

IV

*(Informacje)*INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY I EUROPEJSKIEGO TRYBU-
NAŁU OBRACHUNKOWEGO

Roczne sprawozdanie finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok 2020

(2021/C 438/01)

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	2
ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ	3
ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ	7
SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR	9
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR	46
SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2020 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”	47
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2020 R.	54
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE	61
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR	66
SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI – ŚRODKI PIENIĘŻNE ZARZĄDZANE PRZEZ EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY	93

POŚWIADCZENIE SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Roczne sprawozdanie finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju za rok budżetowy 2020 zostało przygotowane zgodnie z tytułem X rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz zasadami, regułami i metodami rachunkowości przedstawionymi w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

Oświadczam, że zgodnie z art. 18 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ponoszę odpowiedzialność za sporządzenie i przedstawienie rocznego sprawozdania finansowego dotyczącego Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Urzędnik zatwierdzający oraz Europejski Bank Inwestycyjny przekazali mi wszystkie informacje niezbędne do sporządzenia sprawozdania finansowego prezentującego aktywa i zobowiązania Europejskiego Funduszu Rozwoju oraz wykonanie budżetu, gwarantując ich wiarygodność.

Niniejszym poświadczam, że w oparciu o wyżej wymienione informacje oraz kontrole, które uznałam za niezbędne przed podpisaniem sprawozdania finansowego, mam wystarczającą pewność, że sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową Europejskiego Funduszu Rozwoju we wszystkich istotnych aspektach.

Rosa ALDEA BUSQUETS

Księgowy

22 czerwca 2021 r.

ZASOBY EFR – WYKORZYSTANIE I RACHUNKOWOŚĆ

1. KONTEKST

Unia Europejska (zwana dalej „UE”) współpracuje w zakresie rozwoju z wieloma krajami rozwijającymi się. Głównym celem tych działań jest promowanie rozwoju gospodarczego, społecznego i w dziedzinie środowiska, a w szczególności ograniczanie i eliminacja ubóstwa w perspektywie długoterminowej przez zapewnianie państwom-beneficjentom pomocy rozwojowej i pomocy technicznej. Aby to osiągnąć, UE sporządza – wspólnie z krajami partnerskimi – strategię współpracy i uruchamia środki finansowe w celu ich realizacji. Wspomniane środki przydzielone na cele współpracy na rzecz rozwoju pochodzą z trzech źródeł:

- z budżetu Unii Europejskiej,
- z Europejskiego Funduszu Rozwoju,
- z Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Europejski Fundusz Rozwoju (zwany dalej „EFR”) jest głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (zwanymi dalej „AKP”) oraz krajów i terytoriów zamorskich (zwanymi dalej „KTZ”).

EFR nie jest finansowany z budżetu Unii Europejskiej. Powołano go na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich zgromadzonych w Radzie; zarządza nim specjalny komitet. Komisja Europejska (zwana dalej „Komisją”) odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu środków EFR. Natomiast Europejski Bank Inwestycyjny (zwany dalej „EBI”) zarządza instrumentem inwestycyjnym.

W latach 2014–2020 pomoc geograficzna dla państw AKP i KTZ będzie nadal finansowana w głównej mierze przez EFR. Każda edycja funduszu ustanawiana jest zazwyczaj na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu, które wymaga sporządzenia sprawozdania finansowego dla każdej edycji EFR. W związku z powyższym dla każdego EFR sporządza się odrębne sprawozdanie finansowe w odniesieniu do części, którą zarządza Komisja Europejska. Sprawozdanie to przedstawia się również w postaci skonsolidowanej, aby zapewnić ogólny ogląd sytuacji finansowej w zakresie środków, za które odpowiada Komisja.

Umowa wewnętrzna ustanawiająca 11. EFR została podpisana przez uczestniczące państwa członkowskie, zebrane w Radzie, w czerwcu 2013 r.⁽¹⁾ Weszła ona w życie dnia 1 marca 2015 r.

W 2018 r. Rada przyjęła rozporządzenie finansowe mające zastosowanie do 11. EFR⁽²⁾. Rozporządzenie to, które uchyliło poprzednio obowiązujące rozporządzenie, ma zastosowanie do operacji finansowanych z poprzednich EFR, bez uszczerbku dla obowiązujących zobowiązań prawnych. Rozporządzenia tego nie stosuje się do instrumentu inwestycyjnego w ramach poprzednich EFR.

Na podstawie umowy o partnerstwie AKP–UE ustanowiony został instrument inwestycyjny zarządzany przez EBI, który wykorzystuje się w celu wspierania rozwoju sektora prywatnego w państwach AKP w drodze finansowania przede wszystkim inwestycji prywatnych, choć nie jest to jedyny obszar finansowania. Instrument został zaprojektowany jako fundusz odnawialny, tak aby spłaty pożyczek mogły być ponownie inwestowane w inne działania. W ten sposób instrument sam się odnawia i jest niezależny finansowo. Ponieważ Komisja nie zarządza instrumentem inwestycyjnym, nie jest on uwzględniony w pierwszej części rocznego sprawozdania finansowego – w sprawozdaniach finansowych EFR ani w związonym z nimi sprawozdaniu z realizacji finansowej. Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego zostało załączone jako odrębna część sprawozdania rocznego (część II), aby przedstawić pełen obraz pomocy rozwojowej udzielonej w ramach EFR.

2. W JAKI SPOSÓB FINANSOWANY JEST EFR?

Na posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2013 r. Rada przyjęła rozporządzenie (UE, Euratom) nr 1311/2013 określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020⁽³⁾. Postanowiono wówczas nie umieszczać współpracy geograficznej z państwami AKP w budżecie UE, ale w dalszym ciągu finansować ją przy pomocy istniejącego międzyrządowego EFR.

⁽¹⁾ Dz.U. L 210 z 6.8.2013, s. 1.

⁽²⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylającego rozporządzenie (UE) 2015/323 (Dz.U. L 307 z 3.12.2018, s. 1).

⁽³⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884.

Budżet UE ma charakter jednoroczny i zgodnie z budżetową zasadą jednoroczności wydatki i dochody są zasadniczo planowane i zatwierdzane na jeden rok. W przeciwieństwie do budżetu UE EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni, co umożliwia wdrażanie współpracy na rzecz rozwoju przez okres wynoszący zwykle pięć lat. Ponieważ zasoby są przydzielane na kilkuletnie okresy, mogą one być wykorzystywane przez cały okres trwania EFR. Na to wieloletnie podejście zwraca się uwagę w sprawozdawczości budżetowej, w ramach której wykonanie budżetu EFR mierzy się w odniesieniu do całości środków finansowych.

Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE. Mniej więcej co pięć lat przedstawiciele państw członkowskich zbierają się na szczeblu międzyrządowym, aby ustalić łączną kwotę, jaka zostanie przyznana na rzecz Funduszu, oraz nadzorować jej wykorzystanie. Komisja następnie zarządza Funduszem zgodnie z unijną polityką w zakresie współpracy na rzecz rozwoju. W związku z tym, że każde państwo członkowskie ma swoją własną politykę rozwoju i pomocy, realizowaną równocześnie z polityką unijną, państwa członkowskie muszą koordynować swoje strategie z polityką UE, aby zapewnić ich komplementarność.

Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub dokonywać dobrowolnych wpłat na rzecz EFR.

3. DZIAŁANIA EFR PO DNIU 31 GRUDNIA 2020 R.

11. EFR wszedł w fazę końcową, ponieważ w dniu 31 grudnia 2020 r. weszła w życie klauzula wygaśnięcia. Klauzula ta określa datę graniczną dla zobowiązań w ramach 11. EFR. Począwszy od 2021 r. w ramach 11. EFR nie można podpisywać żadnych dalszych umów w sprawie finansowania. Umowy szczegółowe dotyczące istniejących umów w sprawie finansowania będą jednak nadal podpisywane do dnia 31 grudnia 2023 r.

Aby zapewnić ciągłość programów rozwojowych, od 2021 r. programy EFR będą włączone do wieloletnich ram finansowych UE (WRF). Oznacza to, że chociaż do tej pory programy EFR były finansowane z dobrowolnych wkładów państw członkowskich UE, od 2021 r. programy rozwojowe będą finansowane z budżetu UE. Oznacza to również, że finansowanie programów rozwojowych będzie podlegało zatwierdzeniu przez Parlament Europejski, a transakcje będą musiały być zgodne z unijnymi przepisami finansowymi tak, jak w przypadku innych unijnych programów finansowania.

4. WYSTĄPIENIE ZJEDNOCZONEGO KRÓLESTWA Z UNII EUROPEJSKIEJ

W dniu 1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo przestało być państwem członkowskim Unii Europejskiej. Po zawarciu Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej („umowa o wystąpieniu”) między obiema stronami Zjednoczone Królestwo zobowiązało się spłacić wszystkie swoje zobowiązania w ramach obecnych WRF i w ramach poprzednich perspektyw finansowych, tak jakby nadal było państwem członkowskim. Dalsze zaangażowanie Zjednoczonego Królestwa w EFR omówiono w części piątej rozdział 5 umowy o wystąpieniu.

Zgodnie z art. 152 umowy o wystąpieniu Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do czasu zamknięcia 11. EFR i wszystkich wcześniejszych niezamkniętych EFR oraz w tym względzie wypełnia te same obowiązki co państwa członkowskie. Beneficjenci ze Zjednoczonego Królestwa nadal kwalifikują się do udziału w projektach w ramach 11. EFR i wcześniejszych EFR na takich samych warunkach jak poprzednio. Zjednoczone Królestwo może uczestniczyć w charakterze obserwatora bez prawa głosu w Komitecie EFR i Komitecie Instrumentu Inwestycyjnego (art. 152 ust. 2 umowy o wystąpieniu). Udział Zjednoczonego Królestwa w instrumencie inwestycyjnym EFR jest zwracany Zjednoczonemu Królestwu w terminie zapadalności inwestycji. O ile nie uzgodniono inaczej, udział kapitałowy Zjednoczonego Królestwa nie może być ponownie rozdysponowany po zakończeniu okresu rozliczeniowego 11. EFR ani przeniesiony na kolejne okresy (art. 152 ust. 4 umowy o wystąpieniu).

W przypadku gdy nie zaciągnięto zobowiązań na kwoty z projektów w ramach 10. EFR lub poprzednich EFR albo kwoty te zostały umorzone w dniu wejścia w życie przedmiotowej umowy, wkład Zjednoczonego Królestwa w te kwoty nie będzie ponownie wykorzystany. To samo dotyczy wkładu Zjednoczonego Królestwa w środki, na które nie zaciągnięto zobowiązań lub które zostały umorzone w ramach 11. EFR po dniu 31 grudnia 2020 r. (art. 153).

Zjednoczone Królestwo pozostaje odpowiedzialne za gwarancje udzielone w ramach wszystkich EFR. Jednocześnie ma prawo do udziału we wszelkich kwotach odzyskanych zgodnie z warunkami gwarancji państw członkowskich oraz prawo do salda swojego – jako państwa członkowskiego – rachunku płatnego na żądanie proporcjonalnie do swojego udziału w poszczególnych umowach w sprawie gwarancji (art. 154).

W chwili przekazania niniejszego wstępnego sprawozdania finansowego i w oparciu o postanowienia zawartej i już obowiązującej umowy o wystąpieniu nie stwierdzono żadnych skutków finansowych, jakie należałoby zgłosić w rocznym sprawozdaniu finansowym EFR.

5. SPRAWOZDAWCZOŚĆ NA KONIEC ROKU

5.1. ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Zgodnie z art. 18 ust. 3 rozporządzenia finansowego dotyczącego EFR, sprawozdanie finansowe EFR sporządza się w oparciu o system rachunkowości memoriałowej bazujący na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (IPSAS). Reguły rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji stosowane są we wszystkich instytucjach i organach UE, co pozwala na wprowadzenie jednolitych zasad zapisów księgowych oraz wyceny i prezentacji sprawozdań finansowych w celu harmonizacji procesu sporządzania sprawozdań finansowych. Reguły rachunkowości UE stosuje się również do EFR, biorąc pod uwagę szczególnie charakter jego działań.

Sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego EFR należy do obowiązków księgowego Komisji, który jest księgowym EFR. Gwarantuje on, że roczne sprawozdanie finansowe prawidłowo i rzetelnie przedstawia sytuację finansową EFR.

Roczne sprawozdanie finansowe zostało przedstawione poniżej:

Część I: Środki zarządzane przez Komisję

- (i) Sprawozdanie finansowe i informacja dodatkowa – EFR
- (ii) Sprawozdanie finansowe funduszy powierniczych Unii skonsolidowanych w ramach EFR
- (iii) Skonsolidowane sprawozdania finansowe EFR i funduszy powierniczych Unii
- (iv) Sprawozdanie z realizacji finansowej EFR

Część II: Sprawozdanie roczne z realizacji – fundusze zarządzane przez EBI

- (i) Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego

Część „Sprawozdanie finansowe funduszy powierniczych Unii skonsolidowanych w ramach EFR” obejmuje sprawozdanie finansowe dwóch funduszy powierniczych utworzonych w ramach EFR: unijnego funduszu powierniczego „Békou” (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe unijnego funduszu powierniczego Békou”) i funduszu powierniczego UE dla Afryki (zob. sekcja „Sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE dla Afryki”). Sprawozdania finansowe poszczególnych funduszy powierniczych są przygotowywane pod kierownictwem Księgowego Komisji i są przedmiotem kontroli zewnętrznej przeprowadzanej przez audytora z sektora prywatnego. Dane liczbowe dotyczące funduszy powierniczych zawarte w tych rocznych sprawozdaniach finansowych są danymi wstępnymi.

Roczne sprawozdanie finansowe EFR musi zostać przyjęte przez Komisję najpóźniej do dnia 31 lipca roku następującego po dniu bilansowym oraz przedłożone Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w celu uzyskania absolutorium.

6. BADANIE I ABSOLUTORIUM

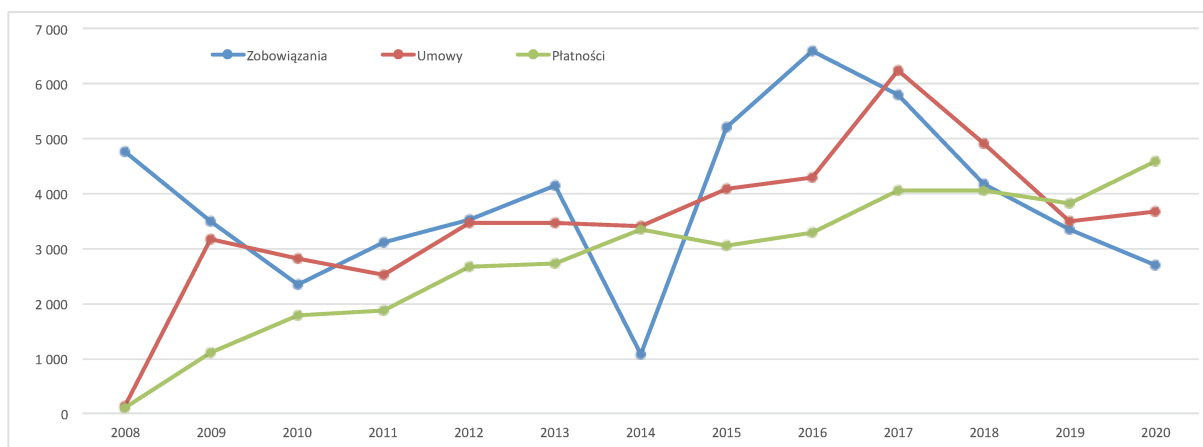
6.1. BADANIE

Roczne sprawozdanie finansowe EFR podlega kontroli przeprowadzanej przez zewnętrznego audytora – Europejski Trybunał Obrachunkowy (zwany dalej „Trybunałem Obrachunkowym”) – który sporządza sprawozdanie roczne dla Parlamentu Europejskiego i Rady.

6.2. ABSOLUTORIUM

Ostateczna kontrola ma miejsce w ramach procedury udzielenia absolutorium z realizacji finansowej zasobów EFR za dany rok budżetowy. Po skontrolowaniu i ostatecznym zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego Rada wydaje zalecenie, a następnie Parlament Europejski podejmuje decyzję w sprawie udzielenia absolutorium Komisji w związku z realizacją finansową zasobów EFR za dany rok budżetowy. Decyzja ta oparta jest na ocenie sprawozdania finansowego, sprawozdaniu rocznym Trybunału Obrachunkowego (zawierającym formalne poświadczenie wiarygodności) oraz odpowiedziach Komisji na pytania i prośby o udzielenie dodatkowych informacji skierowane do Komisji przez organ udzielający absolutorium.

NAJWAŻNIEJSZE INFORMACJE DOTYCZĄCE REALIZACJI FINANSOWEJ W 2020 R.

Kwota netto, tylko 10. i 11. EFR.

Wykonywanie budżetu

W 2020 r. na realizację finansową (10. i 11. EFR) w zakresie decyzji (zobowiązania globalne: 2 687 mln EUR), umów (zobowiązania indywidualne: 3 670 mln EUR) i płatności (4 599 mln EUR) miała wpływ reakcja UE na nieprzewidziany kryzys COVID-19, który stał się priorytetem dla Komisji. Dlatego też rok 2020 był rekordowy pod względem płatności z uwagi na zwiększone wypłaty na projekty przyczyniające się do zwalczania kryzysu związanego z COVID-19. Doprowadziło to również do przyspieszenia okresu absorpcji, który w 2020 r. wydłużył się do 3 lat. Klauzula wygaśnięcia dla 11. EFR została osiągnięta w dniu 31 grudnia 2020 r. Oznacza to, że począwszy od 2021 r. nie będzie dalszych zobowiązań globalnych dotyczących projektów w ramach 11. EFR (szczegółowe informacje można znaleźć w części „Sprawozdanie z realizacji finansowej”).

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- Płatności zaliczkowe (zob. informacja dodatkowa 2.2): wzrost o 29 mln EUR, wynikający głównie z podpisania nowych umów i wypłaty zaliczek w 2020 r.
- Koszty instrumentów pomocy (zob. informacja dodatkowa 3.3): znaczny wzrost (o 852 mln EUR) wynikający z nasilenia w ciągu roku działalności mającej na celu zwalczanie negatywnych skutków pandemii COVID-19, w szczególności ze zmiany ukierunkowania projektów w celu zaradzenia kryzysowi, ale także z normalnego cyklu funkcjonowania EFR, w którym działania w ramach 11. EFR osiągają swój szczyt.
- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (zob. informacja dodatkowa 2.5): spadek o 451 mln EUR wynikający ze znacznego wzrostu płatności w ciągu roku w celu pokrycia zwiększonych kosztów oraz zaliczek wypłaconych na poczet nowych umów.
- Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (zob. informacja dodatkowa 2.8): wzrost o 208 mln EUR wynikający ze zwiększenia liczby otwartych umów na koniec roku, w przypadku których nie zatwierdzono żadnych zestawień poniesionych wydatków na koniec roku.

ŚRODKI ZARZĄDZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ

SPIS TREŚCI

	Strona
SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR	9
BILANS EFR	10
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR	11
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR	12
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR	13
BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR	14
SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR	16
ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR	17
INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR	20
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH EFR	46
SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2020 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÈKOU”	47
BILANS	52
SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH	53
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	53
SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2020 R.	54
BILANS	59
SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH	60
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	60
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE	61
SKONSOLIDOWANY BILANS	62
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI	63
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	64
SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO	65
SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR	66

SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR ⁽⁴⁾

⁽⁴⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln euro może się wydawać, że niektóre dane finansowe w poniższych tabelach nie sumują się.

BILANS EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2020	31.12.2019
AKTYWA TRWAŁE			
Aktywa finansowe	2.1	33	36
Płatności zaliczkowe	2.2	873	910
Wkłady do funduszu powierniczego	2.3	394	266
		1 300	1 213
AKTYWA OBROTOWE			
Płatności zaliczkowe	2.2	1 355	1 288
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4	140	123
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.5	728	1 179
		2 223	2 590
AKTYWA OGÓŁEM		3 523	3 803
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania finansowe	2.6	(2)	(19)
		(2)	(19)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania	2.7	(615)	(516)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	2.8	(1 527)	(1 319)
		(2 143)	(1 835)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		(2 145)	(1 854)
AKTYWA NETTO		1 379	1 948
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE			
Rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą	2.9	(5)	(2)
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.10	58 986	54 809
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.10	2 252	2 252
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		(55 111)	(51 155)
Wynik ekonomiczny za rok		(4 744)	(3 956)
AKTYWA NETTO		1 379	1 948

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2020	2019
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1		
<i>Odzyskiwanie środków</i>		92	28
		92	28
Przychody z transakcji wymiany	3.2		
<i>Przychody finansowe</i>		6	7
<i>Pozostałe przychody</i>		37	39
		43	46
Przychody ogółem		135	74
KOSZTY			
<i>Instrumenty pomocy</i>	3.3	(4 607)	(3 755)
<i>Koszty współfinansowania</i>	3.4	(53)	(14)
<i>Koszty finansowe</i>	3.5	(21)	(1)
<i>Inne koszty</i>	3.6	(197)	(260)
Koszty ogółem		(4 878)	(4 030)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		(4 744)	(3 956)

RACHUNEK PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2020	2019
Wynik ekonomiczny za rok		(4 744)	(3 956)
Działalność operacyjna			
Podwyższenie kapitału – wkłady (netto)		4 177	4 385
(Zwiększenie)/zmniejszenie wkładów do funduszy powierniczych		(127)	(65)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych		(29)	136
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany		(17)	15
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych		(17)	2
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań		99	275
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów		209	37
Pozostałe zmiany stanu pozycji niepieniężnych		(3)	(2)
Działalność inwestycyjna			
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		2	(36)
PRZEPIYWY PIENIĘŻNE NETTO		(452)	792
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		(451)	792
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	2.5	1 179	387
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	2.5	728	1 179

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO EFR

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2018	73 264	22 840	50 423	(51 155)	2 252	—	1 521
Zmiany wartości godziwej					(2)		(2)
Podwyższenie kapitału – wkłady	—	(4 385)	4 385	—	—		4 385
Wynik ekonomiczny za rok	—	—	—	(3 956)	—		(3 956)
STAN NA 31.12.2019	73 264	18 455	54 809	(55 111)	2 252	(2)	1 948
Zmiany wartości godziwej						(3)	(3)
Podwyższenie kapitału – wkłady	(223)	(4 400)	4 177	—	—		4 177
Wynik ekonomiczny za rok	—	—	—	(4 744)	—		(4 744)
STAN NA 31.12.2020	73 041	14 055	58 986	(59 854)	2 252	(5)	1 378

BILANS POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2020					31.12.2019				
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
AKTYWA TRWAŁE											
Aktywa finansowe	2.1	—	—	(2)	35	33	—	—	—	36	36
Płatności zaliczkowe	2.2	—	3	292	578	873	—	6	325	580	910
Wkłady do funduszu powierniczego	2.3	—	29	9	355	394	—	—	—	266	266
		—	33	299	969	1 300	—	6	325	882	1 213
AKTYWA OBROTOWE											
Płatności zaliczkowe	2.2	—	9	341	1 005	1 355	—	26	441	821	1 288
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4	181	(177)	1 723	(1 586)	140	183	121	2 201	(2 382)	123
Rachunki między EFR		181	(246)	1 663	(1 598)	—	182	53	2 160	(2 395)	—
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.5	—	—	—	728	728	—	—	—	1 179	1 179
		362	(414)	3 726	(1 451)	2 224	365	201	4 801	(2 777)	2 590
AKTYWA OGÓŁEM		362	(381)	4 025	(483)	3 523	365	207	5 127	(1 896)	3 803
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE											
Zobowiązania finansowe	2.6	—	—	—	(2)	(2)	—	—	(1)	(18)	(19)
		—	—	—	(2)	(2)	—	—	(1)	(18)	(19)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE											
Zobowiązania	2.7	—	(1)	(62)	(554)	(615)	—	(5)	(108)	(404)	(516)

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2020					31.12.2019				
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	2.8	—	(67)	(217)	(1 244)	(1 527)	—	(96)	(240)	(983)	(1 319)
		—	(67)	(279)	(1 798)	(2 143)	—	(101)	(348)	(1 386)	(1 835)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		—	(67)	(279)	(1 800)	(2 145)	—	(101)	(349)	(1 405)	(1 854)
AKTYWA NETTO		362	(448)	3 747	(2 282)	1 379	365	106	4 778	(3 300)	1 948
Rezerwy odzwierciedlające wartość godziwą	2.9	—	—	(2)	(4)	(5)	—	—	—	(2)	(2)
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	2.10	12 164	10 535	20 960	15 327	58 986	12 164	10 758	20 960	10 927	54 809
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2.10	627	1 625	—	—	2 252	627	1 625	—	—	2 252
Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR	2.10	(2 512)	2 041	188	283	—	(2 510)	2 109	265	136	—
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat		(10 098)	(14 440)	(18 606)	(11 966)	(55 111)	(10 098)	(14 406)	(18 077)	(8 573)	(51 155)
Wynik ekonomiczny za rok		—	36	(457)	(4 324)	(4 744)	—	(34)	(529)	(3 393)	(3 956)
AKTYWA NETTO		181	(203)	2 084	(683)	1 379	183	53	2 618	(905)	1 948

SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2020					2019				
		8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
PRZYCHODY											
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1										
<i>Odzyskiwanie środków</i>		(1)	5	69	19	92	—	—	18	10	28
		(1)	5	69	19	92	—	—	18	10	28
Przychody z transakcji wymiany	3.2										
<i>Przychody finansowe</i>		—	5	1	1	6	—	—	3	4	7
<i>Pozostałe przychody</i>		—	5	18	13	37	1	6	21	12	39
		—	10	19	13	43	1	6	24	16	46
Przychody ogółem		(1)	15	88	32	135	1	6	42	26	74
KOSZTY											
<i>Instrumenty pomocy</i>	3.3	—	34	(462)	(4 179)	(4 607)	—	(35)	(579)	(3 141)	(3 755)
<i>Koszty współfinansowania</i>	3.4	—	—	(41)	(12)	(53)	—	—	(9)	(5)	(14)
<i>Koszty finansowe</i>	3.5	1	(3)	(16)	(4)	(21)	—	2	(2)	(1)	(1)
<i>Inne koszty</i>	3.6	—	(9)	(25)	(162)	(197)	(1)	(8)	20	(272)	(260)
Koszty ogółem		1	21	(545)	(4 356)	(4 878)	(1)	(40)	(571)	(3 418)	(4 030)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		—	36	(457)	(4 324)	(4 744)	—	(35)	(529)	(3 393)	(3 956)

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO POSZCZEGÓLNYCH EFR

(mln EUR)

8. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2018	12 164	—	12 164	(10 098)	627	(2 509)	184
<i>Przesunięcia do/z 10. EFR</i>			—			(1)	(1)
STAN NA 31.12.2019	12 164	—	12 164	(10 098)	627	(2 510)	183
<i>Przesunięcia do/z 10. EFR</i>			—			(2)	(2)
STAN NA 31.12.2020	12 164	—	12 164	(10 098)	627	(2 512)	181

(mln EUR)

9. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2018	10 773	—	10 773	(14 406)	1 625	2 137	129
<i>Przesunięcia do/z 10. EFR</i>		15	(15)				(15)
<i>Przesunięcia do/z 10. EFR</i>			—			(27)	(27)
<i>Wynik ekonomiczny za rok</i>			—	(34)			(34)
STAN NA 31.12.2019	10 773	15	10 758	(14 440)	1 625	2 109	53

(mln EUR)

9. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
Podwyższenie kapitału – wkłady		—	—				—
Przesunięcia do/z 10. EFR						(69)	(69)
Zwroty dla państw członkowskich	(223)		(223)				
Wynik ekonomiczny za rok			—	—		—	—
STAN NA 31.12.2020	10 550	15	10 535	(14 440)	1 625	2 041	(203)

(mln EUR)

10. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2018	20 960	—	20 960	(18 077)	—	55	2 938
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR			—			28	28
Przesunięcia do/z 11. EFR			—			181	181
Wynik ekonomiczny za rok			—	(529)			(529)
STAN NA 31.12.2019	20 960	—	20 960	(18 606)	—	265	2 618
Przesunięcia do/z 8. i 9. EFR			—			71	71
Przesunięcia do/z 11. EFR			—			(147)	(147)
Wynik ekonomiczny za rok			—	(457)		—	(457)
STAN NA 31.12.2020	20 960	—	20 960	(19 063)	—	188	2 084

(mln EUR)

11. EFR	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowane kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy (E)	Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR (F)	Rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą (G)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)+(G)
STAN NA 31.12.2018	29 367	22 840	6 527	(8 573)	—	317	—	(1 729)
Zmiany wartości godziwej						—	(2)	(2)
Podwyższenie kapitału – wkłady		(4 400)	4 400					4 400
Przesunięcia do/z 8., 9. i 10. EFR			—		—	(181)		(181)
Wynik ekonomiczny za rok			—	(3 393)		—		(3 393)
STAN NA 31.12.2019	29 367	18 440	10 927	(11 966)	—	136	(2)	(905)
Zmiany wartości godziwej							(2)	(2)
Podwyższenie kapitału – wkłady		(4 400)	4 400			147		4 547
Wynik ekonomiczny za rok			—	(4 324)		—		(4 324)
STAN NA 31.12.2020	29 367	14 040	15 327	(16 290)	—	283	(4)	(683)

INFORMACJA DODATKOWA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO EFR ⁽⁵⁾

⁽⁵⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln euro może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

1. ISTOTNE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

1.1. ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Celem sprawozdania finansowego jest dostarczenie przydatnych dla szerokiego kręgu zainteresowanych podmiotów informacji o sytuacji finansowej, wynikach i przepływach pieniężnych danego podmiotu.

Ogólne założenia (lub zasady rachunkowości), których należy przestrzegać przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, są określone w regule rachunkowości UE nr 1 („sprawozdania finansowe”) i identyczne z zasadami opisanymi w MSRSP nr 1; obejmują one: rzetelną prezentację, zasadę memoriału, założenie kontynuowania działalności, ciągłość prezentacji, istotność, agregowanie, kompensowanie i porównywalność informacji. Jakościowy charakter sprawozdawczości finansowej polega na tym, że informacje są właściwe, rzetelne (wiarygodne), zrozumiałe, aktualne, porównywalne i weryfikowalne.

1.2. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1.2.1. Okres sprawozdawczy

Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w ujęciu rocznym. Rok obrachunkowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia, a kończy dnia 31 grudnia.

1.2.2. Waluta i zasady przeliczania

Roczne sprawozdanie finansowe prezentowane jest w tysiącach euro, przy czym euro jest walutą funkcjonalną UE. Transakcje w walutach obcych przelicza się na euro według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Dodatkowo i ujemne różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji w walutach obcych oraz z ponownego przeliczenia według kursów wymiany obowiązujących na koniec roku pieniężnych składników aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych ujmują się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Inne metody przeliczania stosuje się w przypadku rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, które zachowują wartość w euro według kursu na dzień zakupu.

Stan na koniec roku aktywów i zobowiązań pieniężnych denominowanych w walutach obcych przelicza się na euro według poniższych kursów wymiany Europejskiego Banku Centralnego obowiązujących na dzień 31 grudnia:

Kurs wymiany EUR

Waluta	31.12.2020	31.12.2019	Waluta	31.12.2020	31.12.2019
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,5597	4,2568
CZK	26,2420	25,4080	RON	4,8683	4,783
DKK	7,4409	7,4715	SEK	10,0343	10,4468
GBP	0,8990	0,8508	CHF	1,0802	1,0854
HRK	7,5519	7,4395	JPY	126,4900	121,9400
HUF	363,8900	330,5300	USD	1,2271	1,1234

1.2.3. Wykorzystanie szacunków

Zgodnie z IPSAS i ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym muszą opierać się na szacunkach i założeniach kierownictwa, których podstawą są możliwie jak najbardziej wiarygodne dostępne informacje. Istotne szacunki dotyczą m.in.: kwot zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych, rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów, rezerw, ryzyka finansowego związanego z należnościami, aktywów i zobowiązań warunkowych oraz stopnia utraty wartości w przypadku aktywów. Rzeczywiste wyniki mogą nie pokrywać się z szacunkami.

Racjonalne oszacowanie stanowi istotną część przygotowania sprawozdań finansowych i nie podważa ich wiarygodności. Dana wartość szacunkowa może zostać zweryfikowana, jeśli zmienią się okoliczności będące podstawą dokonanych szacunków lub w wyniku pozyskania nowych informacji czy zdobycia większego doświadczenia. Weryfikacja wartości szacunkowych z założenia nie odnosi się do poprzednich okresów, jak też nie stanowi korekty błędu. Skutek zmiany danej wartości szacunkowej ujmuje się w nadwyżce lub deficycie w okresach, w których zmiana staje się znana.

1.2.4. Stosowanie nowych i zmienionych reguł rachunkowości UE

Nowe reguły rachunkowości UE mające zastosowanie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2020 r. lub później

Nie istnieją nowe reguły rachunkowości UE mające zastosowanie w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2020 r. lub później.

Nowe reguły rachunkowości Unii Europejskiej przyjęte, lecz jeszcze nie obowiązujące w dniu 31 grudnia 2020 r.

W dniu 17 grudnia 2020 r. księgowy Komisji Europejskiej przyjął zmienioną regułę rachunkowości UE nr 11 „Instrumenty finansowe”, która obowiązuje w odniesieniu do okresów obrachunkowych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2021 r. lub później. Zmieniona reguła rachunkowości UE nr 11 została zaktualizowana zgodnie z nowymi MSRSP nr 41 „Instrumenty finansowe” i ustanawia zasady sprawozdawczości finansowej w zakresie aktywów i zobowiązań finansowych posiadanych przez jednostki UE. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok 2020. Nie przewiduje się istotnego wpływu tej zmiany ze względu na niską wartość instrumentów finansowych w sprawozdaniach finansowych jednostki.

1.3. BILANS

1.3.1. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii: „aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt”, „pożyczki i należności”, „inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności” oraz „aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”. Klasyfikacja instrumentów finansowych ustalana jest w momencie początkowego ujęcia i podlega ponownej wycenie na każdy dzień bilansowy.

(i) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt

Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli został nabyty zasadniczo w celu sprzedaży w perspektywie krótkoterminowej lub jeżeli został do niej zaklasyfikowany przez jednostkę. W kategorii tej ujmuje się również instrumenty pochodne. Należące do tej kategorii aktywa uznaje się za aktywa obrotowe, jeżeli ich zbycie przewidziane jest w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego. W ciągu ostatniego roku budżetowego jednostka nie utrzymywała żadnych inwestycji zaliczających się do tej kategorii.

(ii) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, ze stałymi lub ustalonymi płatnościami, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają one, gdy jednostka przekazuje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi i nie ma zamiaru wprowadzać należności do obrotu. Wykazuje się je w aktywach trwałych, z wyjątkiem składników, których termin zapadalności przypada w terminie 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności obejmują depozyty terminowe o pierwotnym terminie zapadalności powyżej trzech miesięcy.

(iii) Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, ze stałymi lub ustalonymi płatnościami i stałymi terminami zapadalności, które jednostka ma zamiar i może utrzymywać do terminu zapadalności. W ciągu ostatniego roku budżetowego jednostka nie utrzymywała żadnych inwestycji zaliczających się do tej kategorii.

(iv) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to aktywa niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały przypisane do niniejszej kategorii lub które nie zaliczają się do żadnej z pozostałych kategorii. Klasyfikuje się je jako aktywa obrotowe lub trwałe, w zależności od okresu, przez który jednostka planuje je posiadać i który zwykle odpowiada terminowi zapadalności. W ciągu ostatniego roku budżetowego jednostka nie utrzymywała żadnych inwestycji zaliczających się do tej kategorii.

Początkowe ujęcie i wycena

Zakup i sprzedaż aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, ujmuje się na dzień transakcji, tj. dzień, w którym jednostka zobowiązała się kupić lub sprzedać składnik aktywów. Ekwiwalenty środków pieniężnych i pożyczki ujmuje się w dniu zdeponowania środków pieniężnych w instytucji finansowej lub przekazania ich pożyczkobiorcom. Instrumenty finansowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej. W przypadku wszystkich aktywów finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt koszty transakcji dodaje się do wartości godziwej przy początkowym ujęciu.

Instrumenty finansowe usuwa się z ksiąg w przypadku wygaśnięcia praw do otrzymywania przepływów pieniężnych z inwestycji lub w przypadku, gdy jednostka przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z prawem własności na inny podmiot.

Późniejsza wycena

Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt są następnie wykazywane w wartości godziwej, a zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej ujmują się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności w okresie, w którym powstały.

Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności ujmują się po zamortyzowanym koszcie w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wykazuje się następnie w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej ujmują się w rezerwie odzwierciedlającej wartość godziwą. Odsetki od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obliczone w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej ujmują się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Na każdy dzień bilansowy jednostka ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych i czy odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości należy ująć w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.3.2. Płatności zaliczkowe

Zaliczkowanie jest formą płatności z wyprzedzeniem na rzecz beneficjenta, mającą na celu zapewnienie płynności. Może być ono rozbite na szereg płatności w okresie wskazanym w danej umowie, decyzji, porozumieniu lub akcie podstawowym. Płatność lub zaliczka musi zostać wykorzystana na cele, na które była przeznaczona, w okresie wskazanym w umowie lub podlega zwrotowi. Beneficjent, który nie poniesie kosztów kwalifikowalnych, zobowiązany jest do zwrotu jednostce przyznanej zaliczki. Ponieważ jednostka zachowuje kontrolę nad płatnościami zaliczkowymi i jest upoważniona do otrzymania zwrotu z tytułu części niekwalifikowalnej, więc kwotę ujmują się jako składnik aktywów.

Płatności zaliczkowe początkowo ujmują się w bilansie w momencie przekazania środków pieniężnych odbiorcy. Wycenia się je w kwocie przekazanej zapłaty. W kolejnych okresach płatności zaliczkowe są wyceniane w kwocie początkowo ujętej w bilansie pomniejszonej o wydatki kwalifikowalne (w tym w stosownych przypadkach kwoty szacunkowe) poniesione w danym okresie.

1.3.3. Należności

W zasadach rachunkowości UE ustanowiono wymóg odrębnej prezentacji transakcji wymiany i transakcji innych niż transakcje wymiany. Aby odróżnić te dwie kategorie, pojęcie „należności” zastrzega się do transakcji wymiany, natomiast w odniesieniu do „transakcji innych niż transakcje wymiany”, tj. transakcji, w ramach których UE otrzymuje wartości od innej jednostki, nie przekazując bezpośrednio w zamian wartości zbliżonej, stosuje się termin „kwoty należne” (np. kwoty należne od państw członkowskich związane z zasobami własnymi).

Należności z tytułu transakcji wymiany spełniają kryteria definicji instrumentów finansowych i w związku z tym klasyfikuje się je jako pożyczki i należności, i odpowiednio wycenia.

Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany wykazuje się w kwocie początkowej (skorygowanej o odsetki i kary) pomniejszonej o odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. Odpisu z tytułu utraty wartości dokonuje się, gdy istnieją obiektywne dowody wskazujące na to, że jednostka nie będzie w stanie odzyskać wszystkich należności na pierwotnie ustalonych warunkach. Kwota odpisu aktualizującego stanowi różnicę między wartością bilansową składnika aktywów a jego wartością odzyskiwalną. Kwota odpisu ujmowana jest w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

1.3.4. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty to instrumenty finansowe, które obejmują środki pieniężne w kasie, depozyty bankowe płatne na żądanie i w krótkim terminie oraz inne krótkoterminowe wysoce płynne inwestycje o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy.

1.3.5. Zobowiązania

Zobowiązania obejmują zarówno kwoty związane z transakcjami wymiany takimi jak zakup towarów i usług, jak i z transakcjami innymi niż transakcje wymiany np. z zestawieniami poniesionych wydatków od beneficjentów, dotacjami lub innymi formami finansowania przez UE lub otrzymanymi płatnościami zaliczkowymi (zob. informacja dodatkowa **1.4.1**).

Jeżeli beneficjentom udziela się dotacji lub innego finansowania, zestawienia poniesionych wydatków ujmowane są jako zobowiązania w kwocie rozszczenia w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków. Po weryfikacji i zatwierdzeniu kosztów kwalifikowalnych zobowiązania wycenia się w wysokości zatwierdzonej i kwalifikowalnej kwoty.

Zobowiązania z tytułu zakupu towarów i usług ujmowane są w momencie otrzymania faktury w wysokości kwoty początkowej. Powiązane koszty ujmowane są w momencie realizacji dostaw i usług i ich akceptacji przez jednostkę.

1.3.6. Rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów

Transakcje i zdarzenia ujmuje się w sprawozdaniu finansowym w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec roku, w przypadku gdy faktura nie została jeszcze wystawiona, a usługa lub dostawa została zrealizowana przez jednostkę, lub w przypadku istnienia porozumienia umownego (np. przez odniesienie do umowy), w sprawozdaniu finansowym ujmuje się naliczone przychody. Ponadto na koniec roku, w przypadku gdy faktura została wystawiona, ale usługi lub dostawy nie zostały jeszcze zrealizowane, przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje w kolejnym okresie obrachunkowym.

Również koszty ujmuje się w okresie, do którego się odnoszą. Na koniec okresu obrachunkowego bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są ujmowane w oparciu o szacowaną kwotę zobowiązań do przeniesienia przypadających na dany okres. Obliczenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów dokonuje się zgodnie z wydanymi przez księgowego szczegółowymi wytycznymi operacyjnymi i praktycznymi. Mają one zapewnić wierne odzwierciedlenie w sprawozdaniu finansowym zjawisk ekonomicznych i innych zjawisk, które ma ono przedstawiać. Analogicznie, jeżeli płatność została dokonana z góry za usługi, których jeszcze nie uzyskano, lub towary, których jeszcze nie otrzymano, koszty zostaną odroczone i ujęte w kolejnym okresie obrachunkowym.

1.4. SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

1.4.1. Przychody

Przychody stanowią wpływy brutto korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy, które już uzyskano lub które mają zostać uzyskane przez jednostkę, skutkujące przyrostem aktywów netto innym niż przyrost wynikający z wkładów właścicieli.

W zależności od charakteru operacji leżących u podstaw rozliczeń w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności rozróżnia się:

(i) Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany to podatki i transfery, ponieważ jednostka przekazująca zapewnia środki organowi będącemu odbiorcą, który w zamian nie zapewnia bezpośrednio zbliżonej wartości. Transfery to wpływy przyszłych korzyści ekonomicznych lub potencjał usługowy z transakcji innych niż transakcje wymiany, inne niż podatki. W przypadku jednostek UE transfery obejmują głównie środki otrzymane od Komisji (np. dotacja równoważąca dla tradycyjnych agencji, dotacja operacyjna na umowy o przyznanie wkładu).

W przypadku transferów jednostka wykazuje składnik aktywów, jeżeli w wyniku przeszłego zdarzenia (transfer) kontroluje zasoby i spodziewa się uzyskać z tych zasobów przyszłe korzyści ekonomiczne lub potencjał usługowy, oraz jeżeli można w sposób rzetelny dokonać pomiaru wartości godziwej. Wpływ zasobów z transakcji innych niż transakcje wymiany ujmowany jako składnik aktywów (tj. środki pieniężne) ujmuje się także jako przychody, chyba że jednostka ma obecny obowiązek w odniesieniu do tego transferu (warunek), który trzeba wypełnić, zanim transfer będzie można ująć jako przychody. Do czasu wypełnienia warunku przychody uznaje się za przychody przyszłych okresów i ujmuje jako zobowiązanie.

(ii) Przychody z transakcji wymiany

Przychody ze sprzedaży towarów i usług ujmuje się, gdy znaczące ryzyko oraz korzyści wynikające z własności towarów zostają przeniesione na kupującego. Przychody związane ze świadczeniem usług ujmuje się przez odniesienie do etapu realizacji transakcji na dzień sprawozdawczy.

1.4.2. Koszty

Koszty to zmniejszenie korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego w okresie sprawozdawczym w postaci wpływów lub zużycia aktywów lub też zaciągnięcia zobowiązań, które prowadzi do zmniejszenia aktywów netto. Obejmują one zarówno koszty związane z transakcjami wymiany, jak i koszty związane z transakcjami innymi niż transakcje wymiany.

Koszty związane z transakcjami wymiany wynikające z zakupu towarów i usług ujmuje się z chwilą realizacji dostaw i ich akceptacji przez jednostkę. Wycenia się je po koszcie wytworzenia określonym na fakturze. Ponadto na dzień bilansowy koszty związane z usługami dostarczonymi w okresie, za który jeszcze nie otrzymano lub nie zaakceptowano faktury, ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności.

Koszty z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany odnoszą się do transferów na rzecz beneficjentów i dzielą się na trzy rodzaje: wierzytelności, transfery na mocy umów oraz dotacje, wkłady i darowizny uznaniowe. Transfery ujmują się jako koszty w okresie, w którym miały miejsce zdarzenia leżące u ich podstaw, pod warunkiem że przepisy rozporządzenia finansowego dopuszczają tego rodzaju transfer lub została podpisana umowa dopuszczająca taki transfer, beneficjent spełnia wszelkie kryteria kwalifikowalności oraz możliwe jest wiarygodne oszacowanie kwoty.

Otrzymany wniosek o płatność lub zestawienie poniesionych wydatków spełniające kryteria ujmowania wykazywane są jako koszt w wysokości kwalifikowalnej kwoty. Na koniec roku poniesione koszty kwalifikowalne należne beneficjentom, lecz jeszcze przez nich nie zgłoszone, szacuje się i ujmuje jako bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

1.5. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

1.5.1. Aktywa warunkowe

Składnik aktywów warunkowych to składnik aktywów, który może powstać na skutek przeszłych zdarzeń i którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki. Informacje o aktywach warunkowych ujawnia się, jeśli wpływ korzyści ekonomicznych lub potencjału usługowego jest prawdopodobny.

1.5.2. Zobowiązania warunkowe

Zobowiązanie warunkowe to zobowiązanie, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero przez wystąpienie lub niewystąpienie niepewnego przyszłego zdarzenia lub kilku takich zdarzeń, które nie są w pełni zależne od jednostki; albo obecne zobowiązanie, jeżeli nie jest prawdopodobne, aby w celu wykonania zobowiązania konieczny był wpływ środków reprezentujących korzyści ekonomiczne lub świadczenia.

Zobowiązanie warunkowe powstaje również w rzadkich okolicznościach, gdy obecne zobowiązanie istnieje, ale nie można go wycenić z wystarczającą wiarygodnością.

Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym. Zobowiązania warunkowe wykazuje się, chyba że możliwość wpływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne lub świadczenia jest odległa.

1.6. KAPITAŁ

Państwa członkowskie należące do EFR wnoszą do funduszu wkłady na realizację programów EFR, jak określono w umowie wewnętrznej każdego EFR. Zgodnie z obowiązującą podstawą prawną wezwania do wniesienia kapitału, czyli wnioski o finansowanie na dany rok N, są przyjmowane decyzją Rady w roku N-1, a środki, które mają wpłynąć, są wyraźnie przypisywane do określonych przyszłych okresów.

Wkłady spełniają kryteria wkładów właścicieli (reguła rachunkowości UE nr 1) i dlatego w sprawozdaniu finansowym EFR traktowane są jako kapitał. Kapitał to całkowita kwota wkładów, które mają zostać przekazane przez państwa członkowskie należące do EFR. Ponieważ kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) odlicza się w sposób otwarty od całkowitego kapitału funduszu (zob. zestawienie zmian w aktywach netto), w bilansie wykazuje się jedynie kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

W związku z tym, że uzgodnione wkłady przypisuje się określonym okresom sprawozdawczym, a roszczenie prawne EFR wobec państw członkowskich EFR powstaje wyłącznie w tych okresach, wszelkie kwoty otrzymane z góry ujmują się jako odroczone wpłaty na poczet kapitału w pozycji „Zobowiązania”, a nie jako kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem).

1.7. WSPÓLFINANSOWANIE

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i są przedstawiane jako zobowiązania wobec państw członkowskich, państw niebędących członkami UE i innych państw. EFR ma obowiązek wykorzystania wkładów w celu świadczenia usług na rzecz osób trzecich lub zwrócenia aktywów (otrzymanych wkładów). Pozostające do spłaty zobowiązania z tytułu umów o współfinansowanie są równe kwocie otrzymanego wkładu z tytułu współfinansowania pomniejszonej o koszty poniesione w związku z projektem. Nie wpływają one na stan aktywów netto.

Koszty związane ze współfinansowaniem projektów są ujmowane w miarę ponoszenia. Odpowiadającą im kwota wkładów jest uznawana za przychody operacyjne i wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zerowy.

2. INFORMACJA DODATKOWA DO BILANSU

AKTYWA

2.1. AKTYWA FINANSOWE

Aktywa finansowe EFR na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiły 33 mln EUR (w 2019 r.: 36 mln EUR). Obejmują one aktywa finansowe dostępne do sprzedaży, które niemal w całości stanowią inwestycje w instrumenty kapitałowe.

2.2. PŁATNOŚCI ZALICZKOWE

Wiele umów przewiduje wypłatę zaliczek przed rozpoczęciem prac, realizacją dostaw lub świadczeniem usług. W niektórych przypadkach określone w umowach harmonogramy płatności przewidują płatności na podstawie sprawozdań z postępów prac. Zaliczki są zazwyczaj wypłacane w walucie kraju lub terytorium, gdzie realizowany jest projekt.

Okres wykorzystania zaliczkowania decyduje o tym, czy wykazywane jest ono w aktywach jako zaliczkowanie krótkoterminowe czy długoterminowe.- Wykorzystanie jest określane w umowie dotyczącej danego projektu. Wszelkie wykorzystanie zapadalne w terminie krótszym niż dwanaście miesięcy od dnia sprawozdawczego wykazuje się jako zaliczkowanie krótkoterminowe.- Ponieważ wiele z projektów EFR ma charakter długoterminowy, powiązane z nimi zaliczki powinny być dostępne przez okres dłuższy niż jeden rok. Tym samym takie kwoty zaliczek wykazuje się jako aktywa długoterminowe.-

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Zaliczkowanie długoterminowe	2.2.1	—	3	292	578	873	910
Zaliczkowanie krótkoterminowe	2.2.2	—	9	341	1 005	1 355	1 288
Ogółem		—	12	633	1 583	2 228	2 199

Zwiększenie łącznego zaliczkowania o 29 mln EUR na dzień 31 grudnia 2020 r. wynika łącznie ze zwiększenia zaliczkowania 11. EFR (w 2019 r.: 1 401 mln EUR) oraz zmniejszenia zaliczkowania 10. EFR (w 2019 r.: 766 mln EUR).

Zwiększenie zaliczkowania w przypadku 11. EFR można wytłumaczyć przede wszystkim zwiększeniem zaliczek wypłacanych z tytułu nowych umów podpisanych w ciągu roku. 11. EFR rozpoczął funkcjonowanie w 2015 r., a 2020 r. zawarto największą liczbę umów na działania w ramach ERF. Wskutek tego liczba otwartych umów zwiększyła się z ok. 3 400 w 2019 r. do 3 550 w 2020 r. Zwiększenie zaliczkowania doprowadziło do zwiększenia wpływów środków pieniężnych, a co za tym idzie do zmniejszenia stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (zob. informacja dodatkowa 2.5).

Zmniejszenie zaliczkowania w przypadku 10. EFR jest konsekwencją zwykłego cyklu działania EFR. W wyniku stopniowego wygaszania 10. EFR zakończono i zamknięto wiele umów. Liczba otwartych umów w ramach tego EFR zmniejszyła się z ok. 2 600 w 2019 r. do ok. 2 500 w 2020 r. W rezultacie kwota płatności zaliczkowych wypłacanych beneficjentom zmniejszyła się, natomiast poziom rozliczenia płatności zaliczkowych wzrósł.

2.2.1. Zaliczkowanie długoterminowe według sposobów zarządzania

(mln EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	139	190
Agencje wykonawcze UE	8	6

(mln EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
<i>Delegatury UE</i>	25	49
	171	244
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	266	313
Organizacje międzynarodowe	347	291
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	28	22
Podmioty prawa publicznego	49	22
Państwa trzecie	11	17
Organy UE i partnerstwo publiczno-prywatne	1	1
	702	666
Ogółem	873	910

2.2.2. Zaliczkowanie krótkoterminowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Płatności zaliczkowe (brutto)	—	98	1 527	3 472	5 097	5 030
Rozliczone w procedurze zakończenia księgowania na koniec roku	—	(89)	(1 186)	(2 467)	(3 742)	(3 742)
Ogółem	—	9	341	1 005	1 355	1 288

2.2.3. Zaliczkowanie krótkoterminowe według sposobów zarządzania

(mln EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	(40)	80
Agencje wykonawcze UE	14	15
Delegatury UE	206	188
	180	283
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	224	50
Organizacje międzynarodowe	572	569

(mln EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	73	86
Podmioty prawa publicznego	146	119
Państwa trzecie	155	180
Organy UE i partnerstwo publiczno-prywatne	4	1
	1 175	1 005
Ogółem	1 355	1 288

2.2.4. Gwarancje otrzymane w związku z zaliczkowaniem

Utrzymuje się gwarancje, które mają na celu zabezpieczenie zaliczkowania oraz które są zwalniane po zapłacie ostatniego roszczenia w ramach projektu.

(mln EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Gwarancje dotyczące płatności zaliczkowych	49	46

Zwiększenie gwarancji dotyczących płatności zaliczkowych jest konsekwencją zwiększenia zaliczkowania.

Większość zaliczek wypłacana jest w ramach zarządzania pośredniego. W tej sytuacji beneficjentem gwarancji nie jest EFR, tylko instytucja zamawiająca. Chociaż EFR nie jest beneficjentem, gwarancje te zabezpieczają jego aktywa.

2.3. WKŁADY DO FUNDUSZU POWIERNICZEGO

Pozycja ta przedstawia kwoty wpłacone jako wkłady do funduszu powierniczego UE dla Afryki i unijnego funduszu powierniczego „Békou”. Wkłady nie obejmują kosztów, które zostały poniesione przez fundusze powiernicze i które można przypisać EFR.

Wkłady do funduszu powierniczego podlegają wykonaniu przez Komisję przy użyciu metody zarządzania bezpośredniego.

(mln EUR)

	Wkład netto na 31.12.2019	Wkłady wniesione w 2020 r.	Alokacja kosztów netto funduszy powierniczych – 2020	Wkład netto na 31.12.2020
Afryka	263	771	(649)	385
Békou	4	29	(24)	9
Ogółem	266	800	(673)	394

Wkłady do funduszy powierniczych zwiększyły się z 600 mln EUR w 2019 r. do 800 mln EUR w 2020 r. Zwiększenia finansowania było konieczne, aby zagwarantować środki na intensywniejszą działalność funduszy powierniczych wiążącą się z wyższymi kosztami w tym obszarze.

2.4. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI INNYCH NIŻ TRANSAKCJE WYMIANY I NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU TRANSAKCJI WYMIANY

Transakcje wymiany to transakcje, które polegają na tym, że jednostka otrzymuje aktywa lub usługi lub że zobowiązania jednostki zostają wygaszone, w zamian za co jednostka przekazuje bezpośrednio drugiej stronie mniej więcej taką samą wartość (przede wszystkim w postaci towarów, usług lub użytkowania aktywów). Transakcje inne niż transakcje wymiany to transakcje, które polegają na tym, że jednostka otrzymuje wartość od innej jednostki, nie przekazując w zamian bezpośrednio mniej więcej takiej samej wartości, albo przekazuje wartość innej jednostce, nie otrzymując w zamian bezpośrednio mniej więcej takiej samej wartości.

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2020	31.12.2019
Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.4.1	48	32
Należności z tytułu transakcji wymiany	2.4.2	92	91
Ogółem		140	123

2.4.1. Należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Państwa członkowskie	—	—	—	—	—	1
Klienci	—	5	50	5	61	27
Podmioty publiczne	—	11	14	2	27	21
Państwa trzecie	—	1	2	1	4	7
Odpis aktualizujący wartość	—	(15)	(28)	(4)	(49)	(27)
Rachunki wewnątrzgrupowe w instytucjach UE	—	—	—	4	4	5
Ogółem	—	2	38	8	48	32

2.4.2. Należności z tytułu transakcji wymiany

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Naliczone przychody	—	67	21	—	88	88
Rachunki między EFR	181	(246)	1 663	(1 598)	—	—
Inne	—	—	—	4	4	4
Ogółem	181	(179)	1 684	(1 594)	92	91

W pozycji „Naliczone przychody” ujęto kwoty naliczonych odsetek z tytułu płatności zaliczkowych, mianowicie kwotę 62,6 mln EUR dotyczącą projektu umorzenia długu realizowanego z Bankiem Światowym oraz kwotę 18 mln EUR dotyczącą Funduszu powierniczego UE na rzecz infrastruktury w Afryce realizowanego z EBI.

Pozycja „Inne” obejmuje w całości należność na rzecz Globalnego Funduszu Efektywności Energetycznej oraz Energii Odnawialnej (GEEREF).

W celu zapewnienia efektywności do 11. EFR przyporządkowano ogólną pulę środków finansowych obejmującą wszystkie EFR. W związku z tym operacje realizowane pomiędzy poszczególnymi EFR są rozliczane na rachunkach między EFR pomiędzy bilansami poszczególnych EFR.

Rachunki między EFR są przedstawiane wyłącznie w poszczególnych EFR. Całkowita suma rachunków między EFR wynosi zero.

2.5. ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY ⁽⁶⁾

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Rachunki specjalne						
<i>Banki centralne</i>	—	—	—	693	693	729
	—	—	—	693	693	729
Rachunki bieżące						
<i>Banki komercyjne</i>	—	—	—	8	8	421
<i>Środki pieniężne związane z instrumentami finansowymi</i>	—	—	—	27	27	30
	—	—	—	35	35	450
Ogółem	—	—	—	728	728	1 179

Zmniejszenie kwot w tej pozycji o 451 mln EUR można wyjaśnić głównie wzrostem płatności dokonywanych z rachunków w bankach komercyjnych, który jest zgodny ze wzrostem kosztów (zob. informacja dodatkowa 3.3) oraz wzrostem płatności zaliczkowych (zob. informacja dodatkowa 2.2). Płatności netto w ramach EFR osiągnęły w 2020 r. rekordową wysokość 4 605 mln EUR (w 2019 r.: 3 910 mln EUR), głównie ze względu na wpływ pandemii COVID-19. W odpowiedzi na pandemię UE dostosowuje swoje priorytety i programy z krajami partnerskimi, co doprowadziło do zwiększenia wypłat, w szczególności na projekty mające na celu zwalczanie kryzysu związanego z COVID-19.

Podobnie jak w latach ubiegłych celem ograniczenia ryzyka kontrahenta na rachunkach prowadzonych w bankach centralnych przechowywano więcej środków pieniężnych niż na rachunkach prowadzonych w bankach komercyjnych (zob. informacja dodatkowa 5.1).

ZOBOWIĄZANIA

2.6. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE

2.6.1. Zobowiązania z tytułu współfinansowania

Zobowiązania z tytułu współfinansowania odpowiadają środkom otrzymanym przez EFR w związku z umowami o współfinansowanie. EFR ma obowiązek wykorzystania tych wkładów w celu świadczenia uzgodnionych usług na rzecz osób trzecich i zwrócenia niewykorzystanych środków stronom wnoszącym wkład. Okres wykorzystania kwot współfinansowania decyduje o tym, czy kwoty te wykazuje się jako krótkoterminowe czy długoterminowe.

Na koniec roku wszystkie zobowiązania z tytułu współfinansowania poddaje się indywidualnej ocenie – w rezultacie tej oceny wszystkie kwoty, które prawdopodobnie nie zostaną wykorzystane w ciągu kolejnych 12 miesięcy, uznaje się za zobowiązania długoterminowe. Kwoty bieżące wykazano w informacji dodatkowej 2.7.2.

⁽⁶⁾ Zgodnie z art. 53 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju środki pieniężne zostały ujęte w bilansie 11. EFR. Charakter różnych rachunków bankowych został opisany w rozdziale 5 – Zarządzanie ryzykiem finansowym.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Długoterminowe zobowiązania z tytułu współfinansowania	—	—	—	2	2	19
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu współfinansowania	—	—	10	32	42	69
Ogółem	—	—	10	34	44	88

Spadek zobowiązań z tytułu współfinansowania ogółem o 44 mln EUR wynika głównie ze wzrostu kosztów poniesionych w związku ze współfinansowanymi projektami (53,2 mln EUR), a mianowicie w związku z 11. EFR (zob. informacja dodatkowa 3.4), który został częściowo zrównoważony przez nowe projekty współfinansowania opiewające na 9 mln EUR. Znaczny spadek współfinansowania długoterminowego jest zgodny z cyklem życia projektów współfinansowania: na koniec roku przeprowadza się indywidualną analizę otwartego współfinansowania i tylko kwoty, które nie zostaną wydatkowane w następnym roku, klasyfikuje się jako współfinansowanie długoterminowe.

2.7. ZOBOWIĄZANIA

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Zobowiązania krótkoterminowe	2.7.1	—	1	53	291	345	182
Zobowiązania różne	2.7.2	—	—	8	262	270	334
Ogółem		—	1	62	553	615	516

2.7.1. Zobowiązania krótkoterminowe

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Dostawcy	—	4	44	93	141	97
Państwa członkowskie	—	—	—	—	—	2
Państwa trzecie	—	—	2	187	189	78
Podmioty publiczne	—	—	21	79	100	92
Inne zobowiązania krótkoterminowe	—	(4)	(13)	(68)	(85)	(88)
Ogółem	—	—	53	291	345	182

Zobowiązania obejmują głównie zestawienia poniesionych wydatków otrzymane przez EFR w związku z dotacjami udzielonymi beneficjentom. Są one rejestrowane w momencie otrzymania zestawienia poniesionych wydatków i w pełnej wysokości zestawienia poniesionych wydatków. Po sprawdzeniu kwalifikowalności beneficjentom wypłaca się jedynie kwoty kwalifikowalne. Na koniec roku analizuje się nierozliczone zestawienia poniesionych wydatków, a szacunkowe kwoty kwalifikowalne związane z tymi zestawieniami ujmuje się w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności. Szacunkowe kwoty niekwalifikowalne wykazuje się w pozycji „Inne zobowiązania krótkoterminowe”.

Wzrost zobowiązań, w szczególności wobec dostawców i państw trzecich, wynika z kilku faktur, które nie zostały zatwierdzone i zapłacone przed końcem roku.

2.7.2. Zobowiązania różne

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Zobowiązania z tytułu współfinansowania	2.6.1	—	—	10	32	42	69
Odroczone wpłaty na poczet kapitału	2.7.2.1	—	—	—	223	223	264
Inne zobowiązania różne		—	—	(2)	7	5	1
Ogółem		—	—	8	262	270	334

2.7.2.1. Odroczone wpłaty na poczet kapitału

Na dzień 31 grudnia 2020 r. cała kwota 223 mln EUR dotyczy zwrotu na rzecz państw członkowskich umorzonych lub niewykorzystanych środków z projektów w ramach 8. i 9. EFR (zob. informacja dodatkowa 2.10.1). Państwa członkowskie zgodziły się, aby zwrot został skompensowany wkładami z 11. EFR podczas pierwszego wezwania do wniesienia wkładów w 2021 r.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. oprócz zwrotu nie stwierdzono żadnych wpłat na poczet kapitału wniesionych z góry.

2.8. BIERNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW I PRZYCHODY PRZYSZŁYCH OKRESÓW

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	—	67	217	1 243	1 526	1 318
Inne bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	—	—	—	1	1	1
Ogółem	—	67	217	1 244	1 527	1 319

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów obejmują szacunkowe koszty operacyjne w związku z istniejącymi lub zakończonymi umowami bez zatwierdzonych zestawień poniesionych wydatków, przy czym koszty kwalifikowalne poniesione przez beneficjentów oszacowano na podstawie najlepszych dostępnych informacji. Część oszacowanych biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów, która odnosi się do wypłaconych płatności zaliczkowych, została ujęta jako zmniejszenie kwot płatności zaliczkowych (zob. informacja dodatkowa 2.2 powyżej).

Wzrost kwoty ujętej w tej pozycji wynika łącznie ze zwiększenia biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów w ramach 11. EFR (w 2019 r.: 983 mln EUR) oraz ze spadku biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów w ramach 10. EFR (w 2019 r.: 240 mln EUR). Tendencja ta jest zgodna z cyklem działania EFR i wynika również ze zmiany liczby otwartych umów w ramach tych EFR: w 2020 r. 11. EFR znajdował się na poziomie pełnej operacyjności, dlatego też na dzień 31 grudnia 2020 r. istniało znacznie więcej otwartych umów, w odniesieniu do których należało oszacować i naliczyć koszty (zob. informacja dodatkowa 2.2).

AKTYWA NETTO

2.9. REZERWA ODZWIERCIEDLAJĄCA WARTOŚĆ GODZIWA

Zgodnie z zasadami rachunkowości korekta do wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży jest ujmowana w rezerwie odzwierciedlającej wartość godziwą.

(mln EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą	5	2

2.10. KAPITAŁ

2.10.1. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Kapitał	12 164	10 773	20 960	29 367	73 264
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	—	(15)	—	(18 440)	(18 455)
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2019	12 164	10 758	20 960	10 927	54 809
Kapitał	12 164	10 550	20 960	29 367	73 041
Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania)	—	(15)	—	(14 040)	(14 055)
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) na 31.12.2020	12 164	10 535	20 960	15 327	58 986

Kapitał to całkowita kwota wkładów państw członkowskich na rzecz danego EFR zgodnie z poszczególnymi umowami wewnętrznymi. Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) stanowi kwoty niebędące jeszcze należnością od państw członkowskich. Kapitałem wniesionym (zgodnie z wezwaniem) są wkłady, których dotyczy wezwanie wystosowane przez EFR i które państwa członkowskie przekazują na rachunki zasobów finansowych (zob. poniżej).

Na mocy decyzji Rady (UE) 2020/1708 (7) wkłady państw członkowskich określone w umowach wewnętrznych dotyczących ósmego i dziewiątego EFR zmniejszono odpowiednio o kwotę 223 mln EUR ze środków umorzonych w ramach ósmego i dziewiątego EFR. Ponieważ środki umorzone w ramach ósmego EFR zostały już przesunięte do innych EFR, kwota 223 mln EUR została odjęta od kapitału dziewiątego EFR. Zwroty wynikające z tego zmniejszenia zostały zbilansowane poprzez dodatkowe wezwania do wniesienia kapitału w ramach 11. EFR. W rzeczywistości zwrot ten zostanie wykorzystany na pierwszą ratę w 2021 r., co wyjaśnia 223 mln EUR kapitału odroczonego (zob. informacja dodatkowa 2.7.2).

W dniu 1 lutego 2020 r. Zjednoczone Królestwo przestało być państwem członkowskim Unii Europejskiej. Zjednoczone Królestwo pozostaje stroną EFR do czasu zamknięcia wszystkich programów i przyjmuje na siebie takie same zobowiązania jak państwa członkowskie, zgodnie z art. 153 umowy o wystąpieniu, jednak jego udział w niewykorzystanych i umorzonych środkach z ósmego, dziewiątego i dziesiątego EFR nie może zostać ponownie wykorzystany.

2.10.2. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) i kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) w podziale na państwa członkowskie i Zjednoczone Królestwo

(mln EUR)

Wkłady w ramach 11. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2019	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2020 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2020
Austria	2,40	442	(105)	337
Belgia	3,25	599	(143)	456
Bułgaria	0,22	40	(10)	31
Chorwacja	0,23	42	(10)	32
Cypr	0,11	21	(5)	16
Republika Czeska	0,80	147	(35)	112
Dania	1,98	365	(87)	278
Estonia	0,09	16	(4)	12

(7) Decyzja Rady (UE) 2020/1708 z dnia 13 listopada 2020 r. w sprawie wysokości wkładów finansowych wpłacanych przez państwa członkowskie na rzecz Europejskiego Funduszu Rozwoju, w tym pułapu na 2022 r., rocznej kwoty na 2021 r., pierwszej raty za 2021 r. oraz indykatywnej, niewiążącej prognozy dotyczącej spodziewanych rocznych kwot wkładów na lata 2023 i 2024 (Dz.U. L 385 z 17.11.2020, s. 13).

(mln EUR)

Wkłady w ramach 11. EFR	%	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2019	Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) w 2020 r.	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) na 31.12.2020
Finlandia	1,51	278	(66)	212
Francja	17,81	3 285	(784)	2 501
Niemcy	20,58	3 795	(906)	2 889
Grecja	1,51	278	(66)	212
Węgry	0,61	113	(27)	86
Irlandia	0,94	173	(41)	132
Włochy	12,53	2 311	(551)	1 759
Łotwa	0,12	21	(5)	16
Litwa	0,18	33	(8)	25
Luksemburg	0,26	47	(11)	36
Malta	0,04	7	(2)	5
Niderlandy	4,78	881	(210)	671
Polska	2,01	370	(88)	282
Portugalia	1,20	221	(53)	168
Rumunia	0,72	132	(32)	101
Słowacja	0,38	69	(17)	53
Słowenia	0,22	41	(10)	32
Hiszpania	7,93	1 463	(349)	1 114
Szwecja	2,94	542	(129)	413
Zjednoczone Królestwo	14,68	2 707	(646)	2 061
Ogółem	100,00	18 440	(4 400)	14 040

Ponieważ do opłacenia kapitału 8., 9. i 10. EFR wezwano w poprzednich latach i został on wniesiony w całości, kwota 4 400 mln EUR, do której opłacenia wezwano w 2020 r., odnosi się w całości do 11. EFR.

2.10.3. Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Kapitał przeniesiony z zamkniętych EFR	627	1 625	—	—	2 252	2 252

Pozycja ta obejmuje środki przeniesione z zamkniętych EFR do 8. i 9. EFR.

2.10.4. Przesunięcia kapitału wniesionego (zgodnie z wezwaniem) między aktywnymi EFR

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	Ogółem
Stan na 31.12.2018	(2 509)	2 137	55	317	—
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	(1)	(27)	28	—	—
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11. EFR	—	—	181	(181)	—
Stan na 31.12.2019	(2 510)	2 109	265	136	—
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 10. EFR	(2)	(69)	71	—	—
Przesunięcie umorzonych kwot z poprzednich EFR do rezerwy na wykonanie 11. EFR	—	—	(147)	147	—
Stan na 31.12.2020	(2 512)	2 041	188	283	—

Pozycja ta obejmuje środki przesunięte między aktywnymi EFR.

Po wejściu w życie umowy z Kotonu wszystkie środki niewykorzystane w ramach wcześniejszych aktywnych EFR po umorzeniu przesuwa się do ostatnio uruchomionego EFR. Środki przesunięte z innych EFR zwiększają środki funduszu docelowego, a zmniejszają środki funduszu pochodzenia. Środki przesunięte do rezerwy na wykonanie 10. i 11. EFR mogą zostać zaangażowane tylko na szczególnych warunkach określonych w umowie wewnętrznej.

3. INFORMACJE DODATKOWE DO SPRAWOZDANIA Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI PRZYCHODY

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	2020	2019
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany	3.1	92	28
Przychody z transakcji wymiany	3.2	43	46
Ogółem		135	74

3.1. PRZYCHODY Z TRANSAKCI INNYCH NIŻ TRANSAKcje WYMIANY

(mln EUR)

	Informacja dodatkowa	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2020	2019
Odzyskanie wydatków		(1)	5	28	7	39	13
Przychody w związku ze współfinansowaniem	3.1.1	—	—	41	12	53	14
Ogółem		(1)	5	69	19	92	28

Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany można przedstawić następująco w rozbiciu na sposoby zarządzania:

(mln EUR)

	2020	2019
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	2	1
Delegatury UE	11	6
	13	6
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Państwa trzecie	42	15
Podmioty prawa publicznego	13	
Organizacje międzynarodowe	17	5
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	7	2
	79	22
Ogółem	92	28

3.1.1. Przychody w związku ze współfinansowaniem

Otrzymane wkłady na współfinansowanie spełniają kryteria przychodów z transakcji innych niż transakcje wymiany pod pewnymi warunkami i jako takie nie powinny mieć wpływu na sprawozdanie z finansowych wyników działalności. Wkłady zalicza się do zobowiązań (zob. informacja dodatkowa 2.6.1 i 2.7.2), dopóki nie zostaną spełnione warunki związane z przekazaniem środków pieniężnymi, tj. dopóki nie zostaną poniesione koszty kwalifikowalne (zob. informacja dodatkowa 3.4). Odpowiednią kwotę ujmuje się następnie w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany w związku ze współfinansowaniem.- Wpływ na wynik ekonomiczny za rok jest zatem zerowy.

3.2. PRZYCHODY Z TRANSAKCJI WYMIANY

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2020	2019
Przychody finansowe	—	5	1	1	6	7
Pozostałe przychody	—	5	18	13	37	39
Ogółem	—	10	19	14	43	46

Przychody finansowe obejmują zasadniczo narosłe odsetki od przeterminowanych nakazów odzyskania środków (1,5 mln EUR) i odsetki od płatności zaliczkowych (4,7 mln EUR). Pozostałe przychody odnoszą się głównie do dodatnich różnic kursowych. Odpowiednie ujemne różnice kursowe księguje się w pozycji „Inne koszty” (zob. informacja dodatkowa 3.6).

KOSZTY

Pozycja ta obejmuje koszty poniesione w związku z działalnością operacyjną.

3.3. INSTRUMENTY POMOCY

	(mln EUR)					
	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2020	2019
Pomoc programowana	—	—	244	2 646	2 889	2 120
Wsparcie makroekonomiczne	—	(8)	—	—	(8)	29
Polityka sektorowa	—	3	—	—	3	(0)
Projekty w ramach AKP	—	(22)	212	829	1 019	951
Pomoc w sytuacjach nadzwyczajnych	—	(7)	5	21	19	112
Wsparcie instytucjonalne	—	—	2	10	13	7
Wkłady do funduszy powierniczych	—	—	—	673	673	535
Ogółem	—	(33)	462	4 179	4 607	3 755

Koszty operacyjne EFR obejmują różne instrumenty pomocy i przyjmują różne formy w zależności od sposobu wypłacania środków i zarządzania nimi.

W 2020 r. wydatki operacyjne wzrosły znacznie, bo aż o 852 mln EUR, głównie w wyniku wzrostu kosztów w ramach 11. EFR (z 3 141 tys. EUR w 2019 r. do 4 179 tys. EUR w 2020 r.). Kryzys związany z COVID-19 doprowadził do wzrostu kosztów w ramach 11. EFR, w szczególności ze względu na zmianę ukierunkowania projektów w celu zaradzenia kryzysowi. Ponadto zmiany stanu pozycji kosztów w ramach 10. i 11. EFR są również zgodne z cyklem działania EFR i wynikają ze zmiany liczby otwartych umów w ramach tych EFR. 11. EFR osiągnął etap dojrzałości w 2020 r., co oznacza, że na koniec roku było znacznie więcej umów, w ramach których poniesiono koszty (zob. informacja dodatkowa 2.2). Z kolei w 2020 r. w ramach 10. EFR i wcześniejszych EFR zakończono i zamknięto wiele umów, co sprawiło, że w ramach tych EFR ponoszono mniejsze koszty.

W ramach 11. EFR wzrost kosztów wynika głównie ze zwiększenia pomocy podlegającej programowaniu (wzrost z 2 120 tys. EUR w 2019 r. do 2 889 tys. EUR w 2020 r.) oraz wkładów do funduszy powierniczych (wzrost z 535 mln EUR w 2019 r. do 673 mln EUR w 2020 r.). Z drugiej strony koszty związane z pomocą w sytuacjach nadzwyczajnych zmniejszyły się o 92 mln EUR. Jak wspomniano powyżej, przede wszystkim w ramach 11. EFR struktura kosztów związanych z instrumentami pomocy zmieniła się w porównaniu z 2019 r., tak aby można było uwzględnić potrzeby wywołane pandemią COVID-19.

Ujemna kwota w ramach dziewiątego EFR wynika głównie z odwrócenia zapisów księgowych na zakończenie 2019 r.

3.4. KOSZTY WSPÓLFINANSOWANIA

	(mln EUR)					
	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2020	2019
Współfinansowanie	—	—	41	12	53	14

Pozycja ta obejmuje koszty poniesione w związku ze współfinansowanymi projektami w 2020 r. Należy zwrócić uwagę, że poniesione koszty obejmują szacunkowe kwoty związane z zakończeniem księgowania (i w związku z tym odwróceniem zapisów dotyczących szacunkowych kwot odnoszących się do roku poprzedniego).

W 2020 r. wiele projektów współfinansowanych w ramach 11. EFR zostało zakończonych lub osiągnęło etap dojrzałości, co doprowadziło do zwiększenia kosztów i zmniejszenia zobowiązań z tytułu współfinansowania (zob. informacja dodatkowa 2.6.1 i 2.7.2).

Zgodnie z regułami rachunkowości dotyczącymi współfinansowania poniesione kwoty nie wywarły żadnego wpływu na wynik za rok, ponieważ ujęto je zarówno jako wydatki związane ze współfinansowaniem, jak i jako przychody związane ze współfinansowaniem (informacja dodatkowa 3.1.1).

Instrumenty pomocy i koszty współfinansowania według rodzaju zarządzania

(mln EUR)

	2020	2019
Zarządzanie bezpośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
Komisja	168	86
Agencje wykonawcze UE	14	(13)
Fundusze powiernicze	19	483
Delegatury UE	1 969	1 141
	2 170	1 697
Zarządzanie pośrednie		
Podmiot(-y) wykonujący(-e):		
EBI i EFI	(67)	145
Organizacje międzynarodowe	1 268	1 003
Podmioty prawa prywatnego wypełniające zadania służby publicznej	243	126
Podmioty prawa publicznego	248	184
Państwa trzecie	795	613
Organy UE z partnerstwem publiczno-prywatnym	2	1
	2 490	2 073
Ogółem	4 660	3 770

3.5. KOSZTY FINANSOWE

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2020	2019
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości należności	(1)	3	16	4	21	1

Wzrost w tej pozycji wynika ze wzrostu szacowanych kosztów z tytułu nieściągalnych kwot wynikających z przeterminowanych nakazów odzyskania środków (ponad 2 lata), upadłości i umorzeń.

3.6. INNE KOSZTY

Pozycja „Koszty administracyjne i informatyczne” obejmuje kwoty wynikające z wewnętrznej umowy EFR, przydzielone Komisji na pokrycie kosztów administracyjnych poniesionych przez siedzibę główną i delegatury w związku z zarządzaniem programami EFR. Tak zwane „wydatki na wsparcie” odnoszą się głównie do kosztów związanych z przygotowaniem, monitorowaniem i oceną projektów oraz powiązаныmi działaniami następczymi, a także kosztów związanych z sieciami komputerowymi, pomocą techniczną, zarządzaniem finansowym i prognozowaniem itp.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2020	2019
Koszty administracyjne i informatyczne	—	—	—	120	120	220
Rezerwa na ryzyko i obciążenia	—	—	—	—	—	—

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	2020	2019
Poniesione straty z należności z tytułu dostaw i usług	—	4	1	—	4	3
Ujemne różnice kursowe	—	6	24	42	72	37
Ogółem	(0)	9	25	162	196	260

Obniżenie kwoty ujętej w tej pozycji wynika łącznie ze znacznego obniżenia szacunków na koniec roku w zakresie kosztów administracyjnych i informatycznych (2019: 220 mln EUR) oraz zwiększenia kosztów związanych z ujemnymi różnicami kursowymi (2019: 37 mln EUR).

4. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ INNE ISTOTNE POZYCJE

4.1. AKTYWA WARUNKOWE

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Gwarancje wykonania	—	7	4	—	12	15
Gwarancje kwot zatrzymanych	—	5	3	—	9	9
Ogółem	—	13	7	—	21	24

Gwarancji wykonania wymaga się w celu zapewnienia, aby beneficjenci finansowania w ramach EFR wywiązali się ze swych zobowiązań przewidzianych w umowach zawartych z EFR.

Gwarancje kwot zatrzymanych odnoszą się wyłącznie do umów na roboty budowlane. Zazwyczaj zatrzymuje się 10 % płatności okresowych na rzecz beneficjentów, aby zapewnić wypełnienie zobowiązań przez wykonawców. Kwoty zatrzymane wykazuje się jako zobowiązania. Z zastrzeżeniem akceptacji instytucji zamawiającej wykonawca może zamiast tego dostarczyć gwarancję kwot zatrzymanych, która zastępuje zatrzymane kwoty płatności okresowych. Te gwarancje środków zatrzymanych wykazuje się jako składnik aktywów warunkowych.

W przypadku umów zarządzanych w ramach zarządzania pośredniego gwarancje należą do instytucji zamawiających innych niż EFR i nie są w związku z tym wykazywane przez EFR.

4.2. INNE ISTOTNE POZYCJE

4.2.1. Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty

Poniższa kwota stanowi budżetowe zobowiązania pozostające do spłaty (RAL) pomniejszone o powiązane kwoty, które ujęto w sprawozdaniu z finansowych wyników działalności jako koszty. Zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty (RAL) to kwota zobowiązań, w przypadku których nie dokonano jeszcze płatności lub umorzenia. Jest to normalną konsekwencją istnienia programów wieloletnich.

(mln EUR)

	8. EFR	9. EFR	10. EFR	11. EFR	31.12.2020	31.12.2019
Zobowiązania pozostające do spłaty nieujęte jeszcze jako koszty	—	42	580	6 602	7 224	8 564

Na dzień 31 grudnia 2020 r. zobowiązania budżetowe pozostające do spłaty wynosiły ogółem 9 286 mln EUR (w 2019 r.: 10 270 mln EUR).

5. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

Poniższe pozycje dotyczące zarządzania ryzykiem finansowym EFR odnoszą się do operacji skarbcowych przeprowadzanych przez Komisję w imieniu EFR w celu wykorzystania jego zasobów.

5.1. POLITYKA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ORAZ DZIAŁALNOŚĆ ZABEZPIECZAJĄCA

Zasady zarządzania operacjami skarbcowymi zostały określone w rozporządzeniu finansowym mającym zastosowanie do 11. EFR oraz w umowie wewnętrznej.

Na mocy wspomnianego rozporządzenia obowiązują następujące zasady główne:

- a) Swoje wkłady na EFR państwa członkowskie wpłacają na specjalne rachunki bankowe otwarte w banku centralnym każdego państwa członkowskiego lub wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Wkłady pozostają na tych rachunkach specjalnych do momentu, gdy konieczne jest dokonanie płatności przez EFR.
- b) Wkłady na EFR są wpłacane przez państwa członkowskie w euro, natomiast płatności EFR są denominowane w euro i w innych walutach.
- c) Nie można przekraczać stanu rachunków bankowych otwartych przez Komisję w imieniu EFR.

Oprócz rachunków specjalnych Komisja otwiera w imieniu EFR inne rachunki w instytucjach finansowych (bankach centralnych i bankach komercyjnych) w celu dokonywania płatności i otrzymywania wpływów innych niż wkłady państw członkowskich do budżetu.

Operacje finansowe i płatnicze są w dużej mierze zautomatyzowane i opierają się na nowoczesnych systemach informatycznych. Aby zagwarantować bezpieczeństwo systemu oraz zapewnić rozdział obowiązków zgodnie z przepisami rozporządzenia finansowego, standardami kontroli wewnętrznej Komisji i zasadami audytu, stosuje się określone procedury.

Zarządzanie operacjami skarbcowymi i płatniczymi regulują pisemne wytyczne i procedury, które mają na celu ograniczenie ryzyka operacyjnego i finansowego oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu kontroli. Wspomniane wytyczne i procedury odnoszą się do różnych obszarów działań, a ich przestrzeganie jest regularnie sprawdzane.

5.2. RYZYKO WALUTOWE

Ekspozycja EFR na ryzyko walutowe na koniec roku – pozycja netto

(mln EUR)

	31.12.2020							31.12.2019						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Inne	Ogółem	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Inne	Ogółem
Aktywa finansowe														
Należności	65	—	—	—	69	6	140	—	—	—	—	115	8	123
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2	—	—	—	726	—	728	1	—	—	—	1 178	—	1 179
	67	—	—	—	795	6	868	1	—	—	—	1 293	8	1 302
Zobowiązania finansowe														
Długoterminowe zobowiązania finansowe	—	—	—	—	(2)	—	(2)	—	—	—	—	(19)	—	(19)
Zobowiązania	(16)	—	(6)	—	(603)	10	(615)	(7)	—	—	—	(509)	—	(516)
	(16)	—	(6)	—	(605)	10	(617)	(7)	—	—	—	(528)	—	(535)
Ogółem	51	—	(6)	—	190	16	251	(6)	—	—	—	765	8	767

Wszystkie wkłady są deponowane w euro; inne waluty kupuje się jedynie wówczas, gdy są konieczne w celu realizacji płatności. W związku z tym operacje skarbcowe EFR nie są narażone na ryzyko walutowe.

5.3. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

EFR nie zaciąga pożyczek pieniężnych, w związku z czym nie jest narażony na ryzyko stopy procentowej. Ponieważ jednak stopa depozytowa EBC jest ujemna (-0,5 % od września 2019 r.), depozyty w euro generują ujemne odsetki.

Wkłady do budżetu EFR są przekazywane przez każde państwo członkowskie na specjalny rachunek otwarty w wyznaczonej przez nie instytucji finansowej. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2016/888⁽⁸⁾ koszty ujemnych odsetek na tych rachunkach ponosi dane państwo członkowskie.

Salda jednodniowych depozytów składanych na rachunkach w bankach komercyjnych podlegają jednak ujemnemu oprocentowaniu. W związku z tym Komisja, w imieniu EFR, wprowadziła procedury zarządzania środkami pieniężnymi w celu zminimalizowania sald utrzymywanych na tych rachunkach i maksymalnego ograniczenia kosztów z tytułu ujemnych odsetek. Odsetki oblicza się na podstawie zmiennego oprocentowania rynkowego, do którego stosuje się marżę umowną (dodatnią lub ujemną). Wprowadzono środki kontroli w celu zagwarantowania, że odsetki te są zgodne z warunkami umów.

5.4. RYZYKO KREDYTOWE (RYZYKO KONTRAHENTA)

Aktywa finansowe, które nie są przeterminowane ani nie nastąpiła w ich przypadku utrata wartości

(mln EUR)

	Ogółem	Nieprzeterminowane i które nie utraciły wartości	Przeterminowane, ale które nie utraciły wartości		
			< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	140	124	7	9	—
Ogółem na 31.12.2020	140	124	7	9	—
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	123	100	16	7	—
Ogółem na 31.12.2019	123	100	16	7	—

Aktywa finansowe według kategorii ryzyka:

(mln EUR)

	31.12.2020			31.12.2019		
	Należności	Środki pieniężne	Ogółem	Należności	Środki pieniężne	Ogółem
Kontrahenci posiadający zewnętrzny rating kredytowy						
Najwyższy i wysoki	9	372	381	7	958	965
Średniowysoki	—	211	211	—	220	220
Średni	—	145	145	—	1	1
Niski	—	—	—	—	—	—
	9	728	737	7	1 179	1 186

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2016/888 z dnia 6 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/323 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju w odniesieniu do płatności rat (Dz.U. L 149 z 7.6.2016, s. 1).

(mln EUR)

	31.12.2020			31.12.2019		
	Należności	Środki pieniężne	Ogółem	Należności	Środki pieniężne	Ogółem
Kontrahenci nieposiadający zewnętrznego ratingu kredytowego						
Grupa 1 (dłużnicy, którzy dotychczas zawsze wywiązywali się z zobowiązań)	131	—	131	116	—	116
Grupa 2 (dłużnicy, którzy w przeszłości nie wywiązali się z zobowiązań)	—	—	—	—	—	—
Ogółem	131	—	131	116	—	116
Ogółem	140	728	868	123	1 179	1 302

Środki w kategoriach niski rating i średni rating odnoszą się głównie do wkładów państw członkowskich do EFR wpłaconych na specjalne rachunki otwarte przez państwa członkowskie zgodnie z art. 20 ust. 3 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do EFR. Zgodnie z tym rozporządzeniem wkłady te pozostają na tych specjalnych rachunkach do momentu, gdy konieczne jest dokonanie płatności.

Większa część zasobów finansowych EFR jest przechowywana, zgodnie z rozporządzeniem finansowym mającym zastosowanie do EFR, na rachunkach specjalnych otwartych przez państwa członkowskie w celu wpłacania wkładów. Większość tego rodzaju rachunków to rachunki prowadzone przez administracje finansowe państw członkowskich lub w narodowych bankach centralnych. Z tymi instytucjami wiąże się najniższe ryzyko kontrahenta z perspektywy EFR (ekspozycja na ryzyko przechodzi na państwa członkowskie).

Jeżeli chodzi o część zasobów finansowych EFR przechowywanych w bankach komercyjnych, aby możliwe było dokonywanie płatności, środki na tych rachunkach są uzupełniane dopiero wtedy, kiedy jest to niezbędne, i podlegają automatycznemu zarządzaniu przez system zarządzania środkami pieniężnymi Komisji. Na każdym rachunku utrzymywany jest minimalny stan środków pieniężnych, proporcjonalny do średniej wartości dokonywanych z niego dziennie płatności. W związku z powyższym kwoty przetrzymywane na tych rachunkach przez noc są zawsze bardzo niskie, dzięki czemu ekspozycja EFR na ryzyko jest ograniczona.

Dodatkowo przy wyborze banków komercyjnych zastosowanie mają szczegółowe wytyczne w celu zminimalizowania ryzyka kontrahenta, na które narażony jest EFR.

Wszystkie banki komercyjne są wybierane w drodze zaproszenia do składania ofert. Aby zostać dopuszczonym do udziału w procedurach przetargowych, wymagane jest posiadanie minimalnego krótkoterminowego ratingu kredytowego na poziomie P-1, przyznanego przez agencję ratingową Moody's, lub na poziomie równoważnym (S&P A-1 lub Fitch F1). W szczególnych i należyście uzasadnionych okolicznościach można dopuścić niższy poziom ratingu.

5.5. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Analiza zobowiązań finansowych stosownie do okresu pozostałego do umownego terminu wymagalności

(mln EUR)

	< 1 rok	1–5 lat	> 5 lat	Ogółem
Zobowiązania finansowe na 31.12.2020	615	2	—	617
Zobowiązania finansowe na 31.12.2019	516	2	17	535

Dzięki zasadom budżetowym stosowanym w odniesieniu do EFR stan ogółu środków pieniężnych w okresie budżetowym jest zawsze wystarczający w celu realizacji płatności. Wkład państw członkowskich ogółem jest bowiem równy łącznej kwocie środków na płatności na dany okres budżetowy.

Wkłady państw członkowskich do EFR są jednak wnoszone w trzech ratach rocznie, natomiast płatności charakteryzuje sezonowość.

Aby zagwarantować stan zasobów finansowych zawsze wystarczający na zrealizowanie płatności, których należy dokonać w danym miesiącu, między działem Komisji odpowiedzialnym za zarządzanie zasobami finansowymi a odnośnymi departamentami odpowiedzialnymi za wydatki ma miejsce regularna wymiana informacji dotyczących sytuacji w zakresie zasobów finansowych.

Ponadto w zakresie operacji finansowych EFR zautomatyzowane narzędzia zarządzania środkami pieniężnymi zapewniają każdego dnia odpowiednią płynność na każdym z rachunków bankowych EFR.

6. UJAWNIE NIE INFORMACJI NA TEMAT PODMIOTÓW POWIĄZANYCH

Podmioty powiązane z EFR to fundusz powierniczy Békou, fundusz powierniczy UE dla Afryki i Komisja Europejska. Transakcje między tymi jednostkami stanowią część normalnych operacji EFR i jako takie – zgodnie z regułami rachunkowości UE – nie są objęte szczególnymi obowiązkami informacyjnymi.

Ponieważ Komisja zarządza EFR, nie ma on osobnego kierownictwa. Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej UE najwyższego szczebla, w tym Komisji, wykazano w skonsolidowanym sprawozdaniu rocznym Unii Europejskiej w pozycji 7.2 „Świadczenia przysługujące kadrze kierowniczej najwyższego szczebla”.

7. ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU BILANSOWYM

Na dzień przekazania niniejszego sprawozdania finansowego księgowy EFR nie wiedział ani nie został powiadomiony o żadnych istotnych zdarzeniach poza wydarzeniami omówionymi powyżej, które wymagałyby zamieszczenia odrębnych informacji w niniejszej sekcji. Roczne sprawozdanie finansowe i powiązane informacje dodatkowe opracowano, wykorzystując najnowsze dostępne informacje, co znalazło swoje odzwierciedlenie powyżej.

8. UZGODNIENIE WYNIKU EKONOMICZNEGO Z WYNIKIEM BUDŻETU

Wynik ekonomiczny za dany rok oblicza się w oparciu o zasadę rachunkowości memoriałowej. Wynik budżetu oblicza się natomiast zgodnie z metodą kasową. Ponieważ oba wspomniane wyniki bazują na tych samych operacjach leżących u podstaw rozliczeń, ich uzgodnienie stanowi przydatny rodzaj kontroli. W poniższej tabeli przedstawiono to uzgodnienie, z wyróżnieniem istotnych dla uzgodnienia kwot w podziale na pozycje przychodów i kosztów. Informacje dodatkowe do tabeli zawierają bardziej szczegółowe dane na temat charakteru kluczowych pozycji uzgadnianych.

	(mln EUR)	
	2020	2019
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	(4 744)	(3 956)
Przychody		
Należności niemające wpływu na wynik budżetu	(2)	—
Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze niepobrane	(23)	(16)
Należności ustalone w poprzednich latach i pobrane w bieżącym roku	13	23
Wynik netto zaliczkowania	61	53
Naliczone przychody (netto)	(33)	(67)
Inne	—	(3)
Koszty		
Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący	119	107
Koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym	(817)	(672)
Wynik netto zaliczkowania	(281)	(44)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów (netto)	1 102	719
WYNIK BUDŻETU ZA ROK	(4 604)	(3 856)

8.1. POZYCJE UZGADNIANE – PRZYCHODY

Faktyczne przychody budżetowe za dany rok budżetowy odpowiadają przychodom pobranym z tytułu należności ustalonych w ciągu tego roku oraz kwotom otrzymanym z tytułu należności ustalonych w latach ubiegłych.

Należności niemające wpływu na wynik budżetu są ujmowane w wyniku ekonomicznym, ale z perspektywy budżetowej nie mogą one być traktowane jako przychody, gdyż zainkasowana kwota jest przenoszona do rezerw i nie może zostać ponownie przydzielona bez decyzji Rady.

Należności ustalone w bieżącym roku, ale jeszcze nie pobrane, odlicza się od wyniku ekonomicznego na użytek uzgodnienia, jako że nie są one częścią przychodów budżetowych. Z kolei **należności ustalone w latach ubiegłych i pobrane w roku bieżącym** dolicza się na użytek uzgodnienia do wyniku ekonomicznego.

Linia dotycząca **wyniku netto zaliczkowania** odnosi się do rozliczania płatności zaliczkowych za pomocą kwot odzyskanych od beneficjentów. Te wpływy gotówkowe stanowią przychody budżetowe, ale nie wywierają wpływu na wynik ekonomiczny, dlatego też należy zsumować je do celów uzgodnienia.

Naliczone przychody netto składają się głównie z rozliczeń międzyokresowych dokonanych na potrzeby zamknięcia księgowania na koniec danego roku. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. naliczone przychody za bieżący rok pomniejszone o wpływy z tytułu naliczonych przychodów za poprzedni rok.

8.2. POZYCJE UZGADNIANE – KOSZTY

Dotychczas niepokryte koszty za rok bieżący należy zsumować do celów uzgodnienia, jako że są one częścią wyniku ekonomicznego, ale nie należą do kosztów budżetowych. Natomiast **koszty z lat ubiegłych pokryte w roku bieżącym** muszą zostać odjęte od wyniku ekonomicznego do celów uzgodnienia, ponieważ są one częścią kosztów budżetowych z bieżącego roku, ale albo nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, albo wiążą się ze zmniejszeniem kosztów w przypadku korekt.

Wpływy gotówkowe z tytułu **anulowanych płatności** nie mają wpływu na wynik ekonomiczny, ale mają wpływ na wynik budżetu.

Wynik netto zaliczkowania obejmuje nowe kwoty zaliczkowania wypłacone w roku bieżącym (ujęte jako koszty budżetowe tego roku) i rozliczenie płatności zaliczkowych wypłaconych w bieżącym roku lub we wcześniejszych latach przez zatwierdzenie kosztów kwalifikowalnych. Te ostatnie stanowią koszt zgodnie z zasadą rachunkowości memoriałowej, jednak koszt ten nie jest ujmowany na kontach budżetowych, jako że płatność początkowych zaliczek została już uwzględniona jako koszt budżetowy w momencie jej dokonania.

Na **biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów netto** składają się głównie rozliczenia międzyokresowe dokonane na użytek zamknięcia księgowania na koniec danego roku, tj. koszty kwalifikowalne, które zostały poniesione przez beneficjentów środków EFR i jeszcze nie zostały zgłoszone EFR. Uwzględnia się jedynie wynik netto, tj. biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów za bieżący rok pomniejszone o pokryte koszty za poprzedni rok.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZY POWIERNICZYCH UNII SKONSOLIDOWANYCH W RAMACH
EFR**

SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2020 DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”⁽⁹⁾

⁽⁹⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. euro może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE DOTYCZĄCE UNIJNEGO FUNDUSZU POWIERNICZEGO „BÊKOU”**Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii****Zakład**

Zgodnie z art. 234 i 235 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE)⁽¹⁰⁾ i art. 35 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju⁽¹¹⁾ Komisja Europejska jest upoważniona do tworzenia na potrzeby działań zewnętrznych funduszy powierniczych Unii („fundusze powiernicze Unii”). Unijne fundusze powiernicze tworzy się na podstawie umowy zawieranej z innymi darczyńcami na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i pokryzysowych niezbędnych do reagowania na kryzys lub na potrzeby działań tematycznych.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia Komisja Europejska na podstawie decyzji podjętej po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą lub po jej zatwierdzeniu przez te organy. Decyzja ta obejmuje umowę ustanawiającą zawieraną z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

- istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub potencjalne skutki, można osiągnąć lepiej na szczeblu unijnym niż na szczeblu krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki Unii,
- unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiają lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców,
- unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości,
- cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

Istniejące fundusze powiernicze UE

Dotychczas Komisja utworzyła cztery fundusze powiernicze UE:

- fundusz powierniczy „Bêkou”, którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.,
- fundusz powierniczy UE „Madad”, regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.,
- fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki – kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieregulowanej i wysiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.,
- fundusz powierniczy UE dla Kolumbii, którego celem jest wsparcie wdrażania porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Misja

Fundusz powierniczy „Bêkou” został utworzony w celu wspierania stabilizacji i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej (RCA). Jego głównym celem, jak określono w umowie założycielskiej, jest „zapewnienie spójnej, ukierunkowanej pomocy na rzecz odporności słabszych grup społecznych oraz wsparcia dla wszystkich aspektów wyjścia z kryzysu i odbudowy Republiki Środkowoafrykańskiej, koordynacja działań w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej oraz pomoc krajom sąsiadującym w radzeniu sobie ze skutkami kryzysu”.

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylające rozporządzenie (UE) 2015/323 (Dz.U. L 307 z 3.12.2018, s. 1).

Główne działania operacyjne

Unijny fundusz powierniczy łączy zasoby pochodzące od różnych darczyńców w celu finansowania programów na podstawie uzgodnionych celów. Od czasu swojego powstania w lipcu 2014 r. w ramach funduszu powierniczego „Békou” przyjęto 22 programy i dotarło do ponad 2,5 mln beneficjentów. Wspomniane programy służą udzieleniu Republice Środkowoafrykańskiej i jej mieszkańcom pomocy w następstwie kryzysu z 2013 r. Ścisłej rzeczą biorąc, celem funduszu powierniczego „Békou” jest zapewnienie dostępu do podstawowych usług (głównie zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej), wspieranie ożywienia gospodarczego i tworzenia miejsc pracy, a także promowanie spójności społecznej i pojednania.

Zarządzanie

Komisja Europejska zarządza funduszem powierniczym EUTF Békou oraz pełni również funkcję sekretariatu dwóch organów zarządzających – zarządu i komitetu operacyjnego. Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego „Békou” składają się z przedstawicieli darczyńców, Komisji, Parlamentu Europejskiego, przedstawicieli władz Republiki Środkowoafrykańskiej i obserwatorów. Zasady dotyczące składu zarządu i jego przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy.

Głównym zadaniem zarządu jest ustalanie i weryfikacja ogólnej strategii funduszu powierniczego. Komitet operacyjny jest odpowiedzialny za wybór działań finansowanych przez fundusz i nadzoruje ich realizację. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Źródła finansowania

Fundusz powierniczy „Békou” jest finansowany z wkładów darczyńców.

Roczne sprawozdanie finansowe

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ramy prawne i terminy sporządzania rocznego sprawozdania finansowego określa „Umowa ustanawiająca fundusz powierniczy Unii na rzecz Republiki Środkowoafrykańskiej, unijny fundusz powierniczy »Békou«, oraz jej regulamin wewnętrzny” („umowa założycielska”). Zgodnie z tą umową założycielską sprawozdanie finansowe sporządza księgowy Komisji zgodnie z przyjętymi przez regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) opartymi na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Księgowy

Księgowy Komisji pełni funkcję księgowego unijnych funduszy powierniczych. Księgowy odpowiada za ustanowienie praktyk księgowych oraz planu kont wspólnych dla wszystkich unijnych funduszy powierniczych. Audytor wewnętrzny Komisji, OLAF oraz Trybunał Obrachunkowy wykonują w odniesieniu do unijnego funduszu powierniczego te same uprawnienia co w odniesieniu do innych działań realizowanych przez Komisję. Każdego roku unijne fundusze powiernicze poddawane są również niezależnemu audytowi zewnętrznemu.

Struktura rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia i składa się ze sprawozdania finansowego oraz sprawozdań z wykonania budżetu. Podczas gdy sprawozdanie finansowe i informacje dodatkowe sporządza się zgodnie z rachunkowością memoriałową, sprawozdania z wykonania budżetu opierają się głównie na przepływach pieniężnych.

Proces od wstępnego sprawozdania finansowego do udzielenia absolutorium

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego. Księgowy sporządza wstępne roczne sprawozdanie finansowe, które przekazuje do dnia 1 marca następnego roku firmie audytorskiej wybranej przez podmiot w drodze procedury przetargowej. Po przeprowadzeniu audytu księgowy przygotowuje ostateczne roczne sprawozdanie finansowe i przedkłada je komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia (art. 8.3.4 lit. c)).

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego „Békou” jest uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Najważniejsze wydarzenia operacyjne

Osiągnięcia w danym roku

W lipcu 2014 r. UE uruchomiła swój pierwszy w historii fundusz powierniczy (EUTF), nazwany „Bêkou” (co oznacza „nadzieję” w języku Sango), aby udzielić Republice Środkowoafrykańskiej (RCA) i jej ludności pomocy w następstwie kryzysu z 2013 r. Celem funduszu powierniczego „Bêkou” jest zapewnienie dostępu do podstawowych usług (głównie służby zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej), wspieranie rozwoju obszarów wiejskich i żywienia gospodarczego, a także promowanie pojednania. Od czasu utworzenia funduszu powierniczego „Bêkou” w jego ramach przyjęto 23 programy, a liczba beneficjentów przekroczyła 2,8 mln.

Pomimo demokratycznie wybranego rządu i podpisania porozumienia pokojowego w lutym 2019 r. sytuacja związana z bezpieczeństwem w Republice Środkowoafrykańskiej jest w dalszym ciągu niestabilna. To właśnie w tym złożonym i delikatnym kontekście fundusz powierniczy „Bêkou” wykorzystuje swoją przewagę komparatywną, jaką jest elastyczność i zdolność dostosowywania się do zmieniających się okoliczności. Fundusz powierniczy „Bêkou” pozostaje ponadto obecnie jedynym instrumentem służącym budowaniu odporności zarówno społeczeństwa, jak i państwa, w ramach prawdziwego podejścia polegającego na łączeniu pomocy doraźnej, odbudowy i rozwoju (LRRD).

Najważniejsze wydarzenia operacyjne w 2020 r.:

- W kwietniu w ramach funduszu powierniczego „Bêkou” przyjęło trzy nowe programy w drodze procedury pisemnej. Obejmują one trzecią fazę programu na rzecz równouprawnienia płci, drugą fazę działania na rzecz pojednania, która przewiduje kontynuację wsparcia dla środkowoafrykańskich stacji radiowych, a w szczególności dla Radia Ndeke Luka, jak również nowy program dotyczący szkolenia zawodowego w sektorze wiejskim.
- W odpowiedzi na wybuch epidemii COVID-19 fundusz powierniczy „Bêkou” dołożył wszelkich starań, aby ponownie ukierunkować, przyspieszyć i ustalić priorytety działań w celu jak najszybszej reakcji na kryzys. W tym kontekście programy „Zdrowie” oraz „Woda” i „Infrastruktura sanitarna” miały kluczowe znaczenie dla wspierania reakcji Drużyny Europy na kryzys, który spotęgował potrzeby istniejące w tych dwóch sektorach. W czerwcu w ramach funduszu powierniczego „Bêkou” zatwierdzono przegląd tych dwóch działań, zwiększając budżet programu w dziedzinie zdrowia o 2,2 mln EUR, a programu w dziedzinie wody i infrastruktury sanitarnej o 2 mln EUR.
- W grudniu w ramach funduszu powierniczego „Bêkou” przyjęto program wspierający rozmieszczenie środków ochrony ludności na łączną kwotę 4 mln EUR. Ponadto, aby uniknąć luki finansowej w tak ważnym sektorze ochrony zdrowia, fundusz powierniczy „Bêkou” ponownie zwiększył budżet trwającego programu ochrony zdrowia (faza III) (dodatkowe 10 mln EUR).
- Projekty w ramach funduszu powierniczego „Bêkou” były realizowane w zmiennych warunkach pod względem bezpieczeństwa (lokalne konflikty w Bangi oraz w głębi kraju, po których następowały okresy względnej stabilizacji), a także w okresie niepewności związanej ze zbliżającymi się wyborami prezydenckimi w grudniu 2020 r.

W grudniu 2020 r., w odpowiedzi na oficjalny wniosek zarządu funduszu powierniczego, UE podjęła decyzję o przedłużeniu działania funduszu powierniczego „Bêkou” do dnia 31 grudnia 2021 r., dzięki czemu całkowity czas trwania tego instrumentu wydłużył się z 78 do 90 miesięcy. Pozwoli to funduszowi powierniczemu „Bêkou” zaangażować i zakontraktować wszystkie otrzymane wkłady w sposób terminowy i odpowiadający potrzebom RCA. Jest to drugie i ostatnie przedłużenie funduszu powierniczego UE.

Budżet i wykonanie budżetu

Pod względem finansowym do końca 2020 r. zobowiązania podjęte przez strony wnoszące wkład do funduszu powierniczego UE osiągnęły poziom niemal 308,3 mln EUR. Stanowi to wzrost o 12,5 mln EUR w porównaniu z 2019 r. Z przedmiotowych 308,3 mln EUR kwota 1 mln EUR nadal musi zostać poświadczona.

Pod względem umów w 2020 r. w ramach funduszu powierniczego „Bêkou” podpisano 7 nowych umów i 9 aneksów do umów przedłużających okres działań i podnoszących kwotę kosztów kwalifikowalnych na łączną kwotę prawie 53 mln EUR. Przyczyniają się one do realizacji programów funduszu w sektorach zdrowia, wody i infrastruktury sanitarnej, rozwoju obszarów wiejskich i odbudowy gospodarczej oraz pojednania.

Co więcej, płatności zwiększyły się w 2020 r. o ponad 46 mln EUR w porównaniu z płatnościami dokonanymi w ubiegłych latach; łączne wypłaty od czasu utworzenia funduszu powierniczego „Bêkou” osiągnęły kwotę niemal 197 mln EUR.

Główny wpływ COVID-19 na wykonanie budżetu funduszu powierniczego „Bêkou” w 2020 r. jest następujący:

- mniej umów w wyniku trudności z przygotowaniem działań,

- zmniejszenie kosztów w wyniku niemożności realizacji projektów oraz trudności z finalizacją sprawozdań finansowych i sprawozdań z weryfikacji wydatków.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- koszty operacyjne (zob. informacja dodatkowa **3.3**): które ogólnie zmniejszyły się o 661 tys. EUR; koszty związane z podstawową opieką zdrowotną wzrosły jednak w wyniku zwiększenia budżetu w odpowiedzi na dodatkowe wyzwania związane z pandemią COVID-19,
- płatności zaliczkowe (zob. informacja dodatkowa **2.1**): zmniejszyły się o 3 685 tys. EUR w wyniku wypłacenia mniejszej liczby zaliczek ze względu na mniejszą liczbę podpisanych umów (siedem nowych umów w 2020 r. w porównaniu z jedenastoma w 2019 r.),
- zobowiązania finansowe (zob. informacja dodatkowa **2.4**): zmniejszyły się o 11 889 tys. EUR, głównie ze względu na fakt, że zainkasowane wkłady od darczyńców nie wystarczają na pokrycie rocznych wypływów płatności. Doprowadziło to również do zmniejszenia stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów (zob. informacja dodatkowa **2.3**).

BILANS

(tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2020	31.12.2019
AKTYWA TRWAŁE			
Płatności zaliczkowe	2.1	2 418	3 273
		2 418	3 273
AKTYWA OBROTOWE			
Płatności zaliczkowe	2.1	15 482	18 312
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.2	5 340	1 853
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.3	7 339	17 432
		28 161	37 597
AKTYWA OGÓŁEM		30 579	40 870
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania finansowe	2.4	(17 838)	(29 727)
		(17 838)	(29 727)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania	2.5	(795)	(10)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.6	(11 947)	(11 133)
		(12 741)	(11 143)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		(30 579)	(40 870)
AKTYWA NETTO		—	—
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE			
Wkłady członków		—	—
Skumulowana nadwyżka		—	—
Wynik ekonomiczny za rok		—	—
AKTYWA NETTO		—	—

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

(tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	2020	2019
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Przychody z darowizn	3.1	47 889	48 343
Odzyskanie wydatków	3.2	115	68
		48 004	48 410
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe		—	(2)
		—	(2)
Przychody ogółem		48 004	48 408
KOSZTY			
Koszty operacyjne	3.3	(46 959)	(47 620)
Koszty finansowe	3.4	(68)	—
Inne koszty	3.5	(978)	(789)
Koszty ogółem		(48 004)	(48 408)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK			

RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

(tys. EUR)

	2020	2019
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	3 685	11 405
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	(3 487)	(715)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	(11 889)	(13 010)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	784	(908)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	814	6 734
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO	(10 093)	3 506
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(10 093)	3 506
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	17 432	13 926
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	7 339	17 432

SPRAWOZDANIE FINANSOWE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI ZA 2020 R. ⁽¹²⁾

⁽¹²⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do tys. euro może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

INFORMACJE WSTĘPNE DOTYCZĄCE FUNDUSZU POWIERNICZEGO UE NA RZECZ AFRYKI**Informacje ogólne na temat funduszy powierniczych Unii****Zakład**

Zgodnie z art. 234 i 235 rozporządzenia w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii (rozporządzenie finansowe UE) ⁽¹³⁾ i art. 35 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju ⁽¹⁴⁾ Komisja Europejska jest upoważniona do tworzenia na potrzeby działań zewnętrznych funduszy powierniczych Unii („fundusze powiernicze Unii”). Unijne fundusze powiernicze tworzy się na podstawie umowy zawieranej z innymi darczyńcami na potrzeby działań w sytuacjach nadzwyczajnych i pokryzysowych niezbędnych do reagowania na kryzys lub na potrzeby działań tematycznych.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia Komisja Europejska na podstawie decyzji podjętej po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Radą lub po jej zatwierdzeniu przez te organy. Decyzja ta obejmuje umowę ustanawiającą zawieraną z innymi darczyńcami.

Unijne fundusze powiernicze ustanawia się i wdraża wyłącznie z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

- istnieje wartość dodana interwencji Unii: cele unijnych funduszy powierniczych, w szczególności ze względu na ich skalę lub potencjalne skutki, można osiągnąć lepiej na szczeblu unijnym niż na szczeblu krajowym, a wykorzystanie istniejących instrumentów finansowych nie wystarczyłoby do osiągnięcia celów polityki Unii,
- unijne fundusze powiernicze zapewniają wyraźną widoczność działań politycznych Unii oraz korzyści w zarządzaniu oraz umożliwiają lepsze kontrolowanie przez Unię ryzyk i wypłacania wkładów Unii i innych darczyńców,
- unijne fundusze powiernicze nie powielają innych istniejących kanałów finansowania lub podobnych instrumentów, nie wnosząc żadnej dodatkowości,
- cele unijnych funduszy powierniczych są spójne z celami unijnych instrumentów lub pozycji w budżecie, z których te fundusze są finansowane.

Istniejące fundusze powiernicze UE

Dotychczas Komisja utworzyła cztery fundusze powiernicze UE:

- fundusz powierniczy „Békou”, którego celem jest wsparcie wszystkich aspektów wyjścia Republiki Środkowoafrykańskiej z kryzysu i działań służących odbudowie tego kraju. Ustanowiono go dnia 15 lipca 2014 r.,
- fundusz powierniczy UE „Madad”, regionalny fundusz powierniczy Unii Europejskiej w odpowiedzi na kryzys w Syrii. Ustanowiono go dnia 15 grudnia 2014 r.,
- fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki – kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i wysiedleń w Afryce. Ustanowiono go dnia 12 listopada 2015 r.,
- fundusz powierniczy UE dla Kolumbii, którego celem jest wsparcie wdrażania porozumienia pokojowego w procesie wstępnej odbudowy i stabilizacji po zakończeniu konfliktu. Ustanowiono go dnia 12 grudnia 2016 r.

Misja

Głównym celem tego funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki jest wspieranie wszelkich aspektów stabilności i przyczynianie się do lepszego zarządzania migracją, a także eliminowania przyczyn destabilizacji, przymusowych wysiedleń i migracji nieuregulowanej, m.in. przez wspieranie odporności, możliwości gospodarczych, równości szans, bezpieczeństwa i rozwoju oraz zwalczanie naruszeń praw człowieka.

Główne działania operacyjne

Unijny fundusz powierniczy łączy zasoby pochodzące od różnych darczyńców w celu finansowania działań na podstawie uzgodnionych celów. Fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki działa w trzech głównych obszarach geograficznych, tj. w regionie Sahelu i regionie Jeziora Czad, Rogu Afryki i Afryce Północnej. Beneficjentami projektów realizowanych w ramach funduszu mogą być w indywidualnych przypadkach również kraje sąsiadujące z kwalifikującymi się krajami. Fundusz powierniczy został ustanowiony na określony czas, aby można było podejmować krótko- i średnioterminowe działania w odpowiedzi na wyzwania w tych regionach.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877 z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju i uchylające rozporządzenie (UE) 2015/323 (Dz.U. L 307 z 3.12.2018, s. 1).

Zarządzanie

Komisja Europejska zarządza funduszem powierniczym UE na rzecz Afryki oraz pełni również funkcję sekretariatu dwóch organów zarządzających – zarządu i komitetu operacyjnego. Zarząd i komitet operacyjny funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki składają się z przedstawicieli darczyńców oraz Komisji, jak również z przedstawicieli państw członkowskich UE niewnoszących wkładu, władz kwalifikujących się państw oraz organizacji regionalnych w charakterze obserwatorów. Zasady dotyczące składu zarządu i jego przepisy wewnętrzne określone są w umowie ustanawiającej unijny fundusz powierniczy.

Głównym zadaniem zarządu jest ustalanie i weryfikacja ogólnej strategii funduszu powierniczego. Komitet operacyjny jest odpowiedzialny za wybór działań finansowanych przez fundusz i nadzoruje ich realizację. Komitet zatwierdza również roczne sprawozdanie finansowe i sprawozdanie roczne dotyczące działań finansowanych przez fundusz powierniczy.

Źródła finansowania

Fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki jest finansowany z wkładów darczyńców.

Roczne sprawozdanie finansowe

Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Ramy prawne i terminy sporządzania rocznego sprawozdania finansowego określono w umowie ustanawiającej kryzysowy fundusz powierniczy UE na rzecz stabilności oraz eliminowania przyczyn migracji nieuregulowanej i wysiedleń w Afryce oraz jego wewnętrzne zasady („umowa założycielska”). Zgodnie z tą umową założycielską sprawozdanie finansowe sporządza księgowy Komisji zgodnie z przyjętymi przez regułami rachunkowości (reguły rachunkowości UE) opartymi na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (MSRSP).

Księgowy

Na podstawie umowy założycielskiej księgowy Komisji pełni funkcję księgowego funduszu powierniczego.

Struktura rocznego sprawozdania finansowego

Roczne sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia i składa się ze sprawozdania finansowego oraz sprawozdań z wykonania budżetu. Podczas gdy sprawozdanie finansowe i informacje dodatkowe sporządza się zgodnie z rachunkowością memoriałową, sprawozdania z wykonania budżetu opierają się głównie na przepływach pieniężnych.

Proces od wstępnego sprawozdania finansowego do udzielenia absolutorium

Roczne sprawozdanie finansowe jest przedmiotem niezależnego badania przez audytora zewnętrznego. Księgowy sporządza wstępne roczne sprawozdanie finansowe, które przekazuje do dnia 1 marca następnego roku firmie audytorskiej wybranej przez podmiot w drodze procedury przetargowej. Po przeprowadzeniu audytu księgowy przygotowuje ostateczne roczne sprawozdanie finansowe i przedkłada je komitetowi operacyjnemu do zatwierdzenia.

Roczne sprawozdanie finansowe funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki jest uwzględnione w rocznym sprawozdaniu finansowym Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Najważniejsze wydarzenia operacyjne

Osiągnięcia w danym roku

W 2020 r. fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki po raz kolejny dowiódł, że stanowi sprawnie działające i skuteczne narzędzie wdrażania. Ułatwił dialog polityczny z afrykańskimi krajami partnerskimi, umożliwił zastosowanie innowacyjnych podejść oraz przyniósł wymierne rezultaty w trzech objętych nim regionach (region Sahelu i region Jeziora Czad, Róg Afryki i Afryka Północna) dzięki gromadzeniu środków finansowych i wiedzy fachowej różnych zainteresowanych stron.

Osiągnięcia funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki we współpracy z agencjami rozwoju państw członkowskich UE, organizacjami ONZ, organizacjami pozarządowymi i krajami partnerskimi zostały dodatkowo ugruntowane dzięki zatwierdzeniu kolejnych 37 programów i 26 dopłat uzupełniających na obszarze trzech wspomnianych regionów przez komitety operacyjne. Całkowita kwota tych programów i dopłat wyniosła 560 mln EUR. Doprowadziło to do zwiększenia łącznej liczby zatwierdzonych programów do 254, w tym czterech programów międzysegmentowych, przy czym łączny budżet tych programów wynosi ponad 4,8 mld EUR. W 2020 r. z partnerami wykonawczymi podpisano nowe umowy o wartości ponad 1 mld EUR, dzięki czemu łączna kwota podpisanych umów wzrosła do ponad 4,5 mld EUR. Do końca 2020 r. kwota płatności osiągnęła poziom około 3 mld EUR.

W 2020 r. w ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki kontynuowano działania na rzecz realizacji dwóch celów, tj. wspierania stabilności oraz wyeliminowania przyczyn leżących u podstaw zjawiska przymusowego wysiedlenia i migracji nieuregulowanej w regionie Sahelu i regionie Jeziora Czad, Rogu Afryki i Afryce Północnej. W ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki kontynuowano zrównoważone podejście do eliminowania problemów związanych z migracją nieuregulowaną, koncentrując się na obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania UE i Afryki. Obszary te obejmują zwalczanie przemytu migrantów i handlu ludźmi oraz wspieranie dobrowolnych powrotów migrantów do ich państw pochodzenia i ich zrównoważonej reintegracji w tych państwach.

W ubiegłym roku fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki skorzystał z dodatkowych zobowiązań finansowych opiewających na 361,9 mln EUR, w tym kwoty 29,2 mln EUR od państw członkowskich UE i innych darczyńców. W rezultacie łączna kwota zasobów zadeklarowanych na rzecz funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniosła ponad 5 mld EUR, z czego 619,7 mln EUR zostało zadeklarowane przez państwa członkowskie UE i innych darczyńców (Norwegię i Szwajcarię).

Fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki kontynuował współpracę w ramach stabilnego partnerstwa z szerokim spektrum partnerów wykonawczych (agencjami państw członkowskich, ONZ, organizacjami międzynarodowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na szczeblu lokalnym i międzynarodowym) w tych samych obszarach, co w 2019 r.

Śródkresowa ocena funduszu powierniczego na rzecz Afryki, rozpoczęta w 2019 r. w celu zapewnienia służbom współpracy zewnętrznej UE i szerszej opinii publicznej ogólnej niezależnej śródkresowej oceny funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki, została w pełni przeprowadzona w 2020 r. Zakres oceny obejmował ponad 200 z 600 projektów realizowanych w latach 2016–2019. Przeprowadzono konsultacje ze wszystkimi właściwymi służbami Komisji, ESDZ i delegaturami UE w trzech regionach. Wizyty w terenie przeprowadzono w sześciu państwach: Etiopia, Libia, Maroko, Niger, Senegal i Somalia. Sprawozdanie końcowe ukończone w 2020 r. zostanie opublikowane wiosną 2021 r.

Przez cały rok w sprawozdaniach dotyczących regionu Sahelu i regionu Jeziora Czad oraz Rogu Afryki sporządzanych w ramach systemu monitorowania i wyciągania wniosków można było zaobserwować wymierne rezultaty osiągnięte przez fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki w różnych dziedzinach. W ramach systemu monitorowania i wyciągania wniosków dla regionu Afryki Północnej opracowano dwa sprawozdania monitorujące dostępne na stronie internetowej funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki, których celem jest analiza, w jaki sposób projekty finansowane ze środków tego funduszu przyczyniają się do realizacji pięciu celów strategicznych funduszu w regionie Afryki Północnej.

Zwiększono rozliczalność i przejrzystość dzięki usprawnieniu komunikacji, w tym regularnym aktualizacjom na stronie internetowej funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki, publikowaniu postów w mediach społecznościowych i organizowaniu wydarzeń komunikacyjnych.

W 2020 r. pandemia COVID-19 wywarła głęboki wpływ, m.in. na Afrykę. W odpowiedzi na wybuch pandemii COVID-19 w kwietniu 2020 r. Komisja przyjęła wspólny komunikat w sprawie światowej reakcji UE na COVID-19, w którym wezwano do skupienia się na osobach znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji, w tym migrantach, uchodźcach, osobach wewnętrznie przesiedlonych i społecznościach przyjmujących. UE i państwa członkowskie, działając wspólnie jako „Drużyna Europy”, podjęły kompleksowe i zdecydowane działania, aby stawić czoła niszczycielskiemu skutkom COVID-19, dostosowując priorytety i programy, w tym programy w ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki, wraz z krajami partnerskimi w celu rozwiązania kryzysu.

W regionie Sahelu i Jeziora Czad masowe przesiedlenia w połączeniu ze zmianą klimatu, niekontrolowanym wzrostem liczby ludności, endemicznym ubóstwem i pandemią COVID-19 zwiększyły istniejącą wcześniej presję i miały coraz większy wpływ na migrację i konflikty. W ciągu roku nasilająca się przemoc i masowe przymusowe przesiedlenia doprowadziły do wzrostu poziomu braku bezpieczeństwa w regionie. W związku z tym komitet operacyjny funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki zatwierdził 15 nowych programów i 10 dopłat uzupełniających na łączną kwotę 225,9 mln EUR. Aby poprawić sprawowanie rządów i zwiększyć spójność społeczną, 57 % działań w ramach funduszu powierniczego na rzecz Afryki, zatwierdzonych w 2020 r., zostało ukierunkowanych na zapewnienie stabilizacji. Szczególną uwagę poświęcono również pomocy migrantom zablokowanym oraz przesiedleńcom wewnętrznym. 24 % nowych działań w ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki nakierowano na wzmocnienie odporności beneficjentów poprzez wspieranie bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego, ochronę zagrożonych środków utrzymania i promowanie systemów ochrony socjalnej dla osób w najtrudniejszej sytuacji, a także przesiedleńców wewnętrznych, uchodźców i społeczności przyjmujących.

Wybuch pandemii COVID-19 na początku 2020 r. jeszcze bardziej zaostrzył niestabilność w regionie Rogu Afryki, który już wcześniej był dotknięty następującymi po sobie suszami i powodziami, konfliktami i brakiem bezpieczeństwa; przedłużającymi się kryzysami związanymi z uchodźcami i przesiedleńcami wewnętrznymi; oraz najgorszą od dziesięcioleci plagą szarańczy pustynnej. Wszystkie państwa w regionie cierpiały na poważny brak opieki medycznej i sprzętu, dostęp do podstawowych usług utrudniały godziny policyjne i obostrzenia, a kilka wydarzeń politycznych zostało odłożonych w czasie, w tym wybory powszechne w Etiopii. W ramach kilku istniejących projektów zmieniono kierunek działań w celu zwalczania rozprzestrzeniania się wirusa i złagodzenia gospodarczych skutków pandemii. Mając na uwadze to wyzwanie, podjęto nowe zobowiązania, dokonano realokacji środków i wniesiono dopłaty uzupełniające. Ogółem w 2020 r. komitet operacyjny zatwierdził 12 nowych programów i 13 dopłat uzupełniających na łączną kwotę 212,15 mln EUR.

W 2020 r. fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki musiał kompleksowo reagować na wyzwania w regionie Afryki Północnej, aby ratować życie, chronić osoby wymagające szczególnego traktowania, wspierać społeczności przyjmujące, zapewnić możliwość bezpiecznego i zorganizowanego przemieszczania się oraz zwalczać skutki pandemii COVID-19. W segmencie na rzecz Afryki Północnej kontynuowano prace zgodnie z kierunkami działań uzgodnionymi przez zarząd strategiczny funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki, w tym wsparcie na rzecz poprawy zarządzania migracją, wspieranie migracji pracowników i mobilności, ochronę migrantów w trudnej sytuacji, dobrowolne powroty i trwałą reintegrację, a także stabilizację społeczności, a także zintegrowane zarządzanie granicami. Ogółem w 2020 r. komitet operacyjny zatwierdził 10 nowych działań na łączną kwotę 113,6 mln EUR. Obejmuje to również 30 mln EUR realokowanych środków z programu zarządzania granicami w Libii (etap II), którego kwota została zmniejszona do 15 mln EUR. Ponadto komitet operacyjny zatwierdził kwotę 12,3 mln EUR w ramach trzech dopłat uzupełniających budżet z przeznaczeniem na bieżące działania.

Budżet i wykonanie budżetu

Łączna kwota zobowiązań budżetowych w 2020 r. wyniosła 740,7 mln EUR, w porównaniu z 722,7 mln EUR w 2019 r. Łączna kwota środków zakontraktowanych w 2020 r. wyniosła 1,1 mld EUR, podczas gdy w 2019 r. osiągnęła 951,3 mln EUR.

W 2020 r. pod względem dostępnych środków na zobowiązania wykorzystanych w ramach umów wykonanie budżetu osiągnęło poziom 99 %, natomiast płatności w okresie sprawozdawczym przekroczyły 1 mld EUR. Łączne płatności w 2020 r. były o 143 mln EUR wyższe niż w 2019 r.

W regionie Sahelu / Jeziora Czad połączony efekt COVID-19 i rosnącej przemocy znacznie obciążał system opieki zdrowotnej, a kilka programów w ramach funduszu powierniczego UE zostało utworzonych lub zaangażowanych w działania, które miały na celu wsparcie reakcji na pandemię i zaradzenie jej skutkom gospodarczym. Ogółem 377,6 mln EUR przeznaczono na wzmocnienie systemów opieki zdrowotnej w krajach partnerskich, wprowadzenie środków reagowania kryzysowego i zapobiegania oraz wsparcie działań gospodarczych w odpowiedzi na pandemię COVID-19.

W regionie Rogu Afryki, zaraz na początku pandemii, w ramach kilku projektów funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki zmieniono kierunek działań w celu zwalczania rozprzestrzeniania się wirusa, złagodzenia skutków gospodarczych i wspierania grup ludności wymagających szczególnego traktowania, w tym uchodźców i migrantów zablokowanych. W tym regionie w ramach funduszu powierniczego UE na rzecz Afryki przeznaczono łącznie 56,1 mln EUR na podtrzymanie systemów opieki zdrowotnej oraz 144,05 mln EUR na przeciwdziałanie gospodarczym skutkom pandemii COVID-19.

W obliczu trudnej sytuacji spowodowanej przez COVID-19, fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki zapewnił ciągłość swoich bieżących działań w Afryce Północnej, w tym szybką realokację istniejących działań i przyjęcie nowych działań w celu zaradzenia skutkom pandemii. W szczególności fundusz powierniczy UE na rzecz Afryki bardzo szybko przyjął program reagowania na COVID-19 w wysokości 20 mln EUR dla Libii oraz instrument reagowania kryzysowego na koronawirusa w wysokości 10 mln EUR, aby objąć nimi kraje Afryki Północnej, skupiając się na grupach ludności wymagających szczególnego traktowania.

Wpływ działalności w sprawozdaniu finansowym

W sprawozdaniu finansowym wpływ wspomnianej powyżej działalności jest najbardziej widoczny w następujących pozycjach:

- płatności zaliczkowe (zob. informacja dodatkowa 2.1): wzrost o 184 933 tys. EUR, wynikający z podpisania nowych umów i wypłaty zaliczek w 2020 r.,
- koszty operacyjne (zob. informacja dodatkowa 3.4): wzrost o 133 110 tys. EUR, wynikający z nasilenia w ciągu roku działalności mającej na celu w szczególności zwalczanie negatywnych skutków pandemii COVID-19,
- przychody z darowizn (zob. informacja dodatkowa 3.1): znaczący wzrost (wzrost o 146 923 tys. EUR w porównaniu z rokiem 2019), aby sfinansować wzrost kosztów,
- zobowiązania finansowe (zob. informacja dodatkowa 2.4): wzrost o 161 968 tys. EUR, głównie ze względu na zwiększenie zainkasowanych wkładów otrzymanych od darczyńców w ciągu roku.

BILANS

(tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	31.12.2020	31.12.2019
AKTYWA TRWAŁE			
Płatności zaliczkowe	2.1	92 655	48 539
		92 655	48 539
AKTYWA OBROTOWE			
Płatności zaliczkowe	2.1	559 386	418 569
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	2.2	6 346	18 471
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.3	57 971	26 915
		623 703	463 955
AKTYWA OGÓŁEM		716 359	512 495
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE			
Zobowiązania finansowe	2.4	(546 379)	(384 411)
		(546 379)	(384 411)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE			
Zobowiązania	2.5	(45 377)	(25 969)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	2.6	(124 602)	(102 114)
		(169 979)	(128 083)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM		(716 359)	(512 495)
AKTYWA NETTO		—	—
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE			
Wkłady członków		—	—
Skumulowana nadwyżka		—	—
Wynik ekonomiczny za rok		—	—
AKTYWA NETTO		—	—

SPRAWOZDANIE Z WYNIKÓW FINANSOWYCH

(tys. EUR)

	Informacja dodatkowa	2020	2019
PRZYCHODY			
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany			
Odzyskanie wydatków		—	467
Przychody z darowizn	3.1	921 014	774 090
		921 014	774 557
Przychody z transakcji wymiany			
Przychody finansowe		—	(7)
Pozostałe dochody pozapodatkowe	3.2	2 883	1 855
		2 883	1 848
Przychody ogółem		923 897	776 405
KOSZTY			
Koszty operacyjne	3.3	(889 014)	(755 904)
Koszty finansowe	3.4	(518)	(9)
Inne koszty	3.5	(34 365)	(20 492)
Koszty ogółem		(923 897)	(776 405)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK		—	—

RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

(tys. EUR)

	2020	2019
Wynik ekonomiczny za rok	—	—
Działalność operacyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	(184 933)	(159 750)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	12 125	(1 815)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	161 968	14 412
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	19 408	13 236
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów	22 488	13 968
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO	31 056	(119 949)
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	31 056	(119 949)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	26 915	146 864
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	57 971	26 915

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE EFR i FUNDUSZY POWIERNICZYCH UE ⁽¹⁵⁾

⁽¹⁵⁾ Należy zauważyć, że w związku z zaokrągleniem danych liczbowych do mln euro może się wydawać, że niektóre dane finansowe w tabelach nie sumują się.

SKONSOLIDOWANY BILANS

(mln EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
AKTYWA TRWAŁE		
Aktywa finansowe	33	36
Wkłady do funduszu powierniczego	(2)	—
Płatności zaliczkowe	968	962
	999	998
AKTYWA OBROTOWE		
Płatności zaliczkowe	1 930	1 725
Należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	152	143
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	793	1 223
	2 875	3 092
AKTYWA OGÓŁEM	3 874	4 090
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE		
Zobowiązania finansowe	(173)	(167)
	(173)	(167)
ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE		
Zobowiązania	(661)	(542)
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychody przyszłych okresów	(1 664)	(1 432)
	(2 325)	(1 974)
ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM	(2 498)	(2 141)
AKTYWA NETTO	1 376	1 948
FUNDUSZE I KAPITAŁY REZERWOWE		
Rezerwa odzwierciedlająca wartość godziwą	(5)	(2)
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) – aktywne EFR	58 986	54 809
Kapitał wniesiony (zgodnie z wezwaniem) z zamkniętych EFR, przeniesiony na kolejne okresy	2 252	2 252
Wynik ekonomiczny przeniesiony z ubiegłych lat	(55 111)	(51 155)
Wynik ekonomiczny za rok	(4 746)	(3 956)
AKTYWA NETTO	1 376	1 948

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z FINANSOWYCH WYNIKÓW DZIAŁALNOŚCI

(mln EUR)

	2020	2019
PRZYCHODY		
Przychody z transakcji innych niż transakcje wymiany		
<i>Odzyskiwanie środków</i>	92	28
<i>Przychody z darowizn na rzecz funduszy powierniczych</i>	296	287
	388	316
Przychody z transakcji wymiany		
<i>Przychody finansowe</i>	6	7
<i>Pozostałe przychody</i>	40	41
	46	48
Przychody ogółem	434	364
KOSZTY		
<i>Instrumenty pomocy</i>	(3 937)	(3 220)
<i>Koszty poniesione przez fundusze powiernicze</i>	(936)	(804)
<i>Koszty współfinansowania</i>	(53)	(14)
<i>Koszty finansowe</i>	(22)	(1)
<i>Inne koszty</i>	(232)	(282)
Koszty ogółem	(5 180)	(4 320)
WYNIK EKONOMICZNY ZA ROK	(4 746)	(3 956)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

(mln EUR)

	2020	2019
Wynik ekonomiczny za rok	(4 746)	(3 956)
Działalność operacyjna		
Podwyższenie kapitału – wkłady	4 177	4 385
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu płatności zaliczkowych	(210)	(12)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności z tytułu transakcji wymiany i należności z tytułu transakcji innych niż transakcje wymiany	(7)	13
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań finansowych	6	(62)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań	119	288
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów i przychodów przyszłych okresów	232	58
Pozostałe zmiany stanu pozycji niepieniężnych	(3)	(2)
Działalność inwestycyjna		
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	2	(36)
PRZEPLYWY PIENIĘŻNE NETTO	(431)	676
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(430)	676
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku	1 223	548
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku	793	1 223

SKONSOLIDOWANE ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO

(mln EUR)

	Kapitał – aktywne EFR (A)	Kapitał niewniesiony (wobec braku wezwania) – aktywne EFR (B)	Kapitał wnie- siony (zgod- nie z wezwa- niem) – aktywne EFR (C) = (A)-(B)	Skumulowa- ne kapitały rezerwowe (D)	Kapitał wnie- siony (zgod- nie z wezwa- niem) z zamkniętych EFR, przenie- siony na kolejne okresy (E)	Rezerwa od- wierciedlająca wartość godziwą (F)	Aktywa netto ogółem (C)+(D)+(E)+(F)
STAN NA 31.12.2018	73 264	22 840	50 423	(51 155)	2 252	—	1 521
Zmiany wartości godziwej						(2)	(2)
Podwyższenie kapitału – wkłady		(4 385)	4 385	—	—		4 385
Wynik ekonomiczny za rok	—	—	—	(3 956)	—		(3 956)
STAN NA 31.12.2019	73 264	18 455	54 809	(55 111)	2 252	(2)	1 948
Zmiany wartości godziwej						(3)	(3)
Podwyższenie kapitału – wkłady		(4 400)	4 400				4 400
Zwroty dla państw członkowskich	(223)						—
Wynik ekonomiczny za rok			—	(4 746)			(4 746)
STAN NA 31.12.2020	73 041	14 055	58 986	(59 857)	2 252	(5)	1 376

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI FINANSOWEJ EFR

SPIS TREŚCI

	<i>Strona</i>
1. KONTEKST	68
1.1. Poprzednie EFR	68
1.2. 10. i 11. EFR	68
2. REALIZACJA FINANSOWA	70
2.1. Wynik finansowy	70
2.2. Przychody	76
2.3. Koszty operacyjne i programy szczegółowe	77
3. GLOSARIUSZ 89	88

1. KONTEKST

Uruchomiony w 1959 r. Europejski Fundusz Rozwoju (EFR) jest głównym instrumentem umożliwiającym udzielanie pomocy unijnej na finansowanie współpracy na rzecz rozwoju dla państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP) oraz krajów i terytoriów zamorskich (KTZ). Ma ona służyć zmniejszeniu, a docelowo wyeliminowaniu ubóstwa.

EFR powołano na mocy wewnętrznej umowy przedstawicieli państw członkowskich; zarządza nim specjalny komitet. Zasoby EFR pochodzą z doraźnych wkładów państw członkowskich UE, które decydują o łącznej kwocie, jaka ma zostać przydzielona na fundusz (w okresie pięciu lat). Poza wspomnianym wkładem państwa członkowskie mogą również zawierać umowy o współfinansowaniu lub dokonywać dobrowolnych wpłat na rzecz EFR. Komisja Europejska odpowiada za finansową realizację działań prowadzonych przy użyciu zasobów EFR. Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) zarządza instrumentem inwestycyjnym.

EFR jest funduszem, którego działalność ma charakter wieloletni. Każda edycja funduszu ustanawiana jest na okres około pięciu lat i podlega osobnemu rozporządzeniu finansowemu, które wymaga sporządzenia sprawozdania finansowego dla każdej edycji EFR. W związku z powyższym dla każdego EFR sporządza się odrębne sprawozdanie finansowe w odniesieniu do części, którą zarządza Komisja Europejska.

W dniu 1 marca 2015 r. weszła w życie umowa wewnętrzna ustanawiająca ostatni EFR, czyli 11. EFR (2014–2020). Poczawszy od 2021 r., współpraca z państwami AKP jest objęta Instrumentem Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR). Trwające projekty, finansowane w ramach EFR, będą jednak nadal realizowane w oparciu o odpowiednią podstawę prawną EFR.

Niniejsze sprawozdanie sporządzono zgodnie z art. 39 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do 11. EFR⁽¹⁶⁾. Przedstawia ono prawdziwy i rzetelny obraz operacji po stronie dochodów i wydatków z zasobów EFR, ze szczególnym uwzględnieniem istotnych wydarzeń, które miały znaczący wpływ na realizację finansową roku 2020.

Biorąc pod uwagę, że w ramach poprzednich EFR⁽¹⁷⁾ nie są prowadzone obecnie żadne operacje, niniejsze sprawozdanie zawiera dane liczbowe dotyczące jedynie 10. i 11. EFR.

1.1. POPRZEDNIE EFR

Szósty EFR zamknięto w 2006 r., a siódmy w 2008 r. W 2019 r. Komisja zamknęła pozostałe nierozliczone transakcje dotyczące projektów w ramach 8. EFR. Roczemu sprawozdaniu finansowemu za 2019 r. towarzyszy sprawozdanie końcowe z realizacji 8. EFR. Komisja zamierza zamknąć 9. EFR do końca 2021 r.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. b) umowy wewnętrznej dotyczącej 9. EFR salda środków i kwoty umorzone z poprzednich EFR przesunięto do 9. EFR.

1.2. 10. i 11. EFR

Umowa o partnerstwie AKP-WE, podpisana dnia 23 czerwca 2000 r. w Kotonu przez państwa członkowskie Wspólnoty Europejskiej i przez państwa Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP). Weszła ona w życie z dniem 1 kwietnia 2003 r. (ustanawiając 9. EFR). Umowę z Kotonu zmieniono dwukrotnie: najpierw umową podpisaną w Luksemburgu w dniu 25 czerwca 2005 r. (ustanawiającą 10. EFR), a następnie umową podpisaną w Wagadugu w dniu 22 czerwca 2010 r. (ustanawiającą 11. EFR).

Decyzja Rady 2001/822/WE⁽¹⁸⁾ z dnia 27 listopada 2001 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich ze Wspólnotą Europejską (Decyzja o Stowarzyszeniu Zamorskim) weszła w życie w dniu 2 grudnia 2001 r. Decyzja ta została zmieniona w dniu 19 marca 2007 r. (decyzja 2007/249/WE)⁽¹⁹⁾.

Umowa wewnętrzna w sprawie finansowania pomocy wspólnotowej na podstawie wieloletnich ram finansowych na okres 2014–2020 zgodnie ze zmienioną umową z Kotonu, przyjęta przez przedstawicieli rządów państw członkowskich Wspólnoty Europejskiej w sierpniu 2013 r., weszła w życie w marcu 2015 r.

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2018/1877.

⁽¹⁷⁾ Z wyjątkiem operacji w Sudanie Południowym.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. L 314 z 30.11.2001, s. 1.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. L 109 z 26.4.2007, s. 33.

Na podstawie umowy z Kotonu całkowity budżet 10. EFR przewidziany na drugi okres (2008–2013) wynosił 22 682 mln EUR. Z kwoty tej:

- 21 966 mln EUR przydzielono państwom AKP,
- 286 mln EUR przydzielono KTZ, a
- 430 mln EUR przydzielono Komisji na wydatki na wsparcie w zakresie programowania i wdrażania EFR.

Kwotę dla państw AKP dzieli się w następujący sposób:

- 17 766 mln EUR na krajowe i regionalne programy orientacyjne,
- 2 700 mln EUR na współpracę między państwami AKP i współpracę wewnątrzregionalną oraz
- 1 500 mln EUR na instrument inwestycyjny.

W szczególności większy udział w budżecie przeznaczono na programy regionalne, czym podkreślono znaczenie regionalnej integracji gospodarczej jako podstawowych ram rozwoju krajowego i lokalnego. Nowością w ramach 10. EFR było utworzenie „kwot zachęt” dla poszczególnych państw.

Zgodnie z umową z Kotonu pomoc wspólnotowa na rzecz państw AKP i KTZ w trzecim okresie (2014–2020) jest finansowana z 11. EFR, przy czym całkowita kwota przeznaczona na ten cel wynosi 30 506 mln EUR, w tym:

29 089 mln EUR przydzielono państwom AKP zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 2 lit. d) umowy wewnętrznej, z czego kwotą 27 955 mln EUR zarządza Komisja Europejska;

364,5 mln EUR przydzielono KTZ zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) i art. 3 ust. 1 umowy wewnętrznej, z czego kwotą 359,5 mln EUR zarządza Komisja Europejska;

1 052,5 mln EUR przypada Komisji na pokrycie kosztów wynikających z programowania i wykorzystania środków 11. EFR zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. a) umowy wewnętrznej.

2. REALIZACJA FINANSOWA

2.1. WYNIK FINANSOWY

ZMIANY STANU ŚRODKÓW 10. EFR

10. EFR

ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2020 r.

ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

	INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZENIE ZASOBÓW W 2020 R.	Uwagi	STAN OBECNY
AKP	Regularne wkłady państw członkowskich	20 896	60	(340)		20 616
	Współfinansowanie	0	202	(0)		202
	AKP SUMA CZĄSTKOWA	20 896	262	(340)		20 818
KTZ	Regularne wkłady państw członkowskich	0	271	(28)		243
	KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	271	(28)		243
	10. EFR OGÓŁEM	20 896	533	(368)		21 061

ZMIANY STANU ŚRODKÓW 11. EFR

11. EFR

ZMIANY STANU ŚRODKÓW: 31 grudnia 2020 r.

ANALIZA ŚRODKÓW W PODZIALE NA INSTRUMENTY

(mln EUR)

	INSTRUMENT	STAN POCZĄTKOWY	ZWIĘKSZENIE/ ZMNIJSZENIE ŁĄCZNYCH ZASOBÓW NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.	ZWIĘKSZENIE LUB ZMNIJSZENIE ZASOBÓW W 2020 R.	Uwagi	STAN OBECNY
AKP	Regularne wkłady państw członkowskich	29 008	172	124		29 304
	Współfinansowanie	0	73	3		75
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług	0	1			1
	AKP SUMA CZĄSTKOWA	29 008	246	127		29 381
KTZ	Regularne wkłady państw członkowskich	0	355	(4)		351
	Współfinansowanie	0	0			0
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług	0	0			0
	KTZ SUMA CZĄSTKOWA	0	355	(4)		351
	11. EFR OGÓŁEM	29 008	601	123		29 731

ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ, PRZYZNANYCH ŚRODKÓW I PŁATNOŚCI W RAMACH 10. EFR

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

RODZAJ POMOCY

AKP + KTZ – 10. ERF

(mln EUR)

	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
	(1)	(2)		(2):(1)	(3)		(3):(2)	(4)		(4):(3)
Regularne wkłady państw członkowskich										
PRZYDZIAŁY KRAJOWE (pula środków A) (objęte programowaniem)	12 513	12 500	(150)	100 %	12 382	(57)	99 %	12 047	193	97 %
PRZYDZIAŁY KRAJOWE (pula środków B) (objęte programowaniem)	1 980	1 980	(11)	100 %	1 968	(2)	99 %	1 955	5	99 %
KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	529	526	18	99 %	522	15	99 %	507		97 %
PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	3 691	3 683	83	100 %	3 460	321	94 %	3 074	100	89 %
PRZYDZIAŁY REGIONALNE	1 857	1 851	(45)	100 %	1 807	(20)	98 %	1 667	43	92 %
Współfinansowanie										
PRZYDZIAŁY KRAJOWE	185	180	(0)	97 %	177	0	98 %	161	9	91 %
KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	5	5	0	111 %	3	0	65 %	3	0	87 %
PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	12	11	(0)	91 %	11	0	100 %	11		100 %
Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU	46									

AKP

(mln EUR)

	ŚRODKI	DECYZJE			PRYZYCNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI			
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	
		(1)	(2)	(2):(1)	(3)		(3):(2)	(4)		(4):(3)	
KTZ	Regularne wkłady państw członkowskich										
	PRZYDZIAŁY KRAJOWE	186	186	(0)	100 %	183	1	98 %	167	10	91 %
	PRZYDZIAŁY KRAJOWE	15	15	0	100 %	14	0	99 %	14	0	100 %
	KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	5	5	0	100 %	5		100 %	5		100 %
	PRZYDZIAŁY REGIONALNE	36	35	(3)	98 %	34	(2)	96 %	34	(0)	99 %
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU	1									
OGÓŁEM: AKP+KTZ (W TYM REZERWY) (A+B)	21 061	20 978	(110)	100 %	20 567	256	98 %	19 645	360	96 %	

28.10.2021

PL

Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej

C 438/73

ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ, PRZYZNANYCH ŚRODKÓW I PŁATNOŚCI W RAMACH 11. EFR

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

RODZAJ POMOCY

AKP + KTZ – 11. ERF

(mln EUR)

	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
	(1)	(2)		(2):(1)	(3)		(3):(2)	(4)		(4):(3)
Regularne wkłady państw członkowskich										
PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE (objęte programowaniem)	15 582	15 555	1 294	100 %	13 093	1 960	84 %	8 332	2 204	64 %
PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE (sytuacja wyjątkowa)	1 072	1 064	219	99 %	926	200	87 %	744	107	80 %
KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	1 071	1 070	206	100 %	873	42	82 %	803	27	92 %
PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	4 014	3 912	389	97 %	3 443	423	88 %	2 701	445	78 %
PRZYDZIAŁY REGIONALNE	7 317	7 296	647	100 %	6 398	754	88 %	3 971	1 380	62 %
Współfinansowanie										
PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	42	42	10	100 %	41	10	98 %	6	4	15 %
KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	4	4	1	100 %	1	0	21 %	0	0	47 %
PRZYDZIAŁY W RAMACH AKP	26	26	4	100 %	24	2	91 %	22	5	93 %
PRZYDZIAŁY REGIONALNE	4	4	2	100 %	4	2	100 %	4	2	100 %
Rezerwy podlegające uruchomieniu										
REZERWA W RAMACH AKP	1									

AKP

(mln EUR)

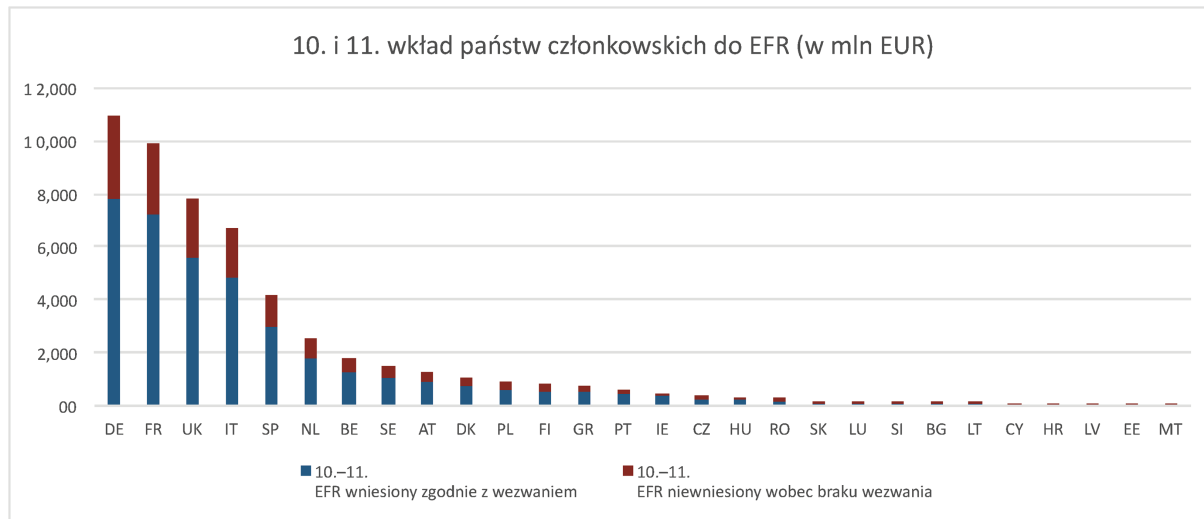
	ŚRODKI	DECYZJE			PRZYZNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI			
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	
		(1)	(2)	(2):(1)	(3)		(3):(2)	(4)		(4):(3)	
AKP	REZERWA NA KRAJOWE I REGIONALNE PROGRAMY ORIENTACYJNE	(100)									
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU	347									
	Wewnętrzna umowa KE o gwarantowanym poziomie usług										
	PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	1	1	(0)	52 %	1	0	100 %	1		100 %
KTZ	Regularne wkłady państw członkowskich										
	PULA ŚRODKÓW A – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	213	213	17	100 %	193	1	91 %	171	51	88 %
	PULA ŚRODKÓW B – PRZYDZIAŁY KRAJOWE	12	12	4	100 %	9	1	79 %	8	1	84 %
	INSTRUMENT POMOSTOWY	0									
	KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	9	8	1	100 %	5	0	56 %	4	0	90 %
	PRZYDZIAŁY REGIONALNE	103	103	4	100 %	99	19	97 %	25	12	25 %
	Rezerwa niepodlegająca uruchomieniu										
	REZERWA NIEPODLEGAJĄCA URUCHOMIENIU	15									
OGÓŁEM: AKP+KTZ (W TYM REZERWY) (A+B)	29 731	29 309	2 798	99 %	25 110	3 413	86 %	16 791	4 239	67 %	

2.2. PRZYCHODY

Charakter przychodów

Głównym źródłem przychodów EFR są wkłady państw członkowskich. Trzy razy w roku Komisja Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny wzywają państwa członkowskie do wniesienia wkładu w EFR. Kwota wkładów, do których wniesienia wzywa się każdego roku, odzwierciedla kwotę płatności, jaką należy pokryć w danym roku.

Przegląd wkładów państw członkowskich

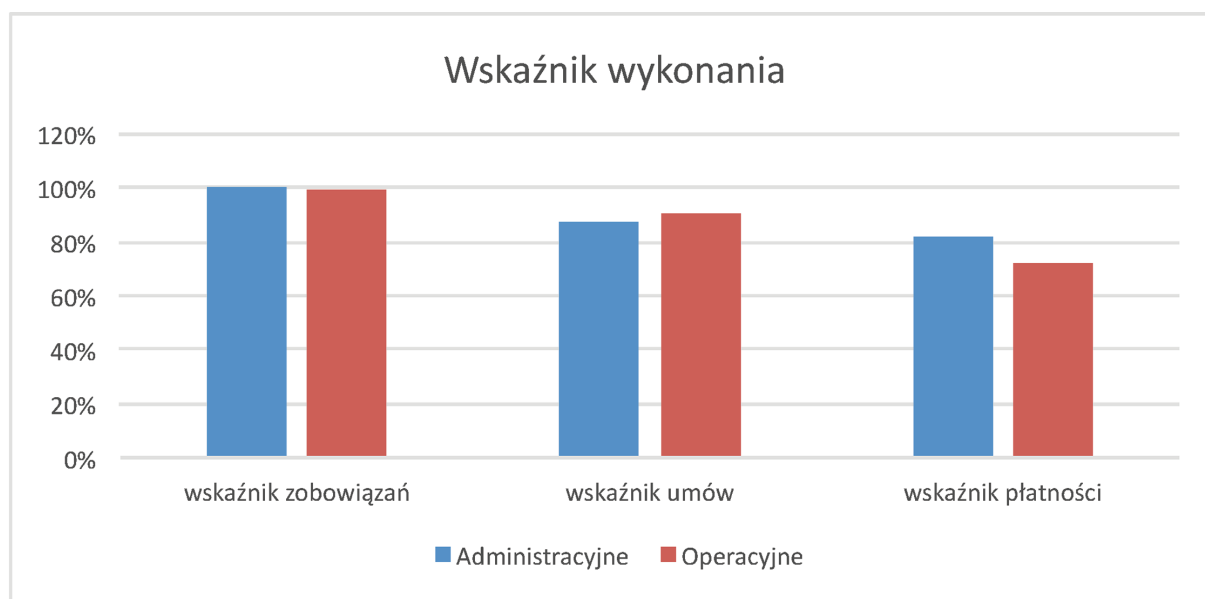
2.3. KOSZTY OPERACYJNE I PROGRAMY SZCZEGÓŁOWE

Charakter wydatków

3 % kwoty dostępnej w wieloletnich ramach finansowych stanowią środki przydzielone Komisji na wydatki na wsparcie, a 97 % – środki przydzielone na realizację projektów EFR. Kwoty ustalono dla każdej umowy wewnętrznej i mogą się zwiększyć na skutek dobrowolnych wkładów i dochodu z operacji.

Podział na kwotę środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według charakteru wydatków

	ŚRODKI	DECYZJE			PRYZYGNANE ŚRODKI			PŁATNOŚCI		
		ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%	ZBIORCZO	ROCZNIE	%
	(1)	(2)		(2):(1)	(3)		(3):(2)	(4)		(4):(3)
OGÓŁEM: ADMINISTRACYJNE KOSZTY REALIZACJI I PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK	1 622	1 619	226	100 %	1 409	57	87 %	1 322	28	81 %
OGÓŁEM: REALIZACJA OPERACYJNA	49 170	48 668	2 461	99 %	44 268	3 613	90 %	35 114	4 571	71 %
10. i 11. EFR OGÓŁEM: AKP +KTZ (W TYM REZERWY) (A+B)	50 792	50 287	2 687	99 %	45 677	3 670	91 %	36 436	4 599	80 %

Podział na kwotę środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według regionu i państwa

10. i 11. EFR		SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R. WEDŁUG PAŃSTWA, % ŚRODKÓW						
		10. i 11. EFR OGÓŁEM (w mln EUR)						
Łącznie w 2020 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
AKP	Koszty administracyjne i finansowe	1 609	1 605	100 %	1 399	87 %	1 313	82 %
	Wszystkie państwa AKP	2 846	2 553	90 %	2 553	90 %	1 821	64 %
	Koszty administracyjne i finansowe+ wszystkie państwa AKP	4 455	4 158	93 %	3 952	89 %	3 134	70 %
	Angola	349	349	100 %	309	88 %	239	68 %
	Benin	741	739	100 %	685	92 %	623	84 %
	Botswana	130	130	100 %	128	98 %	119	91 %
	Burkina Faso	1 310	1 310	100 %	1 293	99 %	1 183	90 %
	Burundi	579	572	99 %	544	94 %	425	73 %
	Republika Zielonego Przylądka	147	147	100 %	146	99 %	144	98 %
	Kamerun	522	522	100 %	489	94 %	384	74 %
	Republika Środkowoafrykańska	626	625	100 %	612	98 %	475	76 %
	Czad	940	940	100 %	794	84 %	663	71 %
	Komory	80	80	99 %	68	85 %	62	78 %
	Kongo (Brazzaville)	164	164	100 %	145	88 %	99	60 %
	Demokratyczna Republika Konga	1 430	1 430	100 %	1 223	85 %	996	70 %
	Dżibuti	186	186	100 %	148	80 %	112	60 %
Erytrea	215	215	100 %	215	100 %	35	16 %	

10. i 11. EFR		SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R. WEDŁUG PAŃSTWA, % ŚRODKÓW						
		10. i 11. EFR OGÓŁEM (w mln EUR)						
Łącznie w 2020 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
AKP	Etiopia	1 656	1 655	100 %	1 530	92 %	1 301	79 %
	Gabon	35	35	100 %	33	92 %	26	75 %
	Gambia	316	316	100 %	307	97 %	226	72 %
	Ghana	796	793	100 %	722	91 %	676	85 %
	Gwinea Bissau	186	186	100 %	185	99 %	141	76 %
	Gwinea (Konakry)	506	506	100 %	453	89 %	372	74 %
	Wybrzeże Kości Słoniowej	715	713	100 %	694	97 %	603	84 %
	Kenia	881	881	100 %	834	95 %	583	66 %
	Lesotho	259	259	100 %	241	93 %	165	64 %
	Liberia	495	495	100 %	432	87 %	373	75 %
	Madagaskar	792	791	100 %	684	86 %	448	57 %
	Malawi	1 026	1 026	100 %	893	87 %	726	71 %
	Mali	1 425	1 424	100 %	1 390	98 %	1 147	80 %
	Mauretania	349	349	100 %	319	91 %	246	70 %
	Mauritius	83	83	100 %	81	98 %	77	93 %
	Mozambik	1 476	1 470	100 %	1 135	77 %	866	59 %
	Namibia	189	189	100 %	174	92 %	155	82 %
Niger	1 294	1 289	100 %	1 258	97 %	1 102	85 %	
Nigeria	1 187	1 175	99 %	1 138	96 %	920	78 %	

10. i 11. EFR		SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R. WEDŁUG PAŃSTWA, % ŚRODKÓW						
		10. i 11. EFR OGÓŁEM (w mln EUR)						
Łącznie w 2020 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
AKP	Rwanda	841	841	100 %	812	96 %	750	89 %
	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	56	56	100 %	44	79 %	39	70 %
	Senegal	671	670	100 %	625	93 %	564	84 %
	Seszele	23	23	100 %	21	95 %	21	92 %
	Sierra Leone	663	663	100 %	600	90 %	502	76 %
	Somalia	905	902	100 %	898	99 %	653	72 %
	Sudan Południowy	92	91	100 %	91	100 %	91	100 %
	Sudan	298	298	100 %	228	76 %	128	43 %
	Suazi	135	135	100 %	107	80 %	92	68 %
	Tanzania	1 179	1 179	100 %	1 003	85 %	844	72 %
	Togo	379	378	100 %	354	93 %	315	83 %
	Uganda	1 000	1 000	100 %	943	94 %	647	65 %
	Zambia	837	837	100 %	682	81 %	498	59 %
	Zimbabwe	472	472	100 %	466	99 %	409	87 %
	Afryka ogółem	28 638	28 589	100 %	26 176	91 %	21 266	74 %
	Antigua i Barbuda	16	16	98 %	15	97 %	13	83 %
	Barbados	22	22	100 %	18	83 %	17	79 %
Belize	43	43	100 %	28	67 %	21	48 %	
Dominika	41	41	100 %	41	99 %	37	90 %	

10. i 11. EFR		SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R. WEDŁUG PAŃSTWA, % ŚRODKÓW						
		10. i 11. EFR OGÓŁEM (w mln EUR)						
Łącznie w 2020 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
AKP	Republika Dominikańska	283	283	100 %	277	98 %	262	92 %
	Grenada	21	21	100 %	20	97 %	20	95 %
	Gujana	84	81	97 %	78	93 %	69	82 %
	Haiti	1 031	1 030	100 %	829	80 %	690	67 %
	Jamajka	243	243	100 %	236	97 %	202	83 %
	Saint Kitts i Nevis	9	9	100 %	8	90 %	6	66 %
	Saint Lucia	32	32	100 %	32	99 %	25	76 %
	Saint Vincent i Grenadyny	27	27	100 %	26	96 %	22	80 %
	Surinam	27	27	100 %	27	97 %	20	73 %
	Trynidad i Tobago	29	29	100 %	28	99 %	22	75 %
	Karaiby ogółem	1 909	1 905	100 %	1 665	87 %	1 425	75 %
	Wyspy Cooka	5	5	100 %	5	99 %	5	99 %
	Timor Wschodni	175	174	99 %	172	98 %	129	74 %
	Fidżi	49	49	100 %	46	95 %	36	73 %
	Kiribati	42	42	100 %	41	97 %	25	59 %
	Wyspy Marshalla	17	17	100 %	17	98 %	11	66 %
	Mikronezja	23	23	100 %	21	89 %	10	43 %
	Nauru	4	4	100 %	4	96 %	4	89 %
Niue	3	3	100 %	3	98 %	3	96 %	

10. i 11. EFR		SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R. WEDŁUG PAŃSTWA, % ŚRODKÓW						
		10. i 11. EFR OGÓŁEM (w mln EUR)						
Łącznie w 2020 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
AKP	Palau	5	5	100 %	4	70 %	3	60 %
	Papua-Nowa Gwinea	246	246	100 %	202	82 %	126	51 %
	Wyspy Salomona	69	69	100 %	60	87 %	56	82 %
	Tonga	29	28	100 %	28	99 %	28	98 %
	Tuvalu	14	14	100 %	13	99 %	10	74 %
	Vanuatu	55	55	100 %	49	90 %	35	65 %
	Samoa Zachodnie	67	67	100 %	67	99 %	66	98 %
	Pacyfik ogółem	804	803	100 %	732	91 %	548	68 %
	Region Karaibów	540	531	98 %	429	80 %	283	52 %
	Region Afryki Środkowej	556	556	100 %	461	83 %	291	52 %
	Afryka Wschodnia i Południowa oraz Ocean Indyjski	3 040	3 032	100 %	2 617	86 %	1 727	57 %
	Przydziały w ramach AKP	7 744	7 632	99 %	6 938	90 %	5 808	75 %
	Współpraca międzyregionalna (PALOP)	62	62	99 %	59	94 %	45	72 %
	Region Pacyfiku	324	324	100 %	253	78 %	170	52 %
	Region Afryki Południowej	142	142	100 %	142	100 %	134	95 %
	Region Afryki Zachodniej	1 959	1 951	100 %	1 696	87 %	1 171	60 %
	Współpraca regionalna AKP ogółem	14 369	14 230	99 %	12 594	88 %	9 629	67 %
AKP	50 174	49 686	99 %	45 118	90 %	36 002	72 %	

10. i 11. EFR		SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R. WEDŁUG PAŃSTWA, % ŚRODKÓW						
		10. i 11. EFR OGÓŁEM (w mln EUR)						
Łącznie w 2020 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
KTZ	Wszystkie KTZ	30	14	46 %	10	33 %	9	31 %
	Wszystkie KTZ	30	14	46 %	10	33 %	9	31 %
	Anguilla	28	28	100 %	27	97 %	26	95 %
		2	2	100 %	2	98 %	2	90 %
	Falklandy	10	10	100 %	10	100 %	8	77 %
	Montserrat	33	33	100 %	33	100 %	29	88 %
	Pitcairn	5	5	99 %	5	99 %	5	99 %
	Wyspa Świętej Heleny	38	38	100 %	38	100 %	35	92 %
	Turks i Caicos	33	33	100 %	32	100 %	31	95 %
	Brytyjskie KTZ ogółem	148	148	100 %	146	99 %	135	92 %
	Aruba	21	21	100 %	21	99 %	14	66 %
	Antyle Holenderskie – Bonaire	4	4	100 %	4	91 %	0	0 %
	Antyle Holenderskie – Saba	4	4	100 %	3	97 %	3	97 %
	Antyle Holenderskie – Sint Eustatius	2	2	100 %	2	97 %	2	97 %
	Antyle Holenderskie	41	41	100 %	23	57 %	18	43 %
	Sint Maarten	14	14	100 %	6	45 %	0	0 %
	Niderlandzkie KTZ ogółem	86	86	100 %	60	70 %	38	44 %
	Polinezja Francuska	51	51	100 %	49	97 %	45	89 %
	Majotta	29	29	100 %	29	100 %	29	100 %

10. i 11. EFR		SKUMULOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE EFR NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R. WEDŁUG PAŃSTWA, % ŚRODKÓW						
		10. i 11. EFR OGÓŁEM (w mln EUR)						
Łącznie w 2020 r.		Środki	Decyzje	% środków	Przyznane środki	% środków	Płatności	% środków
KTZ	Nowa Kaledonia	50	50	100 %	49	98 %	48	96 %
	Saint-Pierre i Miquelon	47	47	100 %	46	98 %	46	98 %
	Wallis i Futuna	39	39	100 %	36	94 %	25	64 %
	Francuskie KTZ ogółem	215	215	100 %	209	97 %	193	90 %
	Współpraca regionalna KTZ	139	138	99 %	133	96 %	59	42 %
	Współpraca regionalna KTZ ogółem	139	138	99 %	133	96 %	59	42 %
	KTZ	618	601	97 %	559	90 %	434	70 %
OGÓŁEM: AKP+KTZ		50 792	50 287	99 %	45 677	90 %	36 436	72 %

Podział na kwotę środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według obszaru wydatków 11. EFR11. EFR Podział na kwotę środków zatwierdzonych, zakontraktowanych i wypłaconych według obszaru wydatków (kody sektorowe DAC) ⁽²⁰⁾

(mln EUR)

Sektor	Zadeklarowane ⁽¹⁾	Zakontraktowane ⁽¹⁾	Wypłacone ⁽¹⁾
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne			
110 – Edukacja	1 197,26	1 038,76	758,36
120 – Zdrowie	2 226,42	2 323,60	1 907,70
130 – Polityki/programy ludnościowe i zdrowie reprodukcyjne	352,44	38,39	20,24
140 – Zaopatrzenie w wodę i systemy kanalizacyjne	775,90	639,26	283,71
150 – Rząd i społeczeństwo obywatelskie	5 905,39	5 450,64	4 156,20
160 – Pozostała infrastruktura społeczna i usługi społeczne	979,35	1 339,34	1 128,02
Infrastruktura społeczna i usługi społeczne OGÓŁEM	11 436,77	10 829,99	8 254,24
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze			
210 – Transport i magazynowanie	1 445,48	1 827,48	595,21
220 – Komunikacja	140,96	99,39	64,78
230 – Energia	2 016,01	1 566,30	675,00
240 – Usługi bankowe i finansowe	93,93	96,23	38,59
250 – Usługi biznesowe i inne	346,23	178,15	84,80
Infrastruktura gospodarcza i usługi gospodarcze OGÓŁEM	4 042,59	3 767,55	1 458,38
Sektory produkcji			
310 – Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	3 187,79	2 509,57	1 478,27
320 – Przemysł, zasoby mineralne i górnictwo, budownictwo	623,58	356,84	115,46
330 – Handel i turystyka	497,21	353,36	138,53
Sektory produkcji OGÓŁEM	4 308,58	3 219,77	1 732,26
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe			
410 – Ogólna ochrona środowiska	999,94	760,45	390,13
430 – Inne zagadnienia wielosektorowe	3 841,16	2 343,95	609,07
Zagadnienia wielosektorowe/przekrojowe OGÓŁEM	4 841,10	3 104,40	999,19
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy			
510 – Ogólne wsparcie budżetowe	3 116,32	3 059,65	2 345,18
520 – Pomoc (rozwojowa) żywnościowa	614,50	385,27	332,91
Pomoc w formie towarów i ogólnych programów pomocy OGÓŁEM	3 730,82	3 444,92	2 678,10

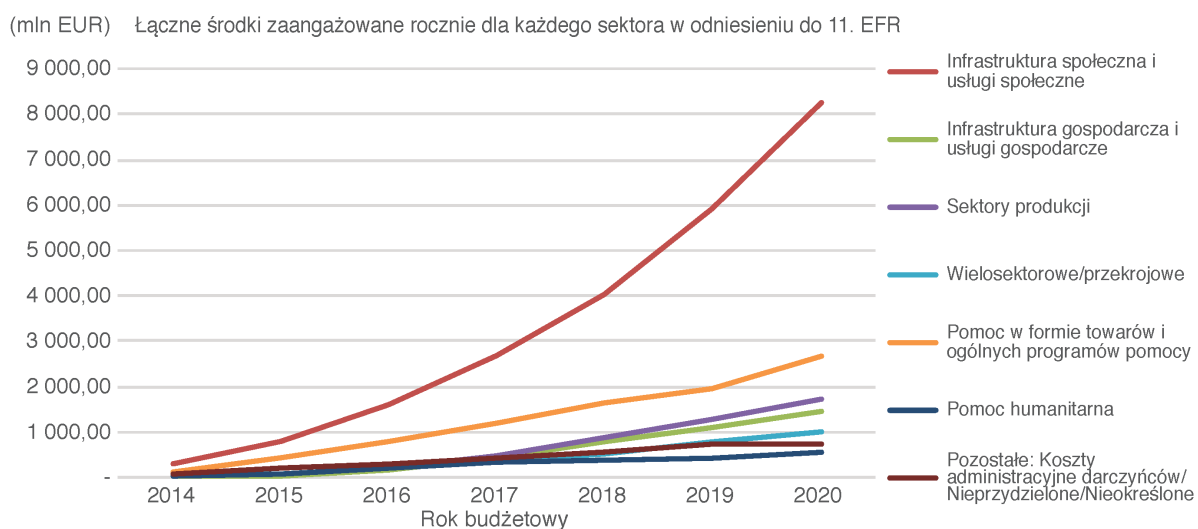
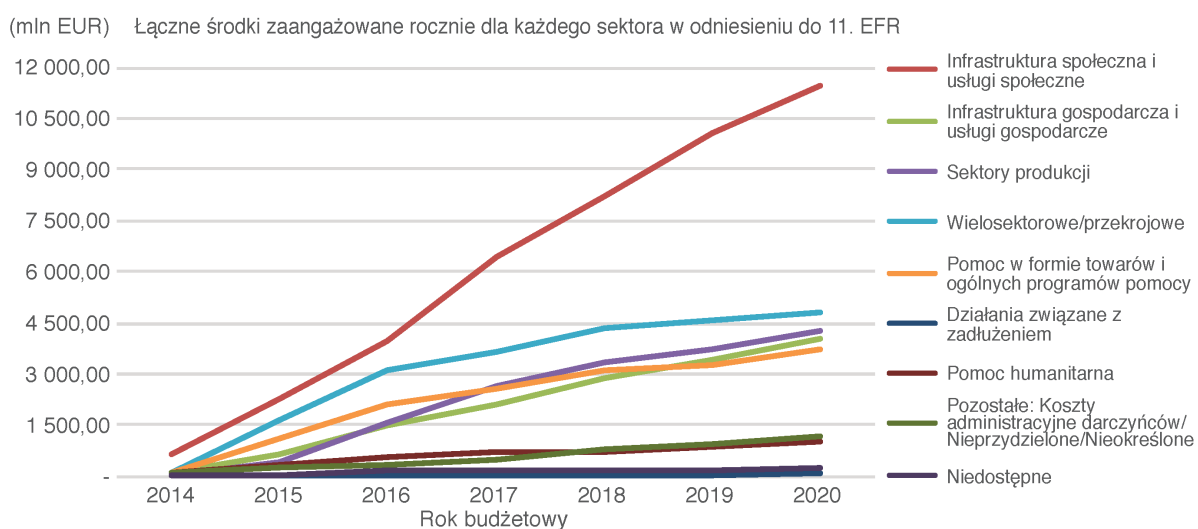
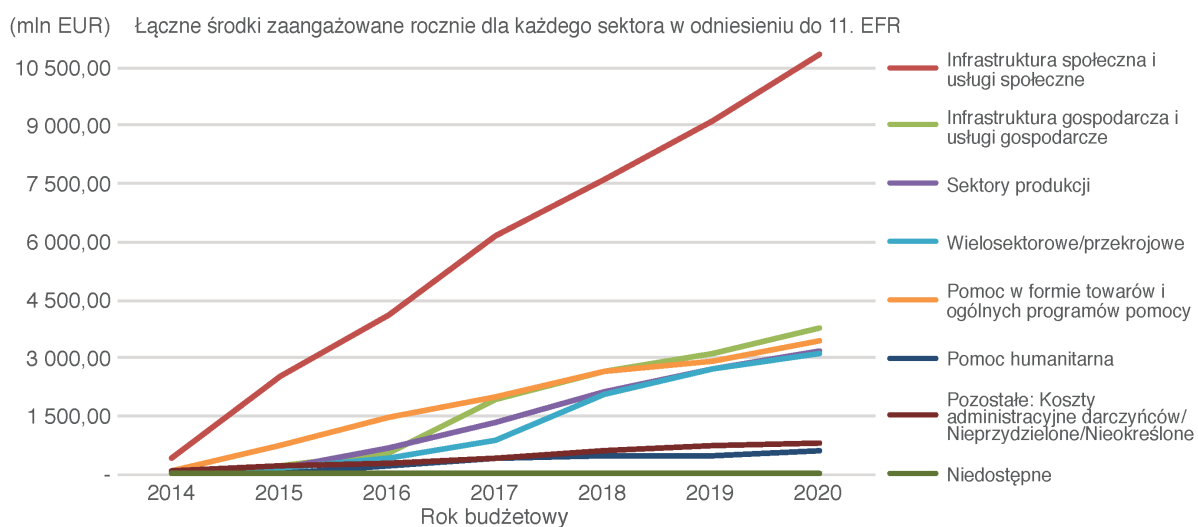
⁽²⁰⁾ Kwoty brutto (tj. z wyłączeniem umorzeń i nakazów odzyskania środków).

(mln EUR)

Sektor	Zadeklarowane ⁽¹⁾	Zakontraktowane ⁽¹⁾	Wyplacone ⁽¹⁾
Działania związane z zadłużeniem			
600 – Działania związane z zadłużeniem	91,50	—	—
Działania związane z zadłużeniem OGÓŁEM	91,50	—	—
Pomoc humanitarna			
720 – Interwencje kryzysowe	746,19	505,17	458,31
730 – Pomoc na odbudowę i rehabilitację	137,83	43,40	33,36
740 – Gotowość na wypadek klęsk żywiołowych	133,29	106,16	69,14
Pomoc humanitarna OGÓŁEM	1 017,31	654,72	560,80
Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone			
910 – Koszty administracyjne darczyńców	978,02	786,39	739,89
998 – Nieprzydzielone/Nieokreślone	586,30	434,28	421,68
Niedostępne	214,40	0,64	—
Koszty administracyjne darczyńców/Nieprzydzielone/Nieokreślone OGÓŁEM	1 778,72	1 221,31	1 161,57
SUMA CAŁKOWITA 11. EFR – kwota środków zaangażowanych, zakontraktowanych i wypłaconych	31 247,39	26 242,65	16 844,55

(¹) Kwoty w kolumnach „Zadeklarowane”, „Zakontraktowane” i „Wyplacone” oznaczono różnymi odcieniami tła.

Zmiana skumulowanej kwoty środków zaangażowanych, zakontraktowanych i wypłaconych według obszaru wydatków 11. EFR

3. GLOSARIUSZ

Agencje

Organy UE z odrębną osobowością prawną, którym można przekazać uprawnienia w zakresie wykonania budżetu na ściśle określonych warunkach. Są one przedmiotem odrębnego absolutorium ze strony organu udzielającego absolutorium.

Anulowanie środków

Niewykorzystane środki, z których nie można dłużej korzystać.

Budżet

Roczny plan finansowy sporządzony według zasad budżetowych, który zawiera prognozy i zatwierdzone, na każdy rok budżetowy, szacunkowe przyszłe koszty i dochody oraz wydatki, wraz z ich szczegółowym opisem i uzasadnieniem, które znajduje się w „uwagach do budżetu”.

Budżety korygujące

Decyzja przyjęta w trakcie roku budżetowego w celu zmiany (zwiększenia, zmniejszenia, przeniesienia) aspektów przyjętego budżetu na dany rok.

Delegowany urzędnik zatwierdzający

Delegowany urzędnik zatwierdzający w każdej z jednostek jest odpowiedzialny za zatwierdzanie operacji po stronie dochodów i wydatków zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami oraz za zapewnienie przestrzegania wymagań legalności i prawidłowości.

Delegowany urzędnik zatwierdzający jest odpowiedzialny za podejmowanie wszystkich decyzji finansowych dotyczących działań, za które jest odpowiedzialny. W szczególności musi podejmować decyzje o wykonaniu budżetu w oparciu o swoją analizę ryzyka.

Dochody

Por. przychody.

Dochody przeznaczone na określony cel

Dochody przeznaczone na określony cel, takie jak dochody z fundacji, subwencje, darowizny i zapisy, wraz z dochodami przeznaczonymi na dany cel właściwymi dla każdej instytucji.

Por. dochody przeznaczone na określony cel

Dotacje

Bezpośrednie wkłady finansowe w formie darowizn z budżetu w celu sfinansowania działania mającego pomóc w realizacji celu będącego częścią polityki UE albo funkcjonowaniu organu, który dąży do osiągnięcia celu leżącego w ogólnym interesie europejskim lub którego cel jest częścią polityki UE.

Korekta

Zmiana budżetu lub przeniesienie środków z jednej pozycji budżetowej do drugiej.

Księgowy

Rolę, uprawnienia i obowiązki księgowego określono w rozporządzeniu finansowym:

- właściwe wykonywanie płatności,
- pobór dochodów,
- odzyskiwanie należności i potrącanie,
- prowadzenie ksiąg rachunkowych, przygotowanie i prezentacja sprawozdań finansowych,
- określanie reguł i metod rachunkowości oraz planu kont,
- ustanawianie i walidowanie systemów rachunkowości oraz walidowanie systemów ustanowionych przez urzędnika zatwierdzającego w celu dostarczania lub uzasadniania informacji księgowych (systemy lokalne),
- zarządzanie zasobami finansowymi,
- wyznaczenie administratorów rachunków zaliczkowych,
- otwieranie i zamykanie rachunków bankowych w imieniu instytucji.

Nadwyżka

Dodatnia różnica między przychodami a wydatkami (por. wynik budżetu), która musi zostać zwrócona organowi finansującemu zgodnie z rozporządzeniem finansowym.

Odzyskanie środków

Nakaz odzyskania środków jest procedurą, za pomocą której delegowany urzędnik zatwierdzający rejestruje prawo Komisji do odzyskania należnej kwoty. Prawo to oznacza, że Komisja musi dochodzić należnej kwoty od dłużnika, zazwyczaj beneficjenta.

Podstawa prawna (akt podstawowy)

Podstawę prawną stanowi co do zasady prawo oparte na artykule Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, na podstawie którego Wspólnocie przyznaje się kompetencje w określonym obszarze polityki i określa warunki wykonywania tych kompetencji, w tym w zakresie wykonywania budżetu. Na podstawie niektórych artykułów traktatu Komisja jest upoważniona do podejmowania pewnych działań, które pociągają za sobą wydatki, bez dalszych aktów prawnych.

Płatność

Płatność to wypłata mająca na celu wywiązanie się z zobowiązań prawnych.

Pozycja budżetowa/Linia budżetowa

Jeżeli chodzi o strukturę budżetu, przychody i wydatki przedstawia się w budżecie zgodnie z obowiązującą nomenklaturą nałożoną przez władzę budżetową, która odzwierciedla charakter i cel każdej pozycji. Poszczególne działy (tytuł, rozdział, artykuł lub pozycja) zawierają oficjalny opis nomenklatury.

Przeniesienie

Przeniesienia między liniami budżetowymi oznaczają przeniesienie środków z jednej linii budżetowej do drugiej w trakcie roku budżetowego i tym samym stanowią wyjątek od budżetowej zasady specyfikacji. Zostały jednak wyraźnie zatwierdzone w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu finansowym. W rozporządzeniu finansowym określono różne rodzaje przeniesień w zależności od tego, czy odbywają się one między tytułami, rozdziałami, artykułami lub działami budżetu, czy też w ich obrębie, oraz w zależności od tego, czy wymagają różnych poziomów autoryzacji.

Przeniesienie środków

Wyjątek od zasady jednoroczności w zakresie, w jakim środki, których nie można wykorzystać w danym roku budżetowym, mogą, w ściśle określonych warunkach, zostać przeniesione w celu wykorzystania ich w przyszłym roku.

Przychody

Termin używany do opisanego dochodów ze wszystkich źródeł finansowania budżetu.

Przyjęty budżet

Projekt budżetu staje się przyjętym budżetem, gdy tylko zostanie zatwierdzony przez władzę budżetową.

Por. budżet

Rachunkowość

Czynność rejestrowania i raportowania transakcji finansowych, w tym tworzenie transakcji, ich ujmowanie, przetwarzanie i podsumowywanie w sprawozdaniu finansowym.

Rachunkowość memoriałowa

Jest to nazwa systemu rachunkowości Komisji, który od 2005 r. wzbogacono o zasady rachunkowości memoriałowej. Poza kontami budżetowymi opartymi na metodzie kasowej Komisja sporządza rachunki memoriałowe, w których ujmuje się przychody z chwilą ich osiągnięcia, a nie z chwilą ich otrzymania. Koszty ujmuje się z chwilą ich poniesienia, a nie z chwilą ich pokrycia. Kontrastuje to z rachunkowością budżetową opartą na metodzie kasowej, w której transakcje i inne zdarzenia ujmuje się dopiero z chwilą otrzymania lub wypłaty środków pieniężnych.

Rozporządzenie finansowe

W rozporządzeniu tym, przyjętym w ramach zwykłej procedury ustawodawczej po konsultacji z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym, ustanowiono zasady regulujące uchwalanie i wykonywanie budżetu ogólnego Unii Europejskiej.

Jest to rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 ⁽²¹⁾

Różnice kursowe

Różnice wynikające z kursów wymiany walut zastosowanych do transakcji dotyczących krajów spoza strefy euro lub z aktualizacji wyceny aktywów i zobowiązań w walucie obcej na dzień zamknięcia.

Środki

Środki budżetowe.

Środki administracyjne

Środki na wydatki administracyjne służą pokrywaniu bieżących kosztów instytucji i podmiotów (personelu, budynków, wyposażenia biurowego).

Środki na płatności

Środki na płatności pokrywają wydatki wymagalne w bieżącym roku budżetowym, wynikające z zobowiązań prawnych zaciągniętych w bieżącym roku lub w ubiegłych latach (art. 7 rozporządzenia finansowego).

Środki na zobowiązania

Środki na zobowiązania pokrywają łączny koszt zobowiązań prawnych (umów, umów o udzielenie dotacji/decyzji o udzielenie dotacji), które można podpisać w bieżącym roku budżetowym. Art. 7 rozporządzenia finansowego: *Środki na zobowiązania pokrywają całkowity koszt zobowiązań prawnych (umów, umów o udzielenie dotacji/decyzji o udzieleniu dotacji) zaciągniętych w bieżącym roku budżetowym na operacje trwające dłużej niż jeden rok.*

Środki niezróżnicowane

Środki niezróżnicowane są wykorzystywane do finansowania operacji obejmujących okres jednego roku. (Art. 9 rozporządzenia finansowego). W budżecie UE środki niezróżnicowane mają zastosowanie do wydatków administracyjnych, wsparcia rynku rolnego i płatności bezpośrednich.

Środki operacyjne

Środki operacyjne służą finansowaniu różnych polityk, głównie w formie dotacji lub zamówień publicznych.

Środki zróżnicowane

Środki zróżnicowane są wykorzystywane do finansowania operacji wieloletnich; pokrywają w bieżącym roku budżetowym całkowity koszt zobowiązań prawnych zaciągniętych w związku z operacjami, których realizacja trwa dłużej niż jeden budżetowy. Art. 7 rozporządzenia finansowego: *Środki zróżnicowane są ujmowane w odniesieniu do operacji wieloletnich. Składają się ze środków na zobowiązania i środków na płatności.*

Umorzenie

Czynność, wskutek której wcześniejsze zobowiązanie (lub część tego zobowiązania) zostaje anulowane.

Ustalone należności

Należności odpowiadają nakazom odzyskania środków, które Unia Europejska musi wystawić w celu ściągnięcia zysku.

Władza budżetowa

Instytucje posiadające uprawnienia decyzyjne w sprawach budżetowych: w przypadku instytucji Unii Parlament Europejski i Rada Ministrów.

W przypadku agencji i wspólnych przedsięwzięć władzą budżetową jest ich zarząd.

Wspólne przedsięwzięcia/przedsiębiorstwa

Organ prawny UE utworzony na mocy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Terminu tego można używać do opisania dowolnej struktury współpracy zaproponowanej w celu „skutecznego wykonywania unijnych programów badawczych, rozwoju technologicznego i demonstracyjnych”.

Wydatki

Termin używany do opisania wydatkowania środków budżetowych ze wszystkich rodzajów źródeł finansowania.

⁽²¹⁾ Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1.

Wygasające środki

Na koniec roku budżetowego niewykorzystane środki zostają anulowane. *Wygasnięcie* oznacza unieważnienie całego lub części zezwolenia na ponoszenie wydatków lub zaciąganie zobowiązań, które jest reprezentowane przez środki.

Wszelkie niewykorzystane środki mogą zostać ujęte w preliminarzu dochodów i wydatków na następne trzy lata budżetowe (tzw. zasada „N+3”) jedynie w przypadku wspólnych przedsięwzięć zgodnie z ich regulaminem finansowym. Zatem niewykorzystane środki na wspólne przedsięwzięcia mogą zostać ponownie uruchomione w roku budżetowym „N+3”.

Wykonywanie

Por. wykonywanie budżetu.

Wykonywanie budżetu

Wykorzystanie budżetu poprzez operacje po stronie wydatków i przychodów.

Wynik

Por. wynik budżetu.

Wynik budżetu

Różnica między otrzymanymi przychodami a wypłaconymi kwotami, w tym korekty z tytułu przeniesień, anulowań i różnic kursowych.

W przypadku agencji otrzymana kwota będzie musiała zostać zwrócona organowi finansującemu zgodnie z rozporządzeniem finansowym dotyczącym agencji.

Wynik ekonomiczny

Wpływ wydatków i przychodów na bilans w oparciu o zasady rachunkowości memoriałowej.

Zasada jednoroczności

Zasada budżetowa, zgodnie z którą wydatki i zyski są programowane i zatwierdzane na okres jednego roku, który trwa od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia.

Budżet obejmuje prognozę zarówno zobowiązań (prawne zobowiązania do zapewnienia środków finansowych pod warunkiem spełnienia określonych warunków), jak i płatności (płatności na rzecz beneficjentów – w gotówce lub przelewem bankowym). Środki na zobowiązania i płatności często się różnią – środki zróżnicowane, ponieważ zazwyczaj zobowiązania dotyczące wieloletnich programów i projektów są w całości zaciągane w roku, w którym podjęto decyzję w ich sprawie, i są opłacane przez lata, w miarę realizacji programu i projektu. Środki niezróżnicowane mają zastosowanie do wydatków administracyjnych oraz środków na zobowiązania równych środkom na płatności.

Zasady stosowania

Szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia finansowego. Są one określone w rozporządzeniu Komisji przyjętym po konsultacji ze wszystkimi instytucjami i nie mogą zmieniać rozporządzenia finansowego, od którego są uzależnione.

Zewnętrzne/wewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel

Dedykowane dochody otrzymane na sfinansowanie określonych pozycji wydatków.

Głównymi źródłami zewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel są *wkłady finansowe państw trzecich w programy finansowane przez Unię*.

Głównymi źródłami wewnętrznych dochodów przeznaczonych na określony cel są *dochody uzyskane od osób trzecich w związku z towarami, usługami lub pracami dostarczonymi na ich żądanie, dochody pochodzące ze zwrotu nienależnie wypłaconych kwot i dochody ze sprzedaży publikacji i filmów, również w formie elektronicznej*.

Pełen wykaz pozycji, które tworzą dochody przeznaczone na określony cel, znajduje się w art. 21 rozporządzenia finansowego.

Zobowiązanie budżetowe

Zobowiązanie budżetowe jest rezerwacją środków na pokrycie późniejszych wydatków.

Zobowiązanie pozostające do spłaty

Zobowiązania pozostające do spłaty (lub RAL, fr. „reste à liquider”) definiuje się jako kwotę środków, na które zaciągnięto zobowiązania i których jeszcze nie wypłacono, lub zobowiązań prawnych, które nie doprowadziły do całkowitej likwidacji w drodze płatności. Wynikają one bezpośrednio z istnienia programów wieloletnich i rozbieżności między środkami na zobowiązania a środkami na płatności.

Zobowiązania pozostające do spłaty (RAL)

Suma zobowiązań pozostających do spłaty. Por. zobowiązania pozostające do spłaty.

Zobowiązanie prawne

Zobowiązanie prawne ustanawia obowiązek prawny wobec osób trzecich.

Źródło finansowania

Rodzaje środków

**SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI – ŚRODKI PIENIĘŻNE ZARZĄDZANE PRZEZ EUROPEJSKI BANK
INWESTYCYJNY**

EUROPEJSKI BANK INWESTYCYJNY

CA/541/21

11 marca 2021 r.

Dokument 21/101

RADA DYREKTORÓW

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
DOTYCZĄCE INSTRUMENTU INWESTYCYJNEGO
NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.**

- a) Sprawozdanie z sytuacji finansowej
- b) Sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów
- c) Zestawienie zmian w zasobach stron wnoszących wkład
- d) Rachunek przepływów pieniężnych
- e) Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego
- f) Sprawozdanie niezależnego audytora

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

na dzień 31 grudnia 2020 r.

(w tys. EUR)

	Uwagi	31.12.2020	31.12.2019
AKTYWA			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	5	923 940	837 777
Należności od stron wnoszących wkład	9/17	68 908	86 330
Aktywa finansowe ogółem	10	351 873	330 587
Pochodne instrumenty finansowe	6	33 584	14 184
Pożyczki i zaliczki	7	1 673 445	1 518 675
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	8	526 810	619 928
Pozostałe aktywa	11	109	—
Aktywa ogółem		3 578 669	3 407 481
ZOBOWIĄZANIA I ZASOBY STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD			
ZOBOWIĄZANIA			
Pochodne instrumenty finansowe	6	642	191
Przychody przyszłych okresów	12	29 732	32 566
Rezerwy na wystawione gwarancje	13	851	628
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	14	33 152	37 269
Zobowiązania wobec osób trzecich	15	152 378	147 438
Pozostałe zobowiązania	16	3 446	2 353
Zobowiązania ogółem		220 201	220 445
ZASOBY STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD			
Wkład państw członkowskich do instrumentu wniesiony zgodnie z wezwaniem	17	3 221 695	2 967 000
Zyski zatrzymane		136 773	220 036
Zasoby stron wnoszących wkład ogółem		3 358 468	3 187 036
Zobowiązania i zasoby stron wnoszących wkład ogółem		3 578 669	3 407 481

**SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW LUB STRAT I INNYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW
ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2020 R.**

(w tys. EUR)

	Uwagi	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
Odsetki i podobne przychody ⁽¹⁾	19	84 783	93 923
Odsetki i podobne koszty	19	- 5 250	- 2 948
Odsetki i podobne przychody netto		79 533	90 975
Przychody z tytułu opłat i prowizji	20	353	4 438
Koszty z tytułu opłat i prowizji	20	-225	-721
Przychody z tytułu opłat i prowizji netto		128	3 717
Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych		18 949	12 611
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto	21	- 46 717	9 904
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) – wynik netto	7	- 29 621	- 8 331
Sprzedaż wierzytelności kredytowych i wpływy z odzyskiwania środków		2 362	2 064
Różnice kursowe – wynik netto		- 48 545	- 61 998
Operacje finansowe – wynik netto		- 103 572	- 45 750
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek, bez odwróceń	7	- 4 312	17 243
Zmiana stanu rezerw na wystawione gwarancje, bez odwróceń	13	-228	107
Zmiana rezerw z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki, bez odwróceń	14	3 715	- 13 244
Ogólne koszty administracyjne	22	- 58 527	- 50 009
(Strata) / zysk za rok		- 83 263	3 039
Inne całkowite dochody		—	—
Całkowite dochody ogółem – (strata) / zysk za rok		- 83 263	3 039

⁽¹⁾ W odniesieniu do roku kończącego się z dniem 31 grudnia 2020 r. odsetki i podobne dochody obejmowały 77,9 mln EUR (w 2019 r.: 93,9 mln EUR) naliczone od aktywów utrzymywanych po kosztach zamortyzowanych według metody efektywnej stopy procentowej.

**ZESTAWIENIE ZMIAN W ZASOBACH STRON WNOSZĄCYCH WKŁAD
ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2020 R.**

(w tys. EUR)

	Uwagi	Wkłady wniesione zgodnie z wezwaniami	Zyski zatrzymane	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2020 r.		2 967 000	220 036	3 187 036
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	17	209 614	—	209 614
Realokacja wkładu z 9. EFR na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną do zasobów stron wnoszących wkład	17	45 081	—	45 081
(Strata) za rok 2020		—	- 83 263	- 83 263
Zmiany w zasobach stron wnoszących wkład		254 695	- 83 263	171 432
Na dzień 31 grudnia 2020 r.		3 221 695	136 773	3 358 468
Na dzień 1 stycznia 2019 r.		2 697 000	216 997	2 913 997
Wkłady państw członkowskich wniesione zgodnie z wezwaniem w ciągu roku	17	270 000	—	270 000
Zysk za rok 2019		—	3 039	3 039
Zmiany w zasobach stron wnoszących wkład		270 000	3 039	273 039
Na dzień 31 grudnia 2019 r.		2 967 000	220 036	3 187 036

RACHUNEK PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

ZA ROK KOŃCZĄCY SIĘ Z DNIEM 31 GRUDNIA 2020 R.

(w tys. EUR)

	Uwagi	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
(Strata) / Zysk za rok		- 83 263	3 039
Korekty:			
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto na poziomie wartości godziwej	8	47 909	- 8 629
Zmiana w odpisie aktualizującym z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek, bez odwróceń	7	4 312	- 17 243
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) – wynik netto		29 621	8 331

		(w tys. EUR)	
	Uwagi	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów pożyczek i zaliczek	7	- 5 202	- 5 087
Zmiana netto stanu rezerw na wystawione gwarancje, bez odwróceń	13	228	-107
Zmiana rezerw z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki netto, bez odwróceń		- 4 117	13 447
Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych		- 18 949	- 12 611
Zmiana stanu naliczonych odsetek i zamortyzowanych kosztów aktywów finansowych ogółem	10	1 067	331
Zmiana stanu przychodów przyszłych okresów		- 2 834	- 1 198
Wpływ zmian kursu wymiany na pożyczki	7	90 878	- 17 752
Wpływ zmian kursu wymiany na akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	8	33 616	- 6 812
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne		9 233	2 369
Zysk / (strata) na działalności operacyjnej przed zmianami stanu aktywów i zobowiązań operacyjnych		102 499	- 41 922
Wpłaty pożyczek	7	- 560 291	- 311 185
Spłaty pożyczek	7	276 101	355 078
Sprzedaż wierzytelności kredytowych i wpływy z odzyskiwania środków		2 362	2 194
Zmiana stanu naliczonych odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	5	66	-93
(Zwiększenie) stanu aktywów finansowych ogółem	10	- 2 710 009	- 2 948 021
Zapadalność aktywów finansowych ogółem	10	2 689 790	2 952 905
Zmniejszenie stanu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	8	- 85 305	- 106 943
Wpływy netto z akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu		85 477	71 024
Zwiększenie / (Zmniejszenie) stanu pozostałych aktywów		109	-171
Zwiększenie / (Zmniejszenie) stanu pozostałych zobowiązań		- 1 093	140
Zwiększenie stanu zobowiązań wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego		8 543	2 187
Przepływy pieniężne netto w działalności operacyjnej		- 191 751	- 24 807

(w tys. EUR)

	Uwagi	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wkład otrzymany od państw członkowskich		227 035	284 820
Kwoty otrzymane od państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		60 387	30 000
Kwoty wypłacone w imieniu państw członkowskich w związku z dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną		- 18 807	- 28 220
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		268 615	286 600
Zwiększenie netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		76 864	261 793
Zbiorczy rachunek przepływów pieniężnych:			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku budżetowego		837 980	573 818
Przepływy pieniężne netto (wykorzystane w) / od:			
Działalność operacyjna		- 191 751	- 24 937
Działalność finansowa		268 615	286 730
Wpływ zmian kursu wymiany na środki pieniężne i ich ekwiwalenty		9 233	2 369
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku budżetowego		924 077	837 980
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują:			
Środki pieniężne w kasie	5	398 991	72 166
Lokaty terminowe (z wyłączeniem naliczonych odsetek)	5	380 000	622 991
Komercyjne papiery dłużne	5	145 086	142 823
		924 077	837 980

Informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2020 r.

1. Informacje ogólne

Instrument Inwestycyjny („instrument”) został ustanowiony w ramach Umowy z Kotonu („umowy”) o współpracy i pomocy na rzecz rozwoju pomiędzy grupą państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku („państw AKP”) a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z dnia 23 czerwca 2000 r., zmienionej w dniu 25 czerwca 2005 r. oraz 22 czerwca 2010 r.

Instrument nie jest odrębnym podmiotem prawnym, a Europejski Bank Inwestycyjny („EBI” lub „Bank”) zarządza wkładami w imieniu państw członkowskich („darczyńców”) zgodnie z warunkami umowy oraz pełni funkcję administratora instrumentu.

Finansowanie na podstawie umowy pochodzi z budżetów państw członkowskich UE. Państwa członkowskie UE wnoszą kwoty przewidziane na finansowanie instrumentu oraz dotacji na finansowanie dopłat do oprocentowania, jak przewidziano w wieloletnich ramach finansowych (pierwszy protokół finansowy obejmujący lata 2000–2007, zwany 9. Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR), drugi protokół finansowy obejmujący lata 2008–2013, zwany 10. EFR, oraz trzeci protokół finansowy obejmujący lata 2014–2020, zwany 11. EFR). EBI powierzono zarządzanie:

- instrumentem – obciążonym ryzykiem funduszem odnawialnym o wartości 3 685,5 mln EUR przeznaczonym na wsparcie inwestycji sektora prywatnego w państwach AKP; przy czym kwota 48,5 mln EUR przydzielona jest krajom i terytoriom zamorskim („KTZ”),
- dotacjami na finansowanie dopłat do oprocentowania o wartości maksymalnie 1 220,85 mln EUR dla państw AKP i maksymalnie 8,5 mln EUR dla KTZ. Maksymalnie 15 % tych dopłat może zostać wykorzystane na pomoc techniczną związaną z projektami.

Po stronie UE i AKP uzgodniono przepisy przejściowe, które umożliwią EBI dalsze zatwierdzanie działań w regionie AKP do listopada 2021 r., lub do dnia wejścia w życie nowej umowy lub rozpoczęcia tymczasowego stosowania nowej umowy między Unią a państwami AKP, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej (decyzja nr 2/2020 Komitetu Ambasadorów AKP–UE z dnia 4 grudnia 2020 r. zmieniająca decyzję nr 3/2019 Komitetu Ambasadorów AKP–UE w sprawie przyjęcia środków przejściowych zgodnie z art. 95 ust. 4 Umowy o partnerstwie AKP–UE)⁽²²⁾.

W dniu 15 grudnia 2020 r. osiągnięto porozumienie w sprawie Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) obejmujące działania zewnętrzne UE w latach 2021–2027. Obejmuje to włączenie obecnego pozabudżetowego EFR do budżetu UE. Rozporządzenie ustanawiające ISWMR będzie stanowić podstawę prawną dla udzielania EBI przez Komisję upoważnień UE w zakresie jego działalności poza UE w przyszłości. Zapewni ono również Unii zewnętrzne ramy inwestycyjne umożliwiające współpracę z instytucjami partnerskimi dzięki dotacjom lub gwarancjom z budżetu UE. Formalne przyjęcie tekstu prawnego ISWMR ma nastąpić wiosną 2021 r.

W dniu 23 grudnia 2020 r. Rada podjęła decyzję o przedłużeniu bieżącego okresu zobowiązań w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP co najmniej o sześć miesięcy. W przyszłości środki powracające z instrumentu inwestycyjnego AKP będą wykorzystywane w ramach ISWMR poprzez połączenie specjalnego segmentu sektora prywatnego AKP w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR+) i funduszu powierniczego, oba te elementy będą wdrażane przez EBI.

Po przedłużeniu okresu rozliczeniowego instrumentu inwestycyjnego Bank będzie kontynuował zatwierdzanie operacji zgodnie ze swoim mandatem do dnia 30 czerwca 2021 r. lub do dnia wejścia w życie rozporządzenia ustanawiającego instrument finansowania zewnętrznego, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza, a w każdym razie nie później niż do dnia 30 listopada 2021 r.⁽²³⁾.

Sprawozdania finansowe sporządzano w oparciu o założenie kontynuacji działalności, zgodnie z którym w ramach instrumentu inwestycyjnego będzie można dokonać wszystkich wypłat środków pieniężnych należnych w ramach wszelkich operacji. Czas obowiązywania instrumentu inwestycyjnego nie został określony. Umowa wewnętrzna dotycząca 11. EFR pozostaje w mocy (na podstawie jej art. 14 ust. 3) tak długo, jak będzie to konieczne do całkowitego wykonania wszelkich operacji finansowanych na podstawie umowy o partnerstwie AKP-UE, decyzji o stowarzyszeniu zamorskim i wieloletnich ram finansowych.

⁽²²⁾ Dz.U. L 420 z 14.12.2020, s. 32.

⁽²³⁾ Decyzja Rady (UE) 2020/2233 z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie zobowiązania dotyczącego środków powracających w ramach instrumentu inwestycyjnego AKP z operacji w ramach 9., 10. i 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (Dz.U. L 437 z 28.12.2020 r., s. 188).

Niniejsze sprawozdanie finansowe obejmuje okres od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Na wniosek Komitetu Zarządzającego EBI Rada Dyrektorów EBI przyjęła sprawozdanie finansowe w dniu 11 marca 2021 r. i zezwoliła na jego przedłożenie Radzie Gubernatorów EBI do zatwierdzenia do dnia 23 kwietnia 2021 r.

2. Istotne zasady rachunkowości

2.1. Podstawa przygotowania – Stwierdzenie zgodności

Sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu inwestycyjnego zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską.

a) Istotne osądy i szacunki księgowe

Przygotowanie sprawozdania finansowego wymaga wykorzystania wartości szacunkowych. Wymaga to również od kierownictwa Banku stosowania własnego osądu przy stosowaniu zasad księgowych obowiązujących w przypadku Instrumentu Inwestycyjnego. Poniżej wymieniono obszary wymagające kierowania się w znacznym stopniu osądem lub cechujące się złożonością lub obszary, w których założenia i szacunki są istotne dla sprawozdania finansowego.

Stosowanie osądów i szacunków ma największe znaczenie w następujących kwestiach:

Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwą aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, które są przedmiotem obrotu na aktywnych rynkach, ustala się w oparciu o notowania rynkowe lub notowania cen maklerów. Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym z modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wyceny są podzielone na różne kategorie w hierarchii wartości godziwej na podstawie danych wejściowych wykorzystanych w technikach wyceny zgodnie z opisem w informacjach dodatkowych 2.4.2 i 4.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek

Wycena oczekiwanych strat kredytowych wymaga od zarządzających istotnego osądu, w szczególności oceny znacznego wzrostu ryzyka kredytowego od czasu początkowego ujęcia, uwzględnienia przewidywań i dalszych szacunków dotyczących kwot i terminów przyszłych przepływów pieniężnych oraz wartości zabezpieczeń przy określaniu poziomu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Szacunki te wynikają z szeregu czynników, które mogą powodować znaczne zmiany terminu i kwoty ujmowanego odpisu na oczekiwane straty kredytowe (informacja dodatkowa 2.4.2). Stosowne założenie dotyczące wpływu na utratę wartości w wyniku pandemii Covid-19 przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.2 i informacji dodatkowej 3.2.3.7.

Wycena inwestycji w nienotowane instrumenty kapitałowe

Wycena nienotowanych inwestycji kapitałowych opiera się zazwyczaj na jednym z następujących elementów:

- ostatnich transakcjach zawartych na warunkach rynkowych,
- bieżącej wartości godziwej innego instrumentu o zasadniczo takim samym charakterze,
- spodziewanych przepływach pieniężnych zdyskontowanych według bieżących stóp procentowych mających zastosowanie do instrumentów o podobnych warunkach i podobnej charakterystyce ryzyka,
- metodzie skorygowanych aktywów netto: lub
- innych modelach wyceny.

Określenie przepływów pieniężnych oraz czynników dyskontujących dla nienotowanych inwestycji kapitałowych wymaga wykorzystania szacunków w znaczącym stopniu. W ramach instrumentu okresowo porównuje się techniki wyceny i ocenia się je pod kątem wiarygodności, stosując ceny z obserwacji bieżących transakcji rynkowych na takich samych instrumentach lub inne dostępne zaobserwowane dane rynkowe.

Konsolidacja jednostek, w których instrument ma udziały

Zgodnie z istotnym osądem EBI żadna z jednostek, w których posiada on udziały, nie jest przez ten instrument kontrolowana. Wynika to z faktu, że we wszystkich tych jednostkach wyłączna odpowiedzialność za zarządzanie spółką oraz kontrolowanie jej działań i innych spraw spoczywa na komplementariuszu, zarządzającym funduszem lub zarządzie, który ma również kompetencje i uprawnienia do podejmowania wszelkich działań niezbędnych do realizacji celów spółki zgodnie z wytycznymi dotyczącymi polityki i inwestycji.

b) Zmiany zasad rachunkowości

Z wyjątkiem zmian opisanych poniżej, w odniesieniu do instrumentu niezmiennie stosowano zasady rachunkowości określone w informacji dodatkowej 2.4 w przypadku wszystkich okresów objętych niniejszym sprawozdaniem finansowym. W odniesieniu do instrumentu przyjęto nowe standardy i zmiany standardów przedstawione poniżej.

Przyjęte standardy

Poniższe interpretacje, a także zmiany i rewizje istniejących standardów stały się skuteczne w odniesieniu do sprawozdania finansowego dotyczącego instrumentu w dniu 1 stycznia 2020 r.:

Reforma referencyjnej stopy procentowej – zmiany w MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7

We wrześniu 2019 r. RMSR wprowadziła zmiany w MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7, które zapewniają tymczasowe ulgi umożliwiające kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń w okresie niepewności przed zastąpieniem istniejącej referencyjnej stopy procentowej alternatywną stopą procentową niemal wolną od ryzyka.

Zmiany w MSSF 9 obejmują szereg ulg obowiązujących w odniesieniu do wszystkich powiązań zabezpieczających, na które reforma referencyjnej stopy procentowej ma bezpośredni wpływ. W ramach pierwszych trzech ulg przewiduje się:

- ocenę, czy planowana transakcja (lub jej składnik) jest wysoce prawdopodobna,
- ocenę tego, kiedy należy dokonać przeklasyfikowania kwoty z instrumentu pochodnego przepływów środków pieniężnych do zysków i strat,
- ocenę zależności ekonomicznej pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym.

W przypadku każdej z tych ulg zakłada się, że stopa referencyjna, na której opierają się zabezpieczane przepływy środków pieniężnych, nie ulega zmianie w wyniku reformy IBOR.

W ramach czwartej ulgi przewiduje się, że komponent ryzyka nieokreślony w umowie należy zidentyfikować oddzielnie tylko w momencie początkowego wyznaczenia zabezpieczenia, a nie na bieżąco.

Stosowanie ulg jest obowiązkowe i obowiązują one bezterminowo w przypadku braku wystąpienia któregośkolwiek ze zdarzeń opisanych w zmianach. W ramach zmian wprowadzono również szczególne wymogi dotyczące ujawniania informacji o powiązaniach zabezpieczających, do których stosuje się ulgi. Niniejsze zmiany stosuje się w sposób retrospektywny. Powiązań zabezpieczających, które uprzednio wyłączono z wyznaczenia, nie można jednak przywrócić na wniosek, ani też nie można wyznaczać jakichkolwiek powiązań zabezpieczających, wykorzystując wiedzę po fakcie.

Przyjęcie tych zmian nie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu.

Definicja pojęcia „istotne” – zmiany MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” i MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

W ramach zmian wyjaśniono definicję terminu „istotne” oraz dostosowano definicje stosowane w założeniach koncepcyjnych i w samych standardach. Zgodnie ze zmienioną definicją „[i]nformacje są istotne, jeżeli w racjonalny sposób można oczekiwać, że ich pominięcie, zniekształcenie lub ich nieprzejrzystość może wpływać na decyzje głównych użytkowników sprawozdania finansowego ogólnego przeznaczenia podejmowane na podstawie takiego sprawozdania, zawierającego informacje finansowe dotyczące konkretnej jednostki sprawozdawczej”. Definicja zawiera również wyjaśnienie znaczenia pojęcia „głównych użytkowników sprawozdania finansowego ogólnego”, do których skierowane jest sprawozdanie finansowe, w którym określa się ich jako „obecnych i potencjalnych inwestorów, pożyczkodawców i innych wierzycieli”, którzy muszą oni opierać się na sprawozdaniach finansowych ogólnego przeznaczenia w przypadku wielu informacji finansowych, których potrzebują.

Zmiany te nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe dotyczące instrumentu.

Zmiany w odniesieniach do założeń koncepcyjnych w standardach MSSF

Zmienione założenia koncepcyjne sprawozdawczości finansowej nie są standardem i żadne z określonych w nich pojęć nie jest nadrzędne w stosunku do innych standardów lub wymogów zawartych w standardzie, ale mają one na celu przede wszystkim pomóc Zarządowi w opracowaniu standardów, pomóc jednostkom sporządzającym sprawozdania finansowe w opracowaniu spójnych zasad rachunkowości, w przypadku gdy nie ma obowiązującego standardu, a także pomóc wszystkim stronom w zrozumieniu i interpretacji tych standardów. Założenia koncepcyjne zawierają pewne nowe pojęcia, zaktualizowane definicje i kryteria ujmowania aktywów i zobowiązań oraz objaśnienia niektórych istotnych pojęć.

W ramach instrumentu przyjęto zmienione założenia koncepcyjne od dnia 1 stycznia 2020 r. Zmienione założenia koncepcyjne nie miały znaczącego wpływu na sprawozdania finansowe dotyczące instrumentu.

Standardy opublikowane, ale jeszcze nie przyjęte

Reforma wskaźnika referencyjnego stóp procentowych – etap 2 – zmiany w MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 i MSR 16

W dniu 27 sierpnia 2020 r. Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała dokument pt. Interest Rate Benchmark Reform – Phase 2 – Amendments to IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 and IFRS 16 („Reforma wskaźnika referencyjnego stóp procentowych – Etap 2 – Zmiany MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 i MSSF 16”). Wraz z publikacją zmian etapu 2 RMSR zakończyła prace prowadzone w odpowiedzi na reformę IBOR.

W ramach zmian zapewniono tymczasowe ulgi, w ramach których uwzględniono skutki w zakresie sprawozdawczości finansowej do czasu zastąpienia istniejącej referencyjnej stopy procentowej alternatywną stopą procentową niemal wolną od ryzyka.

Zmiany te obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2021 r. lub później. W ramach instrumentu nie przyjęto tych zmian na początku i ustanowiono partnerską grupę roboczą ds. IBOR, której zadaniem jest ocena wpływu zmian i zarządzanie instrumentem w okresie przejściowym.

c) Opis istotnych zasad rachunkowości

Sprawozdanie z sytuacji finansowej przedstawia aktywa i zobowiązania w porządku zgodnym z malejącym stopniem płynności, bez wprowadzania podziału na pozycje krótkoterminowe i inne.

i. Przeliczenie waluty obcej

Walutą wykorzystaną do prezentacji sprawozdania finansowego dotyczącego instrumentu jest euro (EUR), które jest także walutą funkcjonalną. Informacje finansowe przedstawione w euro zostały zaokrąglone do pełnego tysiąca, chyba że zaznaczono inaczej.

Transakcje w walutach obcych przelicza się według kursu wymiany obowiązującego w dniu transakcji.

Aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach innych niż euro przelicza się na euro według kursów wymiany obowiązujących na dzień sporządzenia sprawozdania z sytuacji finansowej. Dodatnie lub ujemne różnice kursowe wynikające z przeliczenia walut wykazuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

Niepieniężne pozycje wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Różnice kursowe wynikające z rozliczenia transakcji według kursu innego niż kurs z dnia transakcji oraz niezrealizowane różnice kursowe wynikające z nierozliczonych aktywów i zobowiązań pieniężnych w walucie obcej ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów.

ii. Aktywa finansowe inne niż instrumenty pochodne

Instrumenty finansowe niebędące instrumentami pochodnymi początkowo ujmuje się na dzień rozliczenia.

Klasyfikacja i wycena

Aktywa finansowe

W początkowym ujęciu składnik aktywów finansowych klasyfikuje się jako wyceniany po koszcie zamortyzowanym („AC”), według wartości godziwej przez inne całkowite dochody („FVOCI”) lub według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”), natomiast zobowiązanie finansowe klasyfikuje się jako wyceniane po koszcie zamortyzowanym („AC”) lub według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

Zgodnie z MSSF 9 dokonując klasyfikacji, w pierwszej kolejności należy określić, czy dany składnik aktywów finansowych uznaje się za instrument dłużny czy kapitałowy. MSSF 9 odnosi się do definicji określonych w MSR 32 Instrumenty finansowe: prezentacja.

Instrumenty dłużne to takie instrumenty, które spełniają definicję zobowiązania finansowego z punktu widzenia kontrahenta – pożyczki i dłużne papiery wartościowe w tym obligacje, weksle lub świadectwa wydawane przez jednostki strukturyzowane, rządy lub przedsiębiorstwa.

Instrument dłużny jest klasyfikowany jako wyceniany po koszcie zamortyzowanym, jeżeli spełnia oba następujące warunki i nie został wyznaczony do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”):

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymanie aktywów, aby otrzymywać przepływy pieniężne wynikające z umowy, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej).

Instrument dłużny jest klasyfikowany jako wyceniany według wartości godziwej przez inne całkowite dochody („FVOCI”) jedynie wówczas, gdy spełnia oba następujące warunki i nie został wyznaczony do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”):

- składnik aktywów jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych spełniających kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej.

Powyższe wymogi należy stosować w odniesieniu do całego składnika aktywów finansowych, nawet jeżeli obejmuje on wbudowany instrument pochodny.

Instrumenty kapitałowe to instrumenty, które spełniają definicję kapitału własnego z punktu widzenia emitenta, tj. instrumenty, które nie obejmują zobowiązania umownego do przekazania przepływów pieniężnych i które uprawniają do udziału końcowego (rezydualnego) w aktywach netto emitenta. Instrumenty kapitałowe są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

W początkowym ujęciu instrumentu kapitałowego, który nie jest przeznaczony do obrotu, w ramach instrumentu można nieodwołalnie zdecydować o ujmowaniu późniejszych zmian w ramach innych całkowitych dochodów. Wybór ten jest podejmowany w odniesieniu do poszczególnych inwestycji.

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

Ocena modelu biznesowego

EBI, jako zarządzający instrumentem, ocenia cel modelu biznesowego, w ramach którego utrzymuje się dany instrument dłużny, na poziomie portfela, gdyż jest to najlepszy sposób na odzwierciedlenie metody zarządzania działalnością biznesową i przekazywania informacji zarządowi. Uwzględniane informacje obejmują:

- wskazane zasady i cele dotyczące portfela oraz funkcjonowanie tych strategii w praktyce. Dotyczy to w szczególności kwestii, czy strategia zarządu koncentruje się na uzyskaniu przychodu z odsetek wynikających z umowy, utrzymaniu określonego profilu stopy procentowej, dostosowaniu okresu życia aktywów finansowych do terminu wymagalności zobowiązań, z których finansowane są te aktywa, lub realizowaniu przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż aktywów,
- sposób, w jaki wyniki portfela są oceniane i przekazywane zarządowi instrumentu,
- rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a także sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem, oraz
- częstotliwość, wielkość i rozkład w czasie sprzedaży we wcześniejszych okresach, powody tej sprzedaży oraz oczekiwania co do przyszłych operacji sprzedaży.

Informacje na temat operacji sprzedaży nie są jednak rozpatrywane odrębnie, tylko w ramach ogólnej oceny sposobu, w jaki wskazany w ramach instrumentu cel zarządzania aktywami finansowymi jest osiąganym, oraz sposobu realizacji przepływów pieniężnych.

Model biznesowy bezpośrednich operacji pożyczkowych w ramach zestawu finansowania efektywnego opisano i ujawniono w informacji dodatkowej 24.

Kryteria dotyczące przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej

Do celów niniejszej oceny „kwotę główną” definiuje się jako wartość godziwą instrumentu dłużnego w początkowym ujęciu. „Odsetki” definiuje się jako zapłatę z tytułu wartości pieniądza w czasie i ryzyka kredytowego związanego z kwotą główną pozostałą do spłaty w danym okresie oraz z tytułu innych rodzajów ryzyka i kosztów (np. ryzyka płynności i kosztów administracyjnych), a także marży zysku.

Przeprowadzając ocenę kwestii, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłaty odsetek i kwoty głównej, uwzględnia się umowne warunki instrumentu. Dotyczy to między innymi kwestii, czy składnik aktywów finansowych objęty jest warunkiem umownym, w wyniku którego może dojść do zmiany rozkładu w czasie lub kwoty przepływów pieniężnych wynikających z umowy, która to zmiana spowoduje, że warunek ten nie zostanie spełniony.

Usunięcie z bilansu

W ramach instrumentu zaprzestaje się ujmowania składnika aktywów finansowych, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub przenosi się prawa do otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z umowy w ramach transakcji, w której całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych zostają w ramach instrumentu przeniesione, lub jeżeli w ramach instrumentu zachowuje się zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem przeniesionego składnika aktywów, ale nie zachowuje się nad nim kontroli.

W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego (informacje dodatkowe 2.4.4) różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązania (lub wartością bilansową przypisaną do części składnika aktywów lub zobowiązania, którego przestaje się ujmować) a sumą (i) kwoty otrzymanej lub uiszczonej oraz (ii) wszelkiej kwoty skumulowanego zysku lub straty ujętej w innych całkowitych dochodach ujmuje się w wyniku finansowym z wyjątkiem skumulowanych zysków lub strat ujętych w innych całkowitych dochodach w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przenoszonych do funduszu rezerw, a nie do zysków lub strat w momencie zbycia.

Przeklasyfikowanie

Aktywa finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu po ich początkowym ujęciu, z wyjątkiem możliwości przeklasyfikowania w okresie, w którym zostaje zmieniony model biznesowy instrumentu w zakresie zarządzania aktywami finansowymi.

Modyfikacja

Składnik aktywów finansowych wyceniony według zamortyzowanego kosztu jest uznawany za zmodyfikowany, gdy umowne przepływy pieniężne są renegotjowane lub w inny sposób modyfikowane. Renegocjacja lub modyfikacja może – ale nie musi – doprowadzić do usunięcia z bilansu starego i ujęcia nowego instrumentu finansowego.

Istotna umowna modyfikacja przepływów środków pieniężnych ze składnika aktywów finansowych wycenianego według zamortyzowanego kosztu powodująca usunięcie składnika aktywów finansowych z bilansu prowadzi do ujęcia nowego składnika aktywów finansowych w jego wartości godziwej oraz ujęcia wpływu modyfikacji na zysk lub stratę w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z operacji finansowych”.

Umowną modyfikację uznaje się za istotną, jeżeli zdyskontowana wartość bieżąca przepływów pieniężnych wynikających z nowych warunków (zdyskontowana z wykorzystaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej) różni się o co najmniej 10 % od zdyskontowanej wartości bieżącej pozostałych przepływów pieniężnych z tytułu pierwotnym aktywów finansowych. Pod uwagę bierze się również czynniki jakościowe, takie jak zmiana waluty, w której dany składnik aktywów finansowych jest denominowany, i warunki wymiany.

Wycena instrumentów finansowych według wartości godziwej

Wartość godziwa jest to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny na głównym rynku lub – w przypadku jego braku – na najkorzystniejszym rynku, do którego instrument ma dostęp w tym dniu.

W stosownych przypadkach EBI, w imieniu instrumentu, dokonuje wyceny wartości godziwej danego instrumentu, wykorzystując cenę notowaną na aktywnym rynku dla tego instrumentu. Rynek uznaje się za aktywny, jeżeli transakcje dotyczące składnika aktywów lub zobowiązania odbywają się z dostateczną częstotliwością i mają dostateczny wolumen, aby dostarczać w sposób ciągły informacji na temat cen.

Jeżeli na podstawie aktywnych rynków nie można określić wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wartość tę określa się, korzystając z różnych technik wyceny, w tym określonych modeli matematycznych. Dane wejściowe do tych modeli pochodzą z obserwacji rynków w tych przypadkach, w których jest to możliwe, a jeżeli nie ma takiej możliwości, do określenia wartości godziwej niezbędny jest osąd. Wybrana technika wyceny obejmuje wszystkie czynniki, jakie uwzględniliby uczestnicy rynku, ustalając cenę transakcji.

Techniki wyceny mogą obejmować wartość bieżącą netto i metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych, porównanie z podobnymi instrumentami, dla których można zaobserwować ceny rynkowe, model Blacka-Scholesa i wielomianowe modele wyceny opcji oraz inne modele wyceny. Założenia i dane wejściowe wykorzystywane w technikach wyceny obejmują stopy procentowe wolne od ryzyka, referencyjne stopy procentowe, spready kredytowe wykorzystywane do oszacowania stóp dyskontowych, ceny obligacji i akcji, kursy wymiany walut, wysokość cen akcji i indeksu akcyjnego oraz oczekiwane wahania i korelacje cen.

Celem technik wyceny jest ustalenie wartości godziwej odzwierciedlającej cenę, która zostałaby uzyskana ze sprzedaży składnika aktywów lub zapłacona za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku w dniu wyceny.

W ramach instrumentu Bank wykorzystuje się powszechnie przyjęte modele wyceny w celu ustalenia wartości godziwej powszechnych i mniej złożonych instrumentów finansowych, na przykład swapów stóp procentowych i swapów walutowych, w przypadku których wykorzystuje się tylko możliwe do zaobserwowania dane rynkowe i które wymagają od zarządzających osądu i dokonania szacunków w ograniczonym zakresie. Dające się zaobserwować ceny i dane wejściowe do modeli zazwyczaj są dostępne na rynku notowanych na giełdzie dłużnych papierów wartościowych i kapitałowych papierów wartościowych, giełdowych instrumentów pochodnych i zwykłych pozagiełdowych instrumentów pochodnych takich jak swapy stóp procentowych. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli ogranicza konieczność stosowania przez zarządzających osądu i szacunków oraz ogranicza niepewność związaną z określeniem wartości godziwej. Dostępność dających się zaobserwować cen rynkowych i danych wejściowych do modeli różni się w zależności od produktów i rynków i jest podatna na zmiany uzależnione od konkretnych wydarzeń i ogólnych warunków na rynkach finansowych.

W przypadku instrumentów bardziej złożonych w ramach instrumentu Bank wykorzystuje własne modele wyceny, opracowane na podstawie powszechnie przyjętych modeli wyceny. Część lub całość istotnych danych wejściowych do tych modeli może nie być możliwa do zaobserwowania na rynku – są one pozyskiwane na podstawie cen lub stóp rynkowych lub szacowane w oparciu o założenia. Przykładem instrumentów obejmujących istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mogą być niektóre pożyczki i gwarancje, w przypadku których nie istnieje aktywny rynek. Modele wyceny obejmujące istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, wymagają od zarządzających szerszego stosowania osądu i szacunków do ustalenia wartości godziwej. Zastosowanie przez zarządzających osądu i szacunków jest zwykle niezbędne do dokonania wyboru odpowiedniego modelu wyceny, określenia oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z wycenianym instrumentem finansowym, określenia prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez kontrahenta i przedterminowej spłaty oraz dokonania wyboru odpowiednich stóp dyskontowych.

W ramach instrumentu dokonuje się wyceny według wartości godziwej, stosując następującą hierarchię wartości godziwej, która odzwierciedla znaczenie danych wejściowych wykorzystanych do wyceny:

- poziom 1: dane wejściowe będące nieskorygowanymi notowaniami cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, do których instrument ma dostęp,
- poziom 2: dane inne niż ceny notowane ujęte na poziomie 1, ale dające się zaobserwować albo bezpośrednio (tj. jako ceny), albo pośrednio (tj. jako pochodne cen). Kategoria ta obejmuje instrumenty wycenione z wykorzystaniem notowanych cen rynkowych na aktywnych rynkach dla identycznych instrumentów, notowanych cen dla identycznych lub podobnych instrumentów na rynkach uznawanych za rynki nieaktywne lub innych technik wyceny, w których wszystkie istotne dane wejściowe dają się bezpośrednio lub pośrednio zaobserwować na podstawie danych rynkowych,
- poziom 3: dane wejściowe, których nie da się zaobserwować. Kategoria ta obejmuje wszelkie instrumenty, w przypadku których technika wyceny obejmuje dane wejściowe nieoparte na dających się zaobserwować danych, a dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować, mają istotny wpływ na wycenę instrumentu. Kategoria ta obejmuje instrumenty wyceniane na podstawie cen notowanych dla podobnych instrumentów, jeżeli istotne niedające się zaobserwować korekty lub założenia są niezbędne, by oddać różnicę pomiędzy tymi instrumentami.

Przesunięcia pomiędzy poziomami hierarchii wartości godziwej w ramach instrumentu ujmują się na koniec okresu sprawozdawczego, w którym wystąpiła zmiana.

Utrata wartości aktywów finansowych

MSSF 9 opiera się na perspektywicznej koncepcji oczekiwanych strat kredytowych. EBI stworzył ramy do obliczania „oczekiwanych strat kredytowych” w zależności od sytuacji makroekonomicznej. Ramy te obejmują określenie parametrów ryzyka kredytowego w danym momencie („PIT”) (prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania – „PD” i strata z tytułu niewykonania zobowiązania „LGD”) na podstawie systematycznego czynnika (cykl kredytowy) uzależnionego od sytuacji makroekonomicznej i przewidywanego w drodze prognoz lub scenariuszy makroekonomicznych. Ostateczne oczekiwane straty kredytowe stanowią ważoną prawdopodobieństwem średnią oczekiwanych strat kredytowych w ramach poszczególnych scenariuszy makroekonomicznych. Ten prognostyczny model utraty wartości stosuje się w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych po koszcie zamortyzowanym, wobec umów gwarancji finansowych, jak również wobec zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z MSSF 9 odpisy na oczekiwane straty kredytowe wycenia się w jeden z następujących sposobów:

- na podstawie 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające z wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego, oraz

— na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia: są to oczekiwane straty kredytowe wynikające ze wszystkich ewentualnych zdarzeń niewykonania zobowiązania w całym okresie życia instrumentu finansowego.

MSSF 9 określa „trzyfazowy” model utraty wartości oparty na zmianach w jakości środków od momentu początkowego ujęcia. Instrumenty finansowe są klasyfikowane w fazie 1 z wyjątkiem tych instrumentów, w odniesieniu do których stwierdzono znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Obejmuje to informacje i analizy ilościowe i jakościowe, oparte na wiedzy fachowej banku, w tym informacje perspektywiczne.

Zakupione lub utworzone aktywa finansowe dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe („POCI”) stanowią aktywa finansowe, które z chwilą początkowego ujęcia uznaje się za zaklasyfikowane jako faza 3. W przypadku POCI skumulowane zmiany oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia od momentu początkowego ujęcia ujmują się w sprawozdaniu z zysków lub strat.

Ocena banku dotycząca fazy opiera się na metodzie sekwencyjnej zgodnej z wytycznymi dotyczącymi ryzyka kredytowego oraz wytycznymi i procedurami w zakresie monitorowania pod względem finansowym, w której to metodzie w szczególności uwzględnia się czynniki powodujące wczesne ostrzeżenie, listę zagrożeń, rating wewnętrzny i zaległości w spłacie.

Zgodnie z wytycznymi wydawanymi przez podmioty ustanawiające standardy oraz praktykami rynkowymi EBI uważa, że nie należy uznawać, iż samo stosowanie krótkoterminowych działań związanych z udzieleniem zwłoki w kontekście pandemii COVID-19 wobec kontrahentów obsługujących swoje zobowiązania – które to działania mają na celu rozwiązanie problemu niekorzystnych systemowych skutków gospodarczych pandemii COVID-19 – automatycznie pozwala na stwierdzenie, że doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego. Jak przedstawiono w informacji dodatkowej 3.2.3.8, przy ocenie ryzyka kredytowego takich kontrahentów EBI stosuje ocenę ekspercką.

EBI jest zdania, że obowiązujący perspektywiczny model oczekiwanych strat kredytowych, który uznaje się za wystarczająco rzetelny, aby uwzględniał tego typu ekstremalne zdarzenia, odzwierciedla wpływ pandemii COVID-19. W szczególności odpowiednie skutki ujęto bezpośrednio w prognozach makroekonomicznych i strukturach terminowych PD.

Jeżeli nastąpi znaczny wzrost ryzyka kredytowego, instrument finansowy jest przenoszony do fazy 2, jednak nie jest jeszcze uznawany za dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. Jeżeli instrument finansowy zostanie dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jest on przenoszony do fazy 3.

W celu określenia ekspozycji w fazie 3 w ramach instrumentu Bank ustala, czy istnieją obiektywne dowody na ekspozycję nieobsługiwaną. Uznaje się, że składnik aktywów finansowych jest zagrożony niewykonaniem zobowiązania, jeżeli pożyczkobiorca prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec instrumentu bez konieczności podjęcia działania w ramach instrumentu lub jeżeli należność pożyczkobiorcy dotycząca istotnych zobowiązań kredytowych wobec instrumentu jest przeterminowana o ponad 90 dni.

W tym zakresie uznaje się, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, jeżeli zostanie ustalone, że prawdopodobnie instrument nie będzie w stanie odzyskać wszystkich należności na pierwotnie ustalonych warunkach ani ich równowartości. Ocenę poszczególnych ekspozycji kredytowych przeprowadza się na podstawie: charakterystyki pożyczkobiorcy, jego ogólnej kondycji finansowej, posiadanych zasobów i rejestru płatności, perspektywy na uzyskanie wsparcia ze strony dowolnych gwarantów ponoszących odpowiedzialność finansową oraz, w stosownych przypadkach, możliwej do uzyskania wartości dowolnego zabezpieczenia.

Przegląd i analiza wszystkich zagrożonych roszczeń mają miejsce co najmniej co pół roku. Wszelkie późniejsze zmiany kwot i terminów oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych w porównaniu z wcześniejszymi szacunkami będą skutkować zmianą rezerwy na straty kredytowe i będą pomniejszać lub powiększać rachunek zysków i strat. Odpis z tytułu utraty wartości zostaje odwrócony jedynie w przypadku poprawy jakości kredytowej dającej wystarczającą pewność terminowej spłaty kwoty głównej i odsetek zgodnie z pierwotnymi warunkami umownymi określonymi w umowie będącej podstawą roszczenia. Odpis następuje wówczas, gdy całość lub część roszczenia uznaje się za nieściągalną lub umorzoną. Odpisy pomniejszają wcześniej stwierdzone kwoty utraty wartości lub są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat, a także powodują obniżenie kwoty głównej roszczenia. Kwoty odzyskanej części lub całości wcześniej odpisanych kwot są zapisywane na dobro rachunku zysków i strat.

Wycena oczekiwanych strat kredytowych – dane wejściowe, założenia i techniki

Wycena oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia ma zastosowanie do aktywów fazy 2 i fazy 3, a wycena w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego ma zastosowanie do aktywów fazy 1.

Oczekiwane straty kredytowe zostały obliczone na podstawie następujących zmiennych:

— rating kredytowy i prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) w danym momencie,

- strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) w danym momencie,
- ekspozycja, której dotyczy niewykonanie zobowiązania (EAD).

Rating kredytowy kontrahenta określa się w konkretnym dniu w oparciu o modele arkusza wyników właściwe dla różnych kategorii kontrahentów i ekspozycji.

Każdy rating kredytowy jest dopasowany do konkretnego PD, które określa prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania finansowego przez kontrahenta, albo w ciągu kolejnych 12 miesięcy, albo w całym pozostałym okresie życia zobowiązania. Ratingi stanowią zatem podstawę określenia struktury terminowej PD dla ekspozycji na ryzyko w danym momencie. EBI gromadzi dane dotyczące wykonania i niewykonania zobowiązań w odniesieniu do ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach instrumentu. Zgromadzone dane są dzielone według typu branży i rodzaju regionu. Różne branże i regiony, które reagują w ten sam sposób na cykle kredytowe, są analizowane łącznie.

EBI stosuje modele statystyczne do analizowania zgromadzonych danych i generowania oczekiwanego PD dla ekspozycji na ryzyko w pozostałym okresie życia oraz przewidywanych zmian tych szacunków w czasie oraz z uwzględnieniem określonych scenariuszy makroekonomicznych.

Strata z tytułu niewykonania zobowiązania stanowi oczekiwanie EBI dotyczące stosunku straty na ekspozycji z powodu niewykonania zobowiązań przez kontrahenta do kwoty należności w chwili niewykonania zobowiązania. Stratę z tytułu niewykonania zobowiązania można również definiować jako „1 – stopa odzysku”. Szacunki dotyczące LGD określa się głównie na podstawie położenia geograficznego i według typu kontrahenta, przy czym wyróżnia się pięć głównych kategorii ekspozycji: ekspozycje wobec państw, ekspozycje wobec instytucji publicznych, ekspozycje wobec instytucji finansowych, ekspozycje wobec przedsiębiorstw i ekspozycje na operacje typu *project finance*. Można dokonać dalszej korekty wartości LGD na podstawie cech ekspozycji związanych z produktem lub wynikających z umowy.

EBI uwzględnia PIT i informacje perspektywiczne zarówno w ocenie kwestii, czy od momentu początkowego ujęcia doszło do znacznego wzrostu ryzyka kredytowego związanego z danym instrumentem, jak i w wycenie oczekiwanych strat kredytowych.

Do celów pomiaru oczekiwanych strat kredytowych EBI opracował warunkowe podejście modelowe do obliczania struktur terminowych PD obejmujące:

- określenie ekonomicznie uzasadnionego powiązania między cyklem kredytowym a zmiennymi makroekonomicznymi, oraz
- zestaw trzech scenariuszy makroekonomicznych (jeden scenariusz bazowy i dwa scenariusze odzwierciedlające pogorszenie i poprawę koniunktury gospodarczej) wraz z wieloletnim potencjalnym trendem kształtowania się PKB i prawdopodobieństwem realizacji poszczególnych scenariuszy.

Do wygenerowania scenariuszy makroekonomicznych EBI stosuje półstrukturalny, wielopaństwowy, wielorównaniowy makro model gospodarki światowej z blokami dla poszczególnych państw. Scenariusz centralny/bazowy opracowano w taki sposób, aby był zgodny z najnowszymi prognozami Komisji Europejskiej. Scenariusze pozytywne i negatywne opracowano na podstawie scenariusza centralnego poprzez zastosowanie modelu wielopaństwowego/wielorównaniowego. Scenariusze powstają dzięki symulowaniu wstrząsów PKB, który jest kluczowym miernikiem działalności gospodarczej. Wstrząsy realnego PKB kalibruje się w taki sposób, aby odzwierciedlić przeszłą niestabilność tej zmiennej. W stosownych przypadkach w celu dokładniejszego określenia wielkości i trwałości wstrząsów PKB wykorzystuje się również ocenę ekspercką. W rezultacie do określenia wpływu wstrząsów w czasie wstrząsy ustala się wraz z funkcją rozpadu. Prawdopodobieństwo zaistnienia poszczególnych scenariuszy określa się na podstawie wskaźników rynkowych (zmienności) oraz wewnętrznie opracowanych wskaźników/indeksów stosowanych w sposób spójny w czasie w celu uchwycenia niepewności.

EAD oznacza oczekiwaną ekspozycję w przypadku ekspozycji, której dotyczy niewykonanie zobowiązania i opiera się na bieżącej ekspozycji na ryzyko wobec kontrahenta i możliwych zmianach bieżącej kwoty dopuszczalnej na mocy umowy wraz z amortyzacją. EAD składnika aktywów finansowych to jego wartość bilansowa brutto. W przypadku zobowiązań kredytowych i gwarancji finansowych EAD obejmuje kwotę wykorzystaną.

W 2020 r., zgodnie z bieżącym przeglądem i konserwacją modeli, EBI zaktualizował modele PIT, PD i LGD wykorzystywane do obliczania szacunków oczekiwanych strat kredytowych. Aktualizacja ta dotyczy głównie zmiany źródeł danych wejściowych, a konkretnie danych kredytowych i makroekonomicznych wykorzystywanych do modelowania cyklu kredytowego na potrzeby obliczania oczekiwanych strat kredytowych w ramach PIT (w całym okresie życia i w ciągu 12 miesięcy). Cykl kredytowy konstruuje się obecnie w oparciu o dane zewnętrznej agencji ratingowej dotyczące wskaźnika obniżenia oceny wiarygodności kredytowej i współczynnika niewykonania zobowiązań oraz prognozuje się go na podstawie rocznych stóp wzrostu realnego PKB i spreadu między długo- i krótkoterminowymi stopami procentowymi, czyli premii terminowej z tytułu stóp procentowych, podczas gdy w poprzedniej wersji modelu cykl kredytowy określano na podstawie pomiarów PD w PIT dostarczanych przez zewnętrznego dostawcę danych i obejmował tylko jedną zmienną makroekonomiczną, a mianowicie kwartalne stopy wzrostu realnego PKB.

Aktualizacja modelu obejmuje szereg ulepszeń, a mianowicie nową definicję cyklu kredytowego, która daje większe możliwości rozróżniania między różnymi segmentami branżowymi i regionalnymi, jest silniej powiązana ze zmiennymi makroekonomicznymi oraz pozwala na włączenie drugiej zewnętrznej zmiennej objaśniającej (premi terminowej). Wpływ aktualizacji modelu przedstawiono w informacjach dodatkowych 7.2 i 14.

1. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty zostały zdefiniowane dla instrumentu jako rachunki bieżące, depozyty krótkoterminowe lub komercyjne papiery dłużne o pierwotnym terminie zapadalności wynoszącym do trzech miesięcy. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazuje się po koszcie zamortyzowanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

2. Aktywa finansowe ogółem

Aktywa finansowe ogółem obejmują notowane i nienotowane obligacje, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności, oraz komercyjne papiery dłużne o pierwotnym terminie zapadalności przekraczającym trzy miesiące.

Takie obligacje i komercyjne papiery dłużne są początkowo wyceniane po koszcie, czyli według wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

3. Pożyczki i zaliczki

Portfel pożyczek i zaliczek może składać się z instrumentów dłużnych, takich jak pożyczki i dłużne papiery wartościowe w tym wydawane przez jednostki strukturyzowane obligacje, weksle lub świadectwa, które mają być utrzymywane do upływu terminu zapadalności i w celu uzyskania umownych przepływów środków pieniężnych.

Pożyczki i zaliczki obejmują:

- pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym,
- pożyczki i zaliczki obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

Pożyczki z instrumentu ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania pożyczki pożyczkobiorcom. Niewypłacone części pożyczek ujmuje się w pozycji pozabilansowej według wartości nominalnej. Pożyczki, w przypadku których stwierdzono przepływy stanowiące wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej, wykazywane są początkowo według kosztu (kwoty wypłacone netto), który jest równy wartości godziwej środków pieniężnych przekazanych na uruchomienie pożyczki, łącznie z wszelkimi kosztami transakcji. Następnie są one wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnego dochodu.

Dłużne papiery wartościowe ujmowane są jako aktywa instrumentu w dniu przekazania emitentowi i mogą one mieć formę powiązanego umownie lub składającego się z jednej transzy instrumentu dłużnego. Niewypłacone części dłużnych papierów wartościowych ujmuje się w pozycji pozabilansowej według wartości nominalnej. Takie dłużne papiery wartościowe są początkowo wyceniane po koszcie, czyli według wartości godziwej powiększonej o ewentualne bezpośrednio z nimi związane koszty transakcyjne, a następnie wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej. Różnica między ceną na wejściu a wartością wykupu jest amortyzowana metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostałą część okresu życia instrumentu.

Politykę w odniesieniu do utraty wartości pożyczek i zaliczek opisano w informacji dodatkowej 2.4.2.

Pożyczki i zaliczki, które nie spełniają kryterium przepływów stanowiących wyłącznie spłatę odsetek i kwoty głównej, są obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”). Stosowana technika wyceny wartości godziwej opiera się na technice zdyskontowanych przepływów pieniężnych lub wartości likwidacyjnej.

4. Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu

w instrumencie istnieją dwa rodzaje inwestycji kapitałowych: (i) bezpośrednie inwestycje kapitałowe oraz (ii) inwestycje w fundusze *venture capital*. Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu początkowo są ujmowane według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji. Późniejsze zmiany wartości godziwej, uwzględniając zyski i straty z tytułu transakcji w walucie obcej, są ujmowane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto”.

W przypadku inwestycji w nienotowane instrumenty, jeżeli nie można określić wartości godziwej na podstawie aktywnych rynków, wartość godziwą określa się, korzystając z uznanych technik wyceny (informacja dodatkowa 4.2.1).

Udziały nabyte w ramach instrumentu to zazwyczaj inwestycje w fundusze *private equity* i fundusze *venture capital*. Zgodnie z praktyką branżową tego rodzaju inwestycje są zwykle realizowane wspólnie przez kilku inwestorów, z których żaden nie może pojedynczo wpływać na bieżące funkcjonowanie i działalność inwestycyjną takiego funduszu. W związku z tym ewentualne członkostwo inwestora w organie zarządzającym takim funduszem zasadniczo nie uprawnia takiego inwestora do wpływania na bieżące funkcjonowanie funduszu. Ponadto pojedynczy inwestorzy mający udział w funduszu *private equity* lub funduszu *venture capital* nie wpływają na politykę funduszu, na przykład na zasady wypłaty dywidend i wypłaty innych środków. Tego rodzaju decyzje podejmuje zwykle zarząd funduszu na podstawie umowy udziałowców określającej prawa i obowiązki zarządu oraz wszystkich udziałowców funduszu. Umowa udziałowców z reguły również uniemożliwia pojedynczym inwestorom dwustronne przeprowadzanie znaczących transakcji z funduszem, wymienianie się członkami zarządu czy uzyskiwanie uprzywilejowanego dostępu do podstawowych informacji technicznych. Inwestycje w ramach instrumentu realizowane są zgodnie z wyżej opisaną praktyką branżową, co gwarantuje, że instrument nie będzie sprawował kontroli nad którąkolwiek z tych inwestycji ani nie będzie wywierał na nie znaczącego wpływu w rozumieniu MSR 10 i MSR 28; dotyczy to również inwestycji, w których instrument ma ponad 20 % udział w prawach głosu.

iii. **Gwarancje finansowe**

Umowy gwarancji finansowych to umowy zobowiązujące instrument do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego.

Zgodnie z obowiązującymi zasadami gwarancje te nie spełniają wymogów definicji umowy ubezpieczeniowej (MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”).

Gwarancje finansowe ujmuje się zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe” jako „instrumenty pochodne” lub jako „gwarancje finansowe”, w zależności od ich elementów i cech określonych w MSSF 9.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do instrumentów pochodnych przedstawiono w informacji dodatkowej 2.4.5.

Gwarancje finansowe początkowo są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako „Rezerwy na wystawione gwarancje” według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji bezpośrednio związane z udzieleniem gwarancji finansowych. W momencie ujęcia początkowego obowiązek zapłaty odpowiada wartości bieżącej netto przewidywanych wpływów premii lub pierwotnie oczekiwanej straty.

Po ujęciu początkowym wartość gwarancji finansowych jest aktualizowana do wyższej z dwóch wartości:

- kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe według MSSF 9, oraz
- premii w początkowym ujęciu pomniejszonej o dochód ujęty zgodnie z zasadami MSSF 15.

Każde zwiększenie lub zmniejszenie wartości zobowiązań netto (wycenionych według MSSF 9) związane z gwarancjami finansowymi oprócz płatności z tytułu uruchomienia gwarancji ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana stanu rezerw z tytułu gwarancji”.

Otrzymałą premię ujmuje się w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Przychody z opłat i prowizji” na podstawie planu amortyzacji zgodnie z MSSF 15 przez cały okres życia gwarancji finansowej.

iv. **Zobowiązania finansowe inne niż instrumenty pochodne**

Klasyfikacja i wycena

Zobowiązania finansowe

Zobowiązanie finansowe jest wyceniane po koszcie zamortyzowanym z wyjątkiem zobowiązań finansowych, które spełniają definicję zobowiązań przeznaczonych do obrotu (np. instrumentów pochodnych będących zobowiązaniami).

W ramach instrumentu zaprzestaje się ujmowania zobowiązania finansowego w momencie spłaty, umorzenia lub przedawnienia zobowiązań umownych podjętych w ramach instrumentu.

v. **Pochodne instrumenty finansowe**

Pochodne instrumenty finansowe obejmują swapy walutowe (ang. cross-currency swaps) i walutowo-procentowe, krótkoterminowe umowy swapowe („krótkoterminowe swapy walutowe”) i swapy stóp procentowych.

Pochodne instrumenty finansowe są początkowo ujmowane na podstawie daty zawarcia transakcji.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swap w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu, w celu wyrównania ewentualnych zysków lub strat spowodowanych wahaniami kursu wymiany walut.

Wszelkie instrumenty pochodne są wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) i wykazywane jako pochodne instrumenty finansowe. Wartości godziwe są wyprowadzane przede wszystkim z modeli zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modeli wyceny opcji oraz ofert osób trzecich.

Instrumenty pochodne wykazywane są według wartości godziwej i ujmowane jako aktywa, kiedy ich wartość godziwa jest dodatnia, a jako zobowiązania – kiedy wartość ta jest ujemna. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych są uwzględniane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zmiana wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych”.

Na podstawie MSSF 9 wyeliminowano wymogi dotyczące rozdzielania wbudowanych instrumentów pochodnych w przypadku aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, w związku z czym przy klasyfikacji odpowiednio aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych umowę hybrydową traktuje się jako całość.

vi. **Wkłady**

Wkłady państw członkowskich wykazywane są jako należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w dniu decyzji Rady określającej wkład finansowy, jaki mają wnieść państwa członkowskie do instrumentu.

Wkłady państw członkowskich są klasyfikowane jako kapitał własny, ponieważ spełniają następujące warunki:

- zgodnie z umową w sprawie wkładu upoważniają one państwa członkowskie do decydowania o sposobie wykorzystania aktywów netto instrumentu w przypadku jego likwidacji,
- należą one do kategorii instrumentów podporządkowanych wobec wszystkich innych kategorii instrumentów,
- wszystkie instrumenty finansowe w kategorii instrumentów podporządkowanej wobec wszystkich innych kategorii instrumentów mają identyczne cechy,
- instrument nie zawiera elementów wymagających klasyfikacji jako zobowiązanie, oraz
- całkowite oczekiwane przepływy pieniężne, które można przyporządkować do instrumentu przez okres jego użytkowania, opierają się zasadniczo na zyskach lub stratach, zmianie w ujętych aktywach netto lub zmianie wartości godziwej ujętych i nieujętych aktywów netto instrumentu przez okres jego użytkowania.

Wkłady klasyfikuje się i wycenia po koszcie zamortyzowanym w sprawozdaniu finansowym.

vii. **Odsetki i podobne przychody**

Odsetki od pożyczek z instrumentu ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody”) oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i zaliczki”) według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, która jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wypłaty i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do poziomu wartości bilansowej netto pożyczki. Po zmniejszeniu zaksięgowanej wartości pożyczki z tytułu utraty wartości przychody z tytułu odsetek nadal są ujmowane według pierwotnej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowej wartości bilansowej.

Odsetki od pożyczek POCI ujmowane są w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów („odsetki i podobne przychody”) oraz w sprawozdaniu z sytuacji finansowej („pożyczki i zaliczki”) według zasady memoriału przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe przez cały okres trwania pożyczki, która to stopa jest stopą dokładnie dyskontującą szacowane przyszłe przepływy pieniężne (wypłaty i wpływy) w ciągu całego oczekiwanego okresu trwania pożyczki do zamortyzowanego kosztu pożyczki.

Dotacje na spłatę odsetek otrzymane na zasoby instrumentu są odraczane i ujmowane jako korekta efektywnej stopy zwrotu, wykazywane w pozycji „Odsetki i podobne przychody” w rachunku zysków i strat w okresie od wypłaty do spłaty dotowanej pożyczki.

Opłaty wynikające z zobowiązań są odraczane i ujmowane jako przychód z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej w okresie od wypłaty do spłaty danej pożyczki oraz przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Odsetki i podobne przychody”.

viii. **Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną**

Działalność instrumentu obejmuje także zarządzanie dotacjami na spłatę odsetek i pomocą techniczną w imieniu państw członkowskich.

Część wkładów państw członkowskich przeznaczona na wypłatę dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie jest uwzględniana w zasobach stron wnoszących wkład do instrumentu, lecz klasyfikowana jako zobowiązania wobec osób trzecich. W pierwszej kolejności dokonuje się wypłaty na rzecz beneficjentów końcowych, a następnie zmniejsza zobowiązania wobec osób trzecich.

Jeżeli kwoty przeznaczone na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną nie są w pełni rozdysponowane, zostają one przeklasyfikowane jako wkład na rzecz instrumentu.

ix. **Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów**

Przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów są wykazywane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów instrumentu według zasady memoriału.

x. **Oplaty, prowizje i dywidendy**

Oplaty uzyskane z tytułu usług świadczonych w pewnym okresie ujmowane są jako przychody w trakcie świadczenia usług, natomiast opłaty uzyskane po wykonaniu istotnego działania są ujmowane jako przychody po zakończeniu tego działania. Opłaty te są przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Dochody z tytułu opłat i prowizji”.

Dywidendy związane z udziałami i papierami wartościowymi o zmiennej stopie dochodu są ujmowane po ich otrzymaniu i przedstawiane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów w pozycji „Zrealizowane zyski netto z tytułu udziałów i papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu”.

xi. **Podatki**

Protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Unii Europejskiej, dołączony do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, określa, że aktywa, przychody i inne mienie instytucji Unii są zwolnione ze wszelkich podatków bezpośrednich.

3. **Zarządzanie ryzykiem**

Poniższa informacja dodatkowa przedstawia ekspozycję instrumentu na ryzyko kredytowe i finansowe oraz zarządzanie tym ryzykiem i kontrolę nad nim; szczególnie dotyczy to ryzyka pierwotnego związanego z wykorzystywaniem instrumentów finansowych. Mowa tu o:

- ryzyku kredytowym – ryzyku poniesienia straty w wyniku niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, wynikającym z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także ryzyku rozrachunku,
- ryzyku płynności – ryzyku, że dany podmiot nie będzie zdolny do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się ze zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat,
- ryzyku rynkowym – ryzyku, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.1. **Organizacja zarządzania ryzykiem**

EBI na bieżąco dostosowuje ramy zarządzania ryzykiem.

Dyrekcja EBI ds. Zarządzania Ryzykiem zapewnia niezależną identyfikację, ocenę, monitorowanie i zgłaszanie ryzyka, na które instrument jest narażony. W strukturze, w której zachowany jest rozdział obowiązków, zarządzanie ryzykiem jest niezależne od jednostki operacyjnej.

Na poziomie EBI dyrektor grupy ds. ryzyka grupy (Group Chief Risk Officer, „GCRO”) składa sprawozdania w sprawie ryzyka dotyczącego grupy Komitetowi Zarządzającemu EBI pod nadzorem członka komitetu monitorującego odpowiedzialnego za ryzyko. Dyrektor ma bezpośredni dostęp do Komisji ds. Strategii Zarządzania Ryzykiem, może zwracać się pisemnie bezpośrednio do Rady Dyrektorów EBI i komunikować się z nią we wszystkich sprawach leżących w zakresie jego kompetencji.

3.2. **Ryzyko kredytowe**

Ryzyko kredytowe to potencjalna strata, która może być skutkiem niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta, a wynika z ekspozycji kredytowej w każdej formie, w tym także z rozrachunku.

3.2.1. Polityka dotycząca ryzyka kredytowego

W ramach analizy kredytowej kontrahentów pożyczek EBI ocenia ryzyko kredytowe i przewidywane straty w celu jego obliczenia i dokonania wyceny. EBI opracował wewnętrzną metodykę ratingową w celu określenia wewnętrznych ratingów kontrahentów pożyczek będących pożyczkobiorcami lub gwarantami. Metodyka ta oparta jest na systemie arkuszy oceny dostosowanych do każdego z głównych rodzajów kontrahentów pożyczek (np. przedsiębiorstw, instytucji finansowych itp.). Biorąc pod uwagę zarówno sprawdzone praktyki w dziedzinie bankowości mające zastosowanie do EBI, jak i zasady określone w ramach nowej bazylejskiej umowy kapitałowej (Bazylea II), wszyscy kontrahenci związani z profilem kredytowym określonej transakcji są klasyfikowani do poszczególnych kategorii ratingu wewnętrznego z wykorzystaniem odnośnej metodyki dla każdego rodzaju kontrahenta. W następstwie szczegółowej analizy profili ryzyka finansowego i ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej kontrahenta oraz warunków ryzyka panujących w kraju, w którym prowadzi on działalność, każdemu kontrahentowi jest przypisywany rating wewnętrzny odzwierciedlający prawdopodobieństwo niewykonania przez niego zobowiązania w walucie obcej. W razie potrzeby dokonuje się korekt eksperckich z uwagi na wsparcie osób prawnych ze strony jednostki dominującej lub rządu, a rating ostateczny umożliwia odzwierciedlenie za pomocą nadwyżek informacji (np. cen rynkowych) nieuwzględnionych w arkuszu oceny.

Ocena kredytowa operacji typu *project finance* oraz innych strukturyzowanych operacji o ograniczonym zastosowaniu odbywa się z wykorzystaniem narzędzi oceny ryzyka kredytowego właściwych dla danego sektora, skoncentrowanych przede wszystkim na dostępności przepływów pieniężnych i zdolności do obsługi zadłużenia. Narzędzia te obejmują analizę warunków umownych projektów, analizę kontrahentów oraz symulację przepływów pieniężnych. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorstw i instytucji finansowych, do każdego projektu jest przypisany wewnętrzny rating ryzyka. Ponadto departament ekonomiczny ocenia państwa spoza UE w oparciu o model statystyczny.

Wszystkie ratingi wewnętrzne są monitorowane przez okres trwania pożyczki i okresowo aktualizowane.

Wszystkie operacje bez udziału państwa (czyli bez państwowych gwarancji ani środków) podlegają określonym ograniczeniom co do poziomu zawieranych transakcji i rozmiarów kontrahenta. W stosownych przypadkach ograniczenia dotyczące kontrahenta są określane na poziomie ekspozycji skonsolidowanej grupy. Tego rodzaju ograniczenia zwykle odzwierciedlają np. wysokość funduszy własnych kontrahenta.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego w indywidualnych przypadkach EBI stosuje w razie potrzeby różne środki wsparcia jakości kredytowej w postaci:

- zabezpieczeń dotyczących kontrahenta lub projektu (np. zastaw na udziałach; zastaw na aktywach; cesji praw; zastawu na rachunkach), lub
- gwarancji, z reguły zapewnianych przez sponsora finansowanego projektu (np. gwarancje ukończenia, gwarancje na żądanie) lub gwarancji bankowych.

W celu zmniejszenia ryzyka kredytowego nie stosuje się natomiast kredytowych instrumentów pochodnych.

3.2.2. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia zabezpieczenia ani innych środków wsparcia jakości kredytowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe w odniesieniu do poszczególnych składników sprawozdania z sytuacji finansowej, w tym instrumentów pochodnych. Maksymalną ekspozycję ujęto w wartościach brutto, nie uwzględniając skutków zastosowania zabezpieczenia.

(w tys. EUR)

Maksymalna ekspozycja	31.12.2020	31.12.2019
AKTYWA		
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	923 940	837 777
Należności od stron wnoszących wkład	68 908	86 330
Aktywa finansowe ogółem	351 873	330 587
Pochodne instrumenty finansowe	33 584	14 184
Pożyczki i zaliczki	1 673 445	1 518 675
Pozostałe aktywa	109	—
Ogółem	3 051 859	2 787 553

(w tys. EUR)

Maksymalna ekspozycja	31.12.2020	31.12.2019
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	- 33 152	- 37 269
POZYCJE POZABILANSOWE		
Zobowiązania warunkowe		
— Gwarancje wystawione	998 560	200 013
Zobowiązania		
— Niewypłacone pożyczki	1 722 618	1 357 320
— Gwarancje niewystawione	554 686	1 359 818
Pozycje pozabilansowe ogółem	3 275 864	2 917 151
Ekspozycja kredytowa ogółem	6 294 571	5 667 435

3.2.3. Ryzyko kredytowe z tytułu pożyczek i zaliczek

3.2.3.1. Wycena ryzyka kredytowego z tytułu pożyczek i zaliczek

Pożyczki i zaliczki lub gwarancje udzielone z instrumentu są poprzedzone kompleksową oceną ryzyka i oszacowaniem oczekiwanej straty, co znajduje odzwierciedlenie w klasyfikacji pożyczek. Operacje w ramach zestawu finansowania efektywnego (jak opisano w informacji dodatkowej 24), z wyjątkiem pożyczek udzielanych przy pomocy pośredników, nie podlegają wytycznym polityki ryzyka kredytowego i stosuje się do nich inną procedurę. Klasyfikacje pożyczek są ustalane według ogólnie przyjętych kryteriów na podstawie jakości pożyczkobiorcy, terminu zapadalności pożyczki, gwarancji, a w stosownych przypadkach – gwaranta.

System klasyfikacji pożyczek obejmuje metodykę, procesy, bazy danych i systemy informatyczne służące do oceny ryzyka kredytowego w ramach operacji udzielania pożyczek oraz oszacowanie oczekiwanej straty. Wykorzystuje on duże ilości informacji, aby zapewnić porównawczą ocenę ryzyka kredytowego związanego z pożyczkami. Klasyfikacja pożyczek jest odzwierciedleniem wartości bieżącej szacowanego poziomu oczekiwanej straty, który jest wynikiem niewykonania zobowiązania przez głównych dłużników, EAD oraz rozmiarów straty w przypadku niewykonania zobowiązania. Klasyfikacja pożyczek jest wykorzystywana do następujących celów:

- jako ułatwienie w dokładniejszym oszacowaniu ryzyka udzielenia pożyczki,
- jako wskaźnik zmian ryzyka kredytowego do celów ustalania priorytetów w zakresie monitorowania,
- jako opis jakości portfela pożyczek w dowolnym momencie,
- jako wartość odniesienia dla obliczania rocznych dodatków do ogólnej rezerwy pożyczkowej, oraz
- jako czynnik decydujący o wycenie ryzyka.

W określeniu klasyfikacji pożyczki brane są pod uwagę następujące czynniki:

- i) zdolność kredytowa pożyczkobiorcy: Dyrekcja ds. Zarządzania Ryzykiem niezależnie ocenia pożyczkobiorców i ich zdolność kredytową na podstawie metodyki wewnętrznej i zewnętrznych danych. Zgodnie z przyjętą metodą wewnętrznym ratingów zgodną z regulacjami Bazylea III Bank opracował metodykę wewnętrznego ratingu służącą do określenia wewnętrznego ratingu pożyczkobiorców i gwarantów. Opiera się ona na zestawie arkuszy oceny dostosowanych do poszczególnych rodzajów kontrahentów;
- ii) skorelowanie ryzyka niewykonania zobowiązania: służy ono do pomiaru prawdopodobieństwa równoczesnego zaistnienia trudności finansowych w przypadku pożyczkobiorcy i gwaranta. Im wyższa korelacja tego prawdopodobieństwa, tym niższa jest wartość gwarancji, a tym samym niższa (gorsza) jest pozycja w klasyfikacji pożyczek;

- iii) wartość instrumentów gwarancyjnych i zabezpieczeń: wartość ta jest szacowana na podstawie połączenia zdolności kredytowej wystawcy oraz rodzaju wykorzystanego instrumentu;
- iv) mająca zastosowanie stopa odzysku: jest to kwota, w przypadku której zakłada się, że zostanie odzyskana w przypadku niewykonania zobowiązania przez danego kontrahenta, wyrażona jako procent odnośnej ekspozycji kredytowej;
- v) warunki umowne: rzetelne warunki umowne poprawiają jakość pożyczki i podnoszą jej pozycję w klasyfikacji pożyczek;
- vi) okres spłaty pożyczki lub, bardziej ogólnie, przepływy pieniężne w ramach pożyczki: przy niezmienności pozostałych warunków, im dłuższy okres spłaty pożyczki, tym wyższe ryzyko zaistnienia trudności w obsłudze pożyczki.

Oczekiwana strata w związku z pożyczką obliczana jest przez połączenie pięciu elementów omówionych powyżej. W zależności od poziomu tej straty, pożyczka zostaje przypisana do jednego z następujących poziomów klasyfikacji pożyczek:

A – Pożyczki najwyższej jakości składające się z trzech kategorii:

- A0 – obejmuje pożyczki udzielone państwom członkowskim UE lub przez nie gwarantowane, w przypadku których oczekiwana strata wynosi 0 %.
- A+ – obejmuje pożyczki przyznane podmiotom innym niż państwa członkowskie UE (lub gwarantowane przez takie podmioty), w przypadku których nie oczekuje się pogorszenia jakości w całym okresie spłaty.
- A- – obejmuje te operacje udzielenia pożyczek, w przypadku których istnieją pewne wątpliwości co do utrzymania ich obecnego statusu, ale stopień takiego pogorszenia jakości powinien być ograniczony.

B – Pożyczki wysokiej jakości: stanowią one kategorię aktywów, które są dla banku bezpieczne, mimo że nie można wykluczyć nieznacznego pogorszenia ich jakości w przyszłości. B+ i B- – stosowane są na oznaczenie względnego prawdopodobieństwa takiego pogorszenia.

C – Pożyczki dobrej jakości: przykładem mogą być niezabezpieczone pożyczki udzielone stabilnym bankom i przedsiębiorstwom o terminie zapadalności z jednorazową spłatą po 7 latach lub spłacane w ratach, licząc od daty wypłaty, przez okres równoważny.

D – Rating ten wyznacza granicę między pożyczkami o dopuszczalnej jakości a tymi, które stały się źródłem problemów. Dokładnie rzecz biorąc, granica w klasyfikacji pożyczek przebiega między podkategoriami D+ i D-. Pożyczki o ratingu D- wymagają podwyższonego monitorowania.

E – Ta kategoria w klasyfikacji pożyczek obejmuje pożyczki o profilu ryzyka wyższym niż ogólnie przyjmowane. Obejmuje ona pożyczki, które w okresie trwania przysporzyły poważnych problemów, a ich przekształcenie w stratę nie może być wykluczone. Z tego względu pożyczki te objęte są uważnym i podwyższonym monitorowaniem. Podkategorie E+ i E- odzwierciedlają różnice w intensywności tego specjalnego procesu monitorowania, przy czym w przypadku operacji zaklasyfikowanych jako E- zachodzi wysokie prawdopodobieństwo, że nie uda się zapewnić obsługi długu w terminie, a zatem potrzebna jest jakaś forma restrukturyzacji długu, co może nawet prowadzić do dokonania odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

F – (fail – niewywiązanie się z zobowiązania) oznacza pożyczki, w przypadku których poziom ryzyka jest niemożliwy do przyjęcia. Pożyczki zaklasyfikowane jako F- mogą być wyłącznie wynikiem nierozliczonych transakcji, w przypadku których po złożeniu podpisów wystąpiły nieprzewidziane, wyjątkowe i poważne okoliczności. Wszystkie operacje, w przypadku których dochodzi do utraty kwoty głównej pożyczki, są klasyfikowane w kategorii F, a na ich pokrycie stosowana jest specjalna rezerwa.

Zasadniczo pożyczki zaklasyfikowane wewnątrznie do kategorii D- lub niższej są umieszczane na liście pożyczek obserwowanych. Jeżeli jednak pożyczka została początkowo zatwierdzona z profilem ryzyka D- lub gorszym, zostaje umieszczona na tej liście tylko w przypadku wystąpienia istotnego zdarzenia kredytowego powodującego jej dalszy spadek w klasyfikacji pożyczek poniżej poziomu przyjętego przy jej zatwierdzeniu.

Tabela w sekcji 3.2.3.3 przedstawia analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na podstawie opisanych wyżej kategorii klasyfikacji pożyczek.

3.2.3.2. Analiza ekspozycji na ryzyko kredytowe w ramach działalności pożyczkowej

Poniższa tabela przedstawia maksymalną ekspozycję (wartość bilansowa netto) na ryzyko kredytowe w związku z pożyczkami i zaliczkami podpisanymi (wypłaconymi i niewypłaconymi) w rozbiciu na poszczególne rodzaje pożyczkobiorców, z uwzględnieniem gwarancji udzielonych przez gwarantów:

(w tys. EUR)

Na 31.12.2020	Zabezpieczone	Inne środki wsparcia jakości kredytowej	Niezabezpieczone	Ogółem	% wypłaconych ogółem
Instytucje finansowe	87 269	—	963 366	1 050 635	64 %
Przedsiębiorstwa	203 772	27 026	177 321	408 119	24 %
Instytucje publiczne	21 866	—	1 057	22 923	1 %
Państwa	—	1 506	190 262	191 768	11 %
Wypłacone ogółem	312 907	28 532	1 332 006	1 673 445	100 %
Niewypłacone	196 692	—	1 492 774	1 689 466	—
Wypłacone i niewypłacone ogółem	509 599	28 532	2 824 780	3 362 911	—

(w tys. EUR)

Na 31.12.2019	Zabezpieczone	Inne środki wsparcia jakości kredytowej	Niezabezpieczone	Ogółem	% wypłaconych ogółem
Instytucje finansowe	111 806	—	803 861	915 667	60 %
Przedsiębiorstwa	190 006	36 704	172 082	398 792	26 %
Instytucje publiczne	26 908	—	1 686	28 594	2 %
Państwa	—	2 085	173 537	175 622	12 %
Wypłacone ogółem	328 720	38 789	1 151 166	1 518 675	100 %
Niewypłacone	191 191	—	1 128 860	1 320 051	—
Wypłacone i niewypłacone ogółem	519 911	38 789	2 280 026	2 838 726	—

Do zadań Dyrekcji ds. Zarządzania Transakcjami i Restrukturyzacji należy monitorowanie kredytobiorcy i gwaranta, a także monitorowanie projektów pod względem finansowym i w kwestii przestrzegania warunków umowy. Tak więc zdolność kredytowa pożyczek, pożyczkobiorców i gwarantów instrumentu jest stale monitorowana, co najmniej raz do roku, lub częściej w zależności od potrzeb oraz od zachodzących zdarzeń kredytowych. W szczególności Dyrekcja ds. Zarządzania Transakcjami i Restrukturyzacji kontroluje wykonywanie praw wynikających z umowy, a w razie obniżenia ratingu lub niedotrzymania warunków umowy podejmowane są czynności zaradcze. W razie konieczności stosowane są środki ograniczające ryzyko zgodnie z wytycznymi dotyczącymi ryzyka kredytowego. W przypadku odnawiania gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami zapewnia się również zastąpienie tych gwarancji lub inne działania w odpowiednim czasie.

3.2.3.3. Analiza jakości kredytowej według rodzaju pożyczkobiorcy

Poniższe tabele przedstawiają analizę jakości kredytowej portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu na dzień 31 grudnia 2020 r. i 31 grudnia 2019 r. w podziale na poszczególne kategorie klasyfikacji pożyczek, z uwzględnieniem operacji podpisanych (wyłaconych i niewyłaconych).

(w tys. EUR)

Na 31.12.2020		Wysoka ocena	Ocena standardowa	Minimalne akceptowane ryzyko	Wysokie ryzyko	Brak oceny ⁽¹⁾	Ogółem	% całości
		A do B-	C	D+	D- i niższa			
Pożyczkobiorca	Institucje finansowe	290 565	90 445	475 331	815 120	—	1 671 461	50 %
	Przedsiębiorstwa	118 990	46 861	14 433	512 142	313 762	1 006 188	30 %
	Institucje publiczne	—	21 866	—	—	1 057	22 923	1 %
	Państwa	—	4 865	3 926	653 548	—	662 339	19 %
Ogółem		409 555	164 037	493 690	1 980 810	314 819	3 362 911	100 %

⁽¹⁾ Operacje pożyczkowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

(w tys. EUR)

Na 31.12.2019		Wysoka ocena	Ocena standardowa	Minimalne akceptowane ryzyko	Wysokie ryzyko	Brak oceny ⁽¹⁾	Ogółem	% całości
		A do B-	C	D+	D- i niższa			
Pożyczkobiorca	Institucje finansowe	234 072	219 467	335 841	817 894	—	1 607 274	57 %
	Przedsiębiorstwa	100 115	49 458	—	524 532	95 925	770 030	27 %
	Institucje publiczne	—	26 908	—	—	1 686	28 594	1 %
	Państwa	—	6 285	4 486	422 057	—	432 828	15 %
Ogółem		334 187	302 118	340 327	1 764 483	97 611	2 838 726	100 %

⁽¹⁾ Operacje pożyczkowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”).

3.2.3.4. Koncentracja ryzyka w ramach pożyczek i zaliczki

3.2.3.4.1. Analiza geograficzna

Na podstawie kraju pożyczkobiorcy portfel pożyczek udzielonych w ramach instrumentu można przeanalizować według następujących regionów geograficznych:

	(w tys. EUR)	
Kraj pożyczkobiorcy	31.12.2020	31.12.2019
Egipt	319 040	101 316
Nigeria	236 149	179 499
Kenia	195 917	230 837
Etiopia	92 346	62 005
Mauritius	76 419	96 014
Barbados	75 037	75 342
Uganda	61 869	64 882
Tanzania	60 058	96 640
Rwanda	59 114	48 839
Demokratyczna Republika Konga	56 527	66 754
Zambia	42 553	43 036
Nowa Kaledonia	41 224	43 980
Mauretania	38 131	49 139
Region – AKP	37 497	14 674
Kamerun	36 749	32 238
Senegal	32 850	42 750
Republika Dominikańska	30 741	45 393
Jamajka	23 411	33 436
Ghana	21 249	31 635
Gwinea	18 534	20 399
Malawi	17 349	21 800
Republika Zielonego Przylądka	14 952	17 226
Angola	14 654	19 269
Mali	12 918	4 234
Mozambik	10 775	12 709
Togo	10 625	18 022
Polinezja Francuska	8 783	12 556
Kajmany	8 027	12 203
Benin	3 932	59
Seszele	3 359	4 201
Mikronezja	3 073	648
Haiti	2 617	3 345
Niger	2 243	5 399
Samoa	1 898	3 036
Burkina Faso	1 267	1 861
Vanuatu	1 200	1 527
Palau	358	768
Botswana	—	1 004
Ogółem	1 673 445	1 518 675

3.2.3.4.2. Analiza według sektorów przemysłu

Poniższa tabela przedstawia analizę portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu w podziale na sektory, w których działają pożyczkobiorcy. Operacje, w przypadku których pożyczki wypłacane są najpierw pośrednikowi finansowemu, a potem beneficjentowi końcowemu, są wykazywane w pozycji „Usługi i inne”.

(w tys. EUR)

Sektor przemysłu, w którym działa pożyczkobiorca	31.12.2020	31.12.2019
Usługi i inne	1 079 088	932 901
Energia elektryczna, węgiel i inne	207 940	226 314
Rozwój i odnowa obszarów miejskich oraz transport miejski	206 201	195 042
Chemikalia, tworzywa sztuczne i wyroby farmaceutyczne	89 495	51 865
Materiały podstawowe i górnictwo	34 292	44 746
Lotniska i systemy zarządzania ruchem lotniczym	21 866	26 908
Telekomunikacja	14 964	21 546
Dobra inwestycyjne, towary konsumpcyjne trwałego użytku	11 531	4 186
Odzyskiwanie odpadów	6 063	6 812
Łańcuch żywnościowy	2 005	8 355
Ogółem	1 673 445	1 518 675

3.2.3.5. Ryzyko kredytowe dla każdego wewnętrznego ratingu ryzyka

EBI stosuje wewnętrzną metodykę ratingową zgodną z podejściem opartym na regulacjach Bazylea III. Większości kontrahentów korzystających z instrumentu przypisano rating wewnętrzny zgodnie z tą metodyką. Poniższa tabela przedstawia zestawienie portfela pożyczek udzielonych w ramach instrumentu według lepszego z ratingów wewnętrznych pożyczkobiorcy lub gwaranta, jeżeli jest dostępny. W przypadku gdy rating wewnętrzny nie jest dostępny, do analizy wykorzystano rating zewnętrzny.

Tabela przedstawia zarówno ekspozycje podpisane (wypłacone i niewypłacone) oraz ekspozycje ważone ryzykiem na podstawie wewnętrznej metodyki stosowanej w ramach instrumentu do zarządzania limitami.

	Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's	2020					
		12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	POCI	FVTPL	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym							
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	—	73 545	—	—	—	73 545
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 – Aa3	75 048	—	—	—	—	75 048
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 – A3	2 087	—	—	—	—	2 087
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 – Baa3	54 412	6 087	—	—	—	60 499
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 – Ba3	392 787	19 761	—	—	—	412 548
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 – B3	581 607	193 877	32 032	—	—	807 516
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	70 495	177 919	1 493	—	—	249 907
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	—	5 693	45 000	—	—	50 693
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”)		—	—	—	—	92 436	92 436
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		- 16 389	- 43 976	- 44 538	—	- 45 931	- 150 834
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek		1 160 047	432 906	33 987	—	46 505	1 673 445
Zobowiązania do udzielenia pożyczki							
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	—	—	—	—	—	—

(w tys. EUR)

	Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's	2020					
		12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	POCI	FVTPL	Ogółem
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 – Aa3	95 067	—	—	—	—	95 067
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 – A3	87 000	—	—	—	—	87 000
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 – Baa3	57 282	—	—	—	—	57 282
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 – Ba3	152 264	—	—	—	—	152 264
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 – B3	675 365	8 964	—	—	—	684 329
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	72 500	110 331	—	—	—	182 831
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	—	—	38 497	—	—	38 497
Brak ratingu wewnętrznego ⁽¹⁾		129 669	27 365	—	—	—	157 034
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”)		—	—	—	—	268 314	268 314
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		- 6 817	- 26 335	—	—	—	- 33 152
Wartość bilansowa zobowiązań do udzielenia pożyczki		1 262 330	120 325	38 497	—	268 314	1 689 466

⁽¹⁾ Umowy agencyjne, w przypadku których na dzień sprawozdawczy nie ma odnośnych kontrahentów.

	Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's	2019					
		12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	POCI	FVTPL	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym							
Rating wewnętrzny 1 – minimalne ryzyko kredytowe	Aaa	—	82 211	—	—	—	82 211
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 – Aa3	75 352	—	—	—	—	75 352
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 – A3	5 399	—	—	—	—	5 399
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 – Baa3	60 385	16 449	—	—	—	76 834
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 – Ba3	192 201	6 199	—	—	—	198 400
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 – B3	708 162	159 858	—	—	—	868 020
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	79 411	145 176	—	—	—	224 587
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	—	—	136 749	—	—	136 749
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”)		—	—	—	—	37 366	37 366
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		- 17 191	- 38 509	- 114 307	—	- 16 236	- 186 243
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek		1 103 719	371 384	22 442	—	21 130	1 518 675
Zobowiązania do udzielenia pożyczki							
Rating wewnętrzny 2 – bardzo niskie ryzyko kredytowe	Aa1 – Aa3	102 092	—	—	—	—	102 092

(w tys. EUR)

	Rating na podstawie ekwiwalentu według agencji Moody's	2019					
		12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	POCI	FVTPL	Ogółem
Rating wewnętrzny 3 – niskie ryzyko kredytowe	A1 – A3	12 000	—	—	—	—	12 000
Rating wewnętrzny 4 – umiarkowane ryzyko kredytowe	Baa1 – Baa3	61 461	—	—	—	—	61 461
Rating wewnętrzny 5 – kontrahent o słabej sytuacji finansowej	Ba1 – Ba3	323 080	—	—	—	—	323 080
Rating wewnętrzny 6 – wysokie ryzyko kredytowe	B1 – B3	405 773	126 076	—	—	—	531 849
Rating wewnętrzny 7 – bardzo wysokie ryzyko kredytowe	poniżej Caa1	14 883	104 328	—	—	—	119 211
Rating wewnętrzny 8 – kontrahent nie wywiązuje się z zobowiązania	poniżej Caa1, ale nie wywiązuje się z zobowiązania	—	—	51 377	—	—	51 377
Brak ratingu wewnętrznego ⁽¹⁾		79 669	—	—	—	—	79 669
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”)		—	—	—	—	76 581	76 581
Odpis na oczekiwane straty kredytowe i kwota skorygowana do wartości godziwej		- 3 943	- 33 326	—	—	—	- 37 269
Wartość bilansowa zobowiązań do udzielenia pożyczki		995 015	197 078	51 377	—	76 581	1 320 051

(¹) Umowy agencyjne, w przypadku których na dzień sprawozdawczy nie ma odnośnych kontrahentów.

EBI ciągle monitoruje się wydarzenia mające wpływ na pożyczkobiorców i gwarantów, zwłaszcza na banki. W szczególności EBI dokonuje indywidualnej oceny praw wynikających z umowy w przypadku pogorszenia ratingu i dąży się do zastosowania środków łagodzących. Uważnie śledzi się również odnawianie gwarancji bankowych otrzymanych w związku z pożyczkami, aby, w stosownych przypadkach, zapewnić zastępowanie tych gwarancji lub podjęcie innych działań w odpowiednim czasie.

3.2.3.6. Zaległości w spłacie pożyczek oraz utrata wartości

Kwoty zaległości są określane, monitorowane i zgłaszane zgodnie z procedurami określonymi w obowiązujących w całym banku wytycznych i procedurach w zakresie monitorowania finansowego („Finance Monitoring Guidelines and Procedures”). Procedury te są zgodne z najlepszymi praktykami bankowymi i przyjęte w stosunku do wszystkich pożyczek zarządzanych przez EBI.

Proces monitorowania jest tak skonstruowany, aby gwarantował, że (i) potencjalne zaległości są należycie wykrywane i jak najszybciej zgłaszane odpowiedzialnym służbom; (ii) przypadki krytyczne są szybko przekazywane na odpowiedni szczebel operacyjny i decyzyjny; (iii) zarząd instrumentu otrzymuje regularne sprawozdania na temat ogólnego statusu.

Zaległości i utratę wartości w odniesieniu do pożyczek i zaliczek można przeanalizować następująco:

	(w tys. EUR)	
	Pożyczki i zaliczki 31.12.2020	Pożyczki i zaliczki 31.12.2019
Wartość bilansowa	1 673 445	1 518 675
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
Kwota brutto	45 000	136 749
Odpis z tytułu utraty wartości	- 44 538	- 114 307
Wartość bilansowa oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	462	22 442
Przeterminowane, ale które nie utraciły wartości ze względu na ryzyko kredytowe		
Przeterminowane		
0–30 dni	2 008	61
30–60 dni	—	924
60–90 dni	—	—
90–180 dni	174	135
więcej niż 180 dni	—	26
Wartość bilansowa pożyczek zaległych bez utraty wartości ze względu na ryzyko kredytowe	2 182	1 146
Wartość bilansowa składników innych niż pożyczki zaległe i objęte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	1 670 801	1 495 087
Wartość bilansowa pożyczek i zaliczek ogółem	1 673 445	1 518 675

3.2.3.7. Wrażliwość na oczekiwane straty kredytowe w odniesieniu do przyszłych warunków ekonomicznych (w tys. EUR)

Oczekiwane straty kredytowe są wrażliwe na osądy i założenia przyjęte w związku z formułowaniem scenariuszy perspektywicznych. EBI przeprowadza analizę wrażliwości w odniesieniu do oczekiwanych strat kredytowych ujętych w istotnych grupach swoich aktywów.

Prognozy przyszłych warunków ekonomicznych (wykorzystujące scenariusze makroekonomiczne) stanowią dane wejściowe do modelu prognostycznego, na podstawie których powstają parametry ryzyka warunkowego, będące danymi wejściowymi do obliczenia odpisu na oczekiwane straty kredytowe.

Scenariusze powstają dzięki symulowaniu wstrząsów PKB, który jest kluczowym miernikiem działalności gospodarczej. Wstrząsy realnego PKB kalibruje się w taki sposób, aby odzwierciedlić przeszłą niestabilność tej zmiennej. W stosownych przypadkach w celu dokładniejszego określenia wielkości i trwałości wstrząsów PKB wykorzystuje się również ocenę ekspercką. W rezultacie do określenia wpływu wstrząsów w czasie wstrząsy ustala się wraz z funkcją rozpadu. Prawdopodobieństwo zaistnienia poszczególnych scenariuszy określa się na podstawie wskaźników rynkowych (zmienności) oraz wewnętrznie opracowanych wskaźników/indeksów stosowanych w sposób spójny w czasie w celu uchwycenia niepewności. Waga dodatnich i ujemnych wstrząsów zależy od równowagi ryzyka w gospodarce – średnio w dotychczasowych prognozach kwartalnych stosowano odpowiednio wstrząsy negatywne i dodatnie wynoszące - 20 533 EUR (2019 r.: - 2 670 EUR) oraz 17 658 EUR (2019 r.: 2 396 EUR).

W poniższej tabeli przedstawiono odpisy na oczekiwane straty z tytułu kredytów i zaliczek w ramach fazy 1 i 2. Każdemu scenariuszowi perspektywicznemu (np. bazowemu, pozytywnemu i negatywnemu) przypisano wagę 100 % zamiast stosowania wag prawdopodobieństwa scenariusza we wszystkich trzech scenariuszach.

(w tys. EUR)

	2020		
	Pozytywny	Bazowy	Negatywny
Ekspozycja brutto	3 063 652	3 063 652	3 063 652
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	70 645	88 303	108 836

(w tys. EUR)

	2019		
	Pozytywny	Bazowy	Negatywny
Ekspozycja brutto	2 748 523	2 748 523	2 748 523
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	89 255	91 651	94 321

3.2.3.8. Renegocjacja pożyczek i zwłoka/wstrzymanie

EBI uznaje za pożyczki podlegające zwłoce/wstrzymaniu (tj. pożyczki, dłużne papiery wartościowe i zobowiązania do udzielenia pożyczek) te pożyczki, w odniesieniu do których rozszerzono działania związane z udzieleniem zwłoki. Działania związane z udzieleniem zwłoki obejmują „ustępstwa”, które EBI postanawia zastosować wobec dłużnika uznanego za niezdolnego do spełnienia warunków umownych dotyczących obsługi zadłużenia ze względu na trudności finansowe, aby umożliwić mu obsługę zadłużenia lub całkowite lub częściowe refinansowanie umowy. Ekspozycje traktuje się jako podlegające zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli zastosowano ustępstwo, niezależnie od tego, czy kwota jest przeterminowana, czy też ekspozycję zaklasyfikowano jako cechującą się niewykonaniem zobowiązania. Ekspozycji nie uznaje się za podlegające zwłoce/wstrzymaniu, jeżeli dłużnik nie doświadcza trudności finansowych.

W normalnych warunkach działalności klasyfikacja takich pożyczek zostałaby zmieniona na niższą, przed renegocjacją pożyczki zostałyby umieszczone na liście pożyczek obserwowanych, a instrument finansowy zostałby przeniesiony z fazy 1 do fazy 2 w trzyfazowym modelu utraty wartości. Po renegocjacji EBI nadal ściśle monitorowałby te pożyczki, a instrument finansowy zostałby dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe i zostałby przeniesiony do fazy 3. Jeżeli klasyfikacja pożyczki następnie wyraźnie się poprawi, pożyczka zostanie usunięta z listy pożyczek obserwowanych zgodnie z procedurami EBI.

W ramach swojej reakcji na skutki gospodarcze pandemii COVID-19 bank postanowił udostępnić swoim klientom w pewnych okolicznościach szereg środków wspierających, które obejmują między innymi: (i) tymczasowe złagodzenie (w tym uchYLENIE) warunków finansowych i innych kluczowych klauzul, (ii) zmianę profilu przepływów pieniężnych poprzez ustalenie nowych harmonogramów spłat lub tymczasowe wstrzymanie zobowiązań do spłaty oraz (iii) inne uzupełniające środki wspierające, takie jak podpisanie nowych umów, przyspieszenie wypłat pożyczek i zwiększenie kwot pożyczonych pożyczkobiorcom. Bank ocenia wnioski o zastosowanie takich środków indywidualnie dla każdego przypadku, w granicach pewnych szczególnych warunków. Środki te mają zostać rozszerzone na klientów, którzy tymczasowo odczuli skutki gospodarcze pandemii COVID-19, ale którzy nie doświadczają żadnych strukturalnych trudności finansowych ani problemów z wypłacalnością i w momencie przyznawania takich środków są uznawani za podmioty kontynuujące działalność. Jeżeli w wyniku oceny okaże się, że klient nie spełnia tych wymogów lub jeżeli w ramach instrumentu zidentyfikowane zostanie ryzyko dla długoterminowej stabilności modelu biznesowego klienta, rozważone zostaną wszelkie inne stosowne środki, a w razie konieczności zostaną zastosowane standardowe procedury restrukturyzacyjne EBI.

Działania i praktyki związane z udzieleniem zwłoki podejmowane przez EBI w okresie sprawozdawczym obejmują m.in. przedłużenie terminów wymagalności, odroczenie spłat wyłącznie w odniesieniu do kapitału, odroczenie spłat odsetek i kapitału, naruszenie postanowień istotnych umów oraz kapitalizację zaległości finansowych.

Operacje podlegające działaniom związanym z udzieleniem zwłoki wykazano jako takie w tabeli poniżej:

(w tys. EUR)

	31.12.2020		31.12.2019	
	Niezagrożone	Zagrożone	Niezagrożone	Zagrożone
Liczba umów podlegających działaniom związanym z udzieleniem zwłoki	12	14	19	9
Wartości bilansowe (w tym odsetki i kwoty zaległości)	169 274	58 748	182 619	62 915
Ujęty odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	19 311	28 934	7 916	57 321
Przychody z tytułu odsetek w odniesieniu do umów podlegających zwłóce/wstrzymaniu	7 729	5 099	8 130	854
Ekspozycje trwale odpisane/usunięte z bilansu (po zakończeniu/sprzedazy operacji)	—	49 472	—	280

(w tys. EUR)

	Działania związane z udzieleniem zwłoki						
	31.12.2019	Przedłużenie terminu wymagalności	Odroczenie spłat odsetek i kapitału	Naruszenie postanowień istotnych umów finansowych	Inne	Spłata umowna, wygaśnięcie lub odpis ⁽¹⁾	31.12.2020
Instytucje finansowe	51 468	- 1 995	11 989	43 746	—	- 14 683	90 525
Przedsiębiorstwa	194 066	- 1 074	—	- 3 515	—	- 51 980	137 497
Ogółem	245 534	- 3 069	11 989	40 231	—	- 66 663	228 022

⁽¹⁾ Zmniejszenia wynikają ze spłat kapitału, które miały miejsce w ciągu roku w odniesieniu do operacji już uznanych za podlegające zwłóce/wstrzymaniu na dzień 31 grudnia 2020 r., oraz z wygaśnięcia środków podlegających zwłóce/wstrzymaniu w ciągu roku.

3.2.4. Ryzyko kredytowe z tytułu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów

Dostępne środki są inwestowane zgodnie z ustalonym w ramach instrumentu harmonogramem zobowiązań umownych w zakresie wypłat. Na dzień 31 grudnia 2020 r. i dzień 31 grudnia 2019 r. inwestycje miały postać depozytów bankowych, certyfikatów depozytowych i komercyjnych papierów dłużnych.

Zatwierdzone jednostki posiadają rating podobny do krótko- i długoterminowych ratingów wymaganych w przypadku własnych depozytów skarbowych EBI. W przypadku różnic w ratingach przyznanych przez różne agencje ratingowe, decydujące znaczenie ma rating najniższy. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego banku wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Wyjątek od tej zasady stanowi Société Générale, który prowadzi operacyjne rachunki pieniężne instrumentu. Limit krótkoterminowego zaangażowania kredytowego dla Société Générale na dzień 31 grudnia 2020 r. i 31 grudnia 2019 r. wynosi 110 000 000 EUR (sto dziesięć milionów euro). Ten zwiększony limit dotyczy kwot środków pieniężnych na operacyjnych rachunkach pieniężnych oraz instrumentów wystawionych przez kontrahentów i utrzymywanych w ramach portfela skarbowego.

Wszystkie inwestycje powierzono zatwierdzonym jednostkom z okresem zapadalności nie dłuższym niż trzy miesiące, licząc od daty waluty. Wszystkie naruszenia limitów ekspozycji kredytowej zgłoszono odpowiednim mocodawcom. Na dzień 31 grudnia 2020 r. i dzień 31 grudnia 2019 r. wszystkie depozyty terminowe, komercyjne papiery dłużne i środki pieniężne w kasie utrzymywane w ramach portfela skarbowego instrumentu miały rating nie niższy niż P-2 (ekwiwalent według agencji Moody's) na dzień rozliczenia.

Poniższa tabela przedstawia stan środków pieniężnych i ich ekwiwalentów z naliczonymi odsetkami: (w tys. EUR)

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)	31.12.2020		31.12.2019	
P-1	Aaa	49 988	5 %	98 945	12 %
P-1	Aa2	25 022	3 %	67 799	8 %
P-1	Aa3	130 024	14 %	89 983	11 %
P-1	A1	99 969	11 %	213 914	26 %
P-1	A2	119 972	13 %	212 199	25 %
P-1	A3	498 965	54 %	104 944	12 %
P-2	A3	—	—	49 993	6 %
Ogółem		923 940	100 %	837 777	100 %

3.2.5. Ryzyko kredytowe z tytułu instrumentów pochodnych

3.2.5.1. Polityka dotycząca ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych

Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi to strata, którą jedna ze stron ponosi, gdy druga strona nie jest w stanie wywiązać się z ciężących na niej zobowiązań umownych. Ryzyko kredytowe związane z instrumentami pochodnymi zależy od szeregu czynników (takich jak stopy procentowe i kursy wymiany walut) i z reguły odpowiada tylko niewielkiej części ich wartości nominalnej.

W normalnych warunkach działalności w ramach instrumentu mogą być zawierane umowy swap w celu zabezpieczenia określonych operacji udzielania pożyczek lub kontrakty terminowej wymiany walut w celu zabezpieczenia pozycji walutowej, denominowane w walutach innych niż euro będących przedmiotem aktywnego obrotu. Wszystkie umowy swap są zawierane przez EBI z zewnętrznymi kontrahentami. Operacje swapowe podlegają tym samym umowom ramowym (Master Swap Agreement) i aneksom dotyczącym wsparcia kredytowego zawartym przez EBI z jego partnerami zewnętrznymi.

3.2.5.2. Wycena ryzyka kredytowego z tytułu instrumentów pochodnych

Wszystkie operacje swapowe wykonane przez EBI i związane z instrumentem są traktowane zgodnie z tymi samymi warunkami umownymi i zgodnie z tą samą metodyką, które są stosowane do instrumentów pochodnych wynegocjowanych przez EBI do własnych celów. Między innymi kwalifikowalność kontrahentów operacji swapowych jest ustalana przez EBI według tych samych warunków kwalifikowalności, jakie są stosowane do celów innych operacji swapowych.

EBI dokonuje pomiaru ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu operacji swapowych i operacji na instrumentach pochodnych, stosując w kwestii sprawozdawczości i monitorowania limitów strategię *Net Market Exposure* (ekspozycja rynkowa netto) oraz *Potential Future Exposure* (potencjalna przyszła ekspozycja). Obie te strategię w pełni uwzględniają instrumenty pochodne związane z Instrumentem Inwestycyjnym.

W ramach instrumentu zawiera się krótkoterminowe umowy swap („krótkoterminowe swapy walutowe”) służące zabezpieczeniu ryzyka walutowego w związku z wypłacanymi pożyczkami w walutach innych niż EUR. Krótkoterminowe swapy walutowe mają termin zapadalności nie dłuższy niż trzy miesiące i są regularnie rolowane. Wartość nominalna krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 1 480,0 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2019 r. – 1 545,0 mln EUR. Wartość godziwa krótkoterminowych swapów walutowych na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosiła 33,6 mln EUR, natomiast na dzień 31 grudnia 2019 r. – 14,1 mln EUR.

W ramach instrumentu zawiera się umowy swap na stopy procentowe w celu zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej na udzielonych pożyczkach. Na dzień 31 grudnia 2020 r. pozostają dwa nierozliczone swapy stóp procentowych o wartości nominalnej wynoszącej 17,7 mln EUR (w 2019 r.: 24,2 mln EUR) i wartości godziwej wynoszącej -0,6 mln EUR (w 2019 r.: -0,1 mln EUR).

3.2.6. Ryzyko kredytowe z aktywów finansowych

Poniższa tabela przedstawia stan portfela aktywów finansowych w całości składającego się z komercyjnych papierów dłużnych, których termin zapadalności przypada w okresie do trzech miesięcy, wydanych lub gwarantowanych przez jednostki państwowe niższego szczebla, banki i instytucje niebędące bankami. Kwalifikowanymi emitentami są państwa członkowskie UE, ich agencje, banki oraz podmioty pozabankowe. Maksymalny dopuszczony limit zaangażowania w przypadku pojedynczego zatwierdzonego emitenta wynosi obecnie 50 000 000 EUR (pięćdziesiąt milionów euro). Inwestycje w średnio- i długoterminowe obligacje również mogą być brane pod uwagę zgodnie z wytycznymi inwestycyjnymi, zależnie od wymogów dotyczących płynności.

(w tys. EUR)

Minimalny rating krótkoterminowy (termin agencji Moody's)	Minimalny rating długoterminowy (termin agencji Moody's)	31.12.2020		31.12.2019	
P-1	Aa1	50 006	14 %	50 046	15 %
P-1	Aa2	50 040	14 %	19 997	6 %
P-1	Aa3	50 016	14 %	11.. 50 025	12.. 15 %
P-1	Aaa	51 705	15 %	—	0 %
P-1	A1	—	0 %	55 050	17 %
P-1	A2	50 058	15 %	—	0 %
P-2	A3	—	0 %	85 027	26 %
P-2	Baa1	50 035	14 %	30 433	9 %
P-2	Baa3	50 013	14 %	40 009	12 %
Ogółem		351 873	100 %	330 587	100 %

3.3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności odnosi się do zdolności jednostki do finansowania wzrostu wartości aktywów oraz wywiązywania się ze zobowiązań w terminie ich wymagalności bez ponoszenia niemożliwych do zaakceptowania strat. Ryzyko płynności można podzielić na ryzyko płynności finansowania i ryzyko płynności rynkowej. Ryzyko płynności finansowania jest to ryzyko, że jednostka nie będzie w stanie skutecznie sprostać zarówno oczekiwany, jak i nieoczekiwany obecnym i przyszłym potrzebom w zakresie przepływów pieniężnych bez pogorszenia swojej bieżącej działalności lub kondycji finansowej. Ryzyko płynności rynkowej jest to ryzyko, że jednostka nie będzie mogła łatwo kompensować lub zlikwidować pozycji po cenie rynkowej ze względu na niewystarczającą głębokość rynku lub zakłócenia jego funkcjonowania.

3.3.1. Zarządzanie ryzykiem płynności

Instrument jest finansowany głównie z rocznych wkładów państw członkowskich oraz ze środków powracających z operacji instrumentu. W ramach instrumentu ryzykiem płynności finansowania zarządza się przede wszystkim poprzez planowanie potrzeb związanych z płynnością netto i wymaganych rocznych wkładów państw członkowskich.

W celu obliczenia rocznych wkładów państw członkowskich przez cały rok analizuje się i monitoruje harmonogram wypłat bieżących i przygotowywanych. Wydarzenia wyjątkowe, takie jak wcześniejsze spłaty, sprzedaż udziałów lub niewywiązanie się dłużnika z zobowiązań, są uwzględniane w celu skorygowania rocznych wymogów w zakresie płynności.

W celu dalszego zminimalizowania ryzyka płynności instrument utrzymuje rezerwy płynności wystarczające, aby w dowolnym momencie pokryć prognozowane wypłaty gotówkowe, o których okresowo informuje odpowiedzialny za pożyczki departament EBI. Fundusze inwestuje się na rynku pieniężnym i rynku obligacji w formie depozytów międzybankowych i innych krótkoterminowych instrumentów finansowych, uwzględniając zobowiązania instrumentu dotyczące wypłat. Aktywami płynnymi instrumentu zarządza Departament Skarbu Banku w celu utrzymania odpowiedniej płynności, tak aby możliwe było wywiązywanie się ze zobowiązań w ramach instrumentu.

Zgodnie z zasadą podziału obowiązków między jednostkami operacyjnymi i jednostkami rozliczeniowymi operacje rozliczeniowe związane z inwestowaniem tych aktywów wchodzi w zakres obowiązków Departamentu Planowania i Rozliczania Operacji EBI. Ponadto zatwierdzanie kontrahentów oraz określanie limitów dla inwestycji finansowych, a także monitorowanie tych limitów jest obowiązkiem Dyrekcji ds. Zarządzania Ryzykiem Banku.

3.3.2. Wycena ryzyka płynności

W tabelach zawartych w niniejszej sekcji przeanalizowano zobowiązania finansowe instrumentu według daty wymagalności na podstawie okresu od dnia bilansowego do terminu wymagalności określonego w umowie (według niedyskontowanych przepływów pieniężnych).

Jeżeli chodzi o zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania pochodne, instrument utrzymuje zobowiązania w postaci niewypłaconych części kredytów na podstawie podpisanych umów pożyczki, niewypłaconych części środków na mocy podpisanych umów subskrypcji kapitału/umów inwestycyjnych, udzielonych gwarancji pożyczkowych lub przyznanych dotacji na spłatę odsetek i pomoc techniczną.

Pożyczki udzielane w ramach instrumentu inwestycyjnego mają termin wypłaty. Wypłat dokonuje się jednak w momentach i w kwotach odpowiadających postępom odnośnych projektów inwestycyjnych. Ponadto pożyczki instrumentu inwestycyjnego są transakcjami realizowanymi w warunkach operacyjnych, dla których typowe są dość duże wahania, gdyż ich harmonogram wypłat jest obciążony znacznym stopniem niepewności.

Inwestycje kapitałowe stają się wymagalne w momencie wydania przez osoby zarządzające środkami własnymi ważnego wezwania do opłacenia kapitału, stosownie do postępów w działalności inwestycyjnej. Całkowity okres wypłaty pożyczki wynosi zwykle 3 lata, przy czym jest on często przedłużany o rok lub dwa. Niektóre zobowiązania z tytułu wypłaty zwykle wykraczają poza okres wypłaty pożyczki do czasu pełnego zbycia odnośnych inwestycji funduszu, ponieważ jego płynność może być niekiedy niedostateczna do pokrycia niektórych opłat lub innych wydatków.

Gwarancje nie są ujmowane jako osobne zobowiązania do wypłaty, do czasu uruchomienia gwarancji. Pozostała kwota gwarancji jest zmniejszana zgodnie z harmonogramem spłaty pożyczek objętych gwarancją.

Wpływy środków pieniężnych na przyznane dotacje na spłatę odsetek występują w przypadku pożyczek subsydiowanych finansowanych z zasobów własnych Banku. W związku z tym zgłaszane wpływy stanowią wyłącznie zobowiązania związane z tymi pożyczkami, a nie całkowitą kwotę przyznanych, niewypłaconych dotacji na spłatę odsetek. Podobnie jak w przypadku pożyczek, harmonogram ich wypłaty jest niepewny.

„Nominalne wpływy brutto” na przyznaną pomoc techniczną w tabeli „Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne” dotyczą łącznej niewypłaconej kwoty podpisanych umów na pomoc techniczną. Schemat czasowy dokonywania wypłat charakteryzuje wysoki stopień niepewności. Wpływy środków pieniężnych w kolumnie „3 miesiące lub mniej” stanowią kwotę niezapłaconych faktur, które otrzymano do dnia sprawozdawczego.

Zobowiązania dotyczące zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne, w przypadku których nie określono umownych terminów wymagalności, umieszczono w kolumnie „Nieokreślony termin wymagalności”. Zobowiązania, w przypadku których na dzień sprawozdawczy zarejestrowano wniosek o wypłatę, umieszczono w odpowiedniej kolumnie.

Jeżeli chodzi o pochodne zobowiązania finansowe, ich profil wymagalności odpowiada określonym w umowie niedyskontowanym przepływom pieniężnym brutto z transakcji swapowych, w tym swapów walutowych, swapów walutowo-procentowych, krótkoterminowych swapów walutowych i swapów stóp procentowych.

(w tys. EUR)

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne na 31.12.2020	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nieokreślony termin wymagalności	Nominalne wpływy brutto
Wpływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	199 006	—	—	—	1 523 612	1 722 618
Wpływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	1 043	—	—	—	377 303	378 347
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	—	—	—	—	1 553 246	1 553 246
Wpływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	18 494	—	—	—	356 391	374 885

(w tys. EUR)

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne na 31.12.2020	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nieokreślony termin wymagalności	Nominalne wypływy brutto
Wpływy na przyznaną pomoc techniczną	2 504	—	—	—	43 029	45 533
Ogółem	221 047	—	—	—	3 853 581	4 074 629

(w tys. EUR)

Profil wymagalności zobowiązań finansowych innych niż zobowiązania pochodne na 31.12.2019	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Nieokreślony termin wymagalności	Nominalne wypływy brutto
Wpływy na pożyczki udzielone, ale niewypłacone	33 038	—	—	—	1 324 282	1 357 320
Wpływy na przyznane środki inwestycyjne i subskrypcję udziałów	369	—	—	—	405 551	405 920
Pozostałe (gwarancje podpisane niewystawione, gwarancje wystawione)	—	—	—	—	1 559 831	1 559 831
Wpływy na przyznane dotacje na spłatę odsetek	—	—	—	—	350 678	350 678
Wpływy na przyznaną pomoc techniczną	3 898	—	—	—	21 166	25 064
Ogółem	37 305	—	—	—	3 661 508	3 698 813

(w tys. EUR)

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych na 31.12.2020	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesiące do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Nominalne wpływy/wypływy brutto
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 480 000	—	—	1 480 000
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wypływy	- 1 448 077	—	—	- 1 448 077
Swapy stóp procentowych – Wpływy	147	394	775	1 317
Swapy stóp procentowych – Wypływy	—	-815	- 1 142	- 1 957
Ogółem	32 070	-421	367	31 283

(w tys. EUR)

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych na 31.12.2019	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesiące do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Nominalne wpływy/wypływy brutto
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	1 545 000	—	—	1 545 000

(w tys. EUR)

Profil wymagalności pochodnych zobowiązań finansowych na 31.12.2019	3 miesiące lub mniej	Powyżej 3 miesiące do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Nominalne wpływy/wypływy brutto
Krótkoterminowe swapy walutowe – Wpływy	- 1 535 571	—	—	- 1 535 571
Swapy stóp procentowych – Wpływy	310	820	2 045	3 175
Swapy stóp procentowych – Wypływy	—	- 1 128	- 2 138	- 3 266
Ogółem	9 739	-308	-93	9 338

3.3.3 . Długoterminowe aktywa i zobowiązania finansowe

W poniższej tabeli przedstawiono aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi oraz zobowiązania finansowe, których odzyskanie lub rozliczenie jest spodziewane po upływie 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego.

(w tys. EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Aktywa finansowe:		
Pożyczki i zaliczki	1 812 807	1 636 520
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	526 810	619 928
Pozostałe aktywa	109	—
Ogółem	2 339 726	2 256 448
Zobowiązania finansowe:		
Rezerwy na wystawione gwarancje	851	628
Zobowiązania wobec osób trzecich ⁽¹⁾	81 371	93 531
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	33 152	37 269
Ogółem	115 374	131 428

⁽¹⁾ Zobowiązania wobec osób trzecich obejmują niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim, których termin wymagalności jest głównie nieokreślony.

3.4. Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest to ryzyko, że zmiany cen i stóp rynkowych, takich jak stopy procentowe, ceny akcji i kursy walutowe, wpłyną na przychody jednostki lub na wartość posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

3.4.1. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej wynika ze zmienności wartości ekonomicznej pozycji związanych ze stopami procentowymi lub przychodów uzyskanych z tych pozycji ze względu na niekorzystne zmiany wysokości stóp procentowych.

Wahania wartości ekonomicznej instrumentu ani niedopasowanie wyceny między poszczególnymi aktywami, zobowiązaniami i instrumentami zabezpieczającymi nie mają bezpośredniego wpływu na instrument, ponieważ (i) nie wiążą się z nim żadne bezpośrednie koszty finansowania zewnętrznego ani oprocentowane zobowiązania oraz (ii) w ramach instrumentu akceptuje się wpływ wahań stopy procentowej na przychody z inwestycji.

W ramach instrumentu wrażliwość portfela pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro na wahania stopy procentowej wycenia się przez obliczenie wartości według punktu bazowego.

Wartość według punktu bazowego pozwala wycenić zysk lub stratę według wartości bieżącej netto odnośnego portfela w wyniku wzrostu stóp procentowych o 1 punkt bazowy (0,01 %) w określonym przedziale czasowym „rynek pieniężny – do jednego roku”, „bardzo krótki – od 2 do 3 lat”, „krótki – od 4 do 6 lat”, „średni – od 7 do 11 lat”, „długi – od 12 do 20 lat” lub „bardzo długi – powyżej 21 lat”.

Aby określić wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w EUR, w ramach instrumentu stosuje się podstawową krzywą finansowania w EUR. Europejskiego Banku Inwestycyjnego (krzywa swapu EUR skorygowana o globalny spread finansowania EBI). Krzywa finansowania w USD Europejskiego Banku Inwestycyjnego jest stosowana do obliczania wartości bieżącej netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w USD. Wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych pożyczek denominowanych w walutach, dla których wiarygodne i wystarczająco kompletne krzywe dyskontowe nie są dostępne, określa się, zastępczo stosując podstawową krzywą finansowania w EUR. Europejskiego Banku Inwestycyjnego.

Do obliczenia wartości bieżącej netto swapów zabezpieczających w skali mikro instrument wykorzystuje krzywą swapu w EUR dla przepływów pieniężnych denominowanych w EUR oraz krzywą swapu w USD dla przepływów pieniężnych denominowanych w USD.

Zgodnie z poniższą tabelą wartość bieżąca netto portfela pożyczek po uwzględnieniu odnośnych swapów zabezpieczających w skali mikro na dzień 31 grudnia 2020 r. zmniejszyłaby się o 697 tys. EUR (na dzień 31 grudnia 2019 r.: spadek o 533 tys. EUR), gdyby wszystkie istotne krzywe stóp procentowych wzrosły równocześnie i równoległe o 1 punkt bazowy.

(w tys. EUR)

Wartość według punktu bazowego	Rynek pieniężny	Bardzo krótki	Krótki	Średni	Długi	Bardzo długi	Ogółem
Na 31.12.2020	1 rok	2–3 lata	4–6 lat	7–11 lat	12–20 lat	21 lat	
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	-45	-113	-313	-215	-11	—	-697

(w tys. EUR)

Wartość według punktu bazowego	Rynek pieniężny	Bardzo krótki	Krótki	Średni	Długi	Bardzo długi	Ogółem
Na 31.12.2019	1 rok	2–3 lata	4–6 lat	7–11 lat	12–20 lat	21 lat	
Wrażliwość pożyczek i swapów zabezpieczających w skali mikro ogółem	-42	-99	-172	-163	-57	—	-533

3.4.2. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe instrumentu to ryzyko utraty wpływów lub wartości ekonomicznej wynikające z niekorzystnych zmian w kursach wymiany walut.

Z uwagi na walutę księgową odniesienia (jaką dla instrumentu jest euro), ekspozycja na ryzyko walutowe w przypadku instrumentu istnieje zawsze, gdy występuje niedopasowanie aktywów i zobowiązań denominowanych w walucie księgowej innej niż waluta odniesienia. Ryzyko walutowe obejmuje także skutki zmian wartości przyszłych przepływów środków pieniężnych denominowanych w walucie księgowej innej niż waluta odniesienia, np. płatności z tytułu odsetek i dywidend, ze względu na wahania kursów wymiany.

2.4.2.1. Ryzyko walutowe a aktywa finansowe

Aktywa finansowe instrumentu denominowane są albo w EUR, albo w USD.

Ryzyko walutowe jest zabezpieczone transakcjami walutowymi typu spot lub forward, krótkoterminowymi swapami walutowymi lub swapami walutowymi. Departament Skarbu EBI może w razie konieczności i stosownie do sytuacji wykorzystać zgodnie z polityką Banku jakikolwiek inny instrument, który zapewni ochronę przed ryzykiem rynkowym związanym z działalnością finansową w ramach instrumentu.

3.4.2.2. Ryzyko walutowe a operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument

Wkłady państw członkowskich na rzecz instrumentu przyjmowane są w euro. Operacje finansowane lub gwarantowane przez instrument, a także dopłaty do oprocentowania mogą być denominowane w EUR, USD lub innej zatwierdzonej walucie.

Ekspozycja na ryzyko walutowe (w stosunku do EUR jako waluty referencyjnej) występuje, gdy transakcje denominowane w walutach innych niż EUR są niezabezpieczone. Wytyczne dotyczące zabezpieczania ryzyka walutowego opisano poniżej.

3.4.2.2.1. Zabezpieczanie operacji denominowanych w USD

Ryzyko walutowe wynikające z operacji instrumentu denominowanych w USD jest zabezpieczone zbiorczo za pomocą krótkoterminowych swapów walutowych w EUR/USD, okresowo rolowanych i dostosowywanych kwotowo. Krótkoterminowe swapy walutowe pełnią dwie funkcje. Z jednej strony zapewnia się niezbędną płynność na potrzeby nowych wypłat (pożyczki i kapitał), a z drugiej strony utrzymuje się zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym w skali makro.

Na początku każdego okresu przepływy pieniężne, które w kolejnym okresie mają być otrzymane lub wypłacone w USD, są oszacowywane na podstawie planowanych lub oczekiwanych środków powracających i wypłat. Następnie krótkoterminowe swapy walutowe osiągające termin zapadalności są rolowane, a ich kwota jest korygowana, tak aby pokrywała co najmniej płynność w USD potrzebną w kolejnym okresie.

Co miesiąc pozycja walutowa w USD jest zabezpieczana transakcjami typu spot lub forward, jeżeli przekracza odpowiednie limity.

W okresie odnawiania swapów nieoczekiwane niedobory środków w USD są pokrywane za pomocą doraźnych operacji krótkoterminowych swapów walutowych, natomiast nadwyżki środków są inwestowane w aktywa finansowe lub przeliczane na EUR, jeżeli wynikają ze zwiększenia pozycji walutowej.

3.4.2.2.2. Zabezpieczanie operacji denominowanych w walutach innych niż EUR i USD

Operacje w ramach instrumentu denominowane w walutach innych niż EUR i USD są zabezpieczane za pomocą umów na swapy walutowe o tym samym profilu finansowym, co stanowiąca ich podstawę pożyczka, pod warunkiem że funkcjonuje rynek swapowy.

W przypadku instrumentu występują operacje denominowane w walutach, dla których możliwości zabezpieczenia nie są łatwo dostępne lub ich koszt jest wysoki. Operacje te denominowane są w walutach lokalnych, ale rozliczane w EUR lub USD. Zasady ramowe Instrumentu Inwestycyjnego dotyczące ryzyka finansowego, zatwierdzone przez Komitet Instrumentu Inwestycyjnego w dniu 22 stycznia 2015 r., oferują możliwość zabezpieczenia ekspozycji na ryzyko walutowe w walutach lokalnych, które są w znaczącym stopniu dodatnio skorelowane z USD w sposób syntetyczny przez instrumenty pochodne denominowane w USD. Waluty lokalne zabezpieczone syntetycznie przy pomocy instrumentów pochodnych denominowanych w USD wykazano w sekcji 3.4.2.2.3. poniżej w pozycji „Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym)”, natomiast waluty lokalne niezabezpieczone syntetycznie USD wykazano w tej samej tabeli w pozycji „Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym)”.

3.4.2.2.3. Pozycja walutowa (w tys. EUR)

W tabelach w niniejszej informacji dodatkowej przedstawiono pozycję walutową instrumentu.

Pozycja walutowa w poniższych tabelach została przedstawiona zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka w ramach instrumentu (opisaną w zasadach ramowych Instrumentu Inwestycyjnego dotyczących ryzyka finansowego). Zgodnie z tą polityką pozycja walutowa jest oparta na danych księgowych i określana jako różnica między wybranymi aktywami a zobowiązaniami. Aktywa i zobowiązania określone w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są dobierane w taki sposób, aby zapewnić, że zyski będą przeliczane na walutę sprawozdawczą (EUR) dopiero po ich otrzymaniu.

Zmiany wartości godziwej akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu są – zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka – uwzględnione w pozycji walutowej, podobnie jak utrata wartości pożyczek i zaliczek. Instrumenty pochodne uwzględnione w pozycji walutowej zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka są wyceniane według wartości nominalnej, a nie wartości godziwej, aby dostosować je do zachowanej wartości aktywów, które są również wyceniane według wartości nominalnej skorygowanej o utratę wartości pożyczek.

W poniższych tabelach pozostała część aktywów i zobowiązań, która obejmuje głównie naliczone odsetki od pożyczek, instrumentów pochodnych i dotacji, jest przedstawiona jako „Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka”.

Na dzień 31 grudnia 2020 r.	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe
Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka	Bilansowa pozycja walutowa	
USD	- 117 144	- 51 893	- 169 037	479 103
<i>Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym) ⁽¹⁾</i>				
KES	23 439	-960	22 479	—
TZS	27 302	272	27 574	—
DOP	14 538	320	14 858	—
UGX	44 997	572	45 569	—
RWF	44 523	-872	43 651	—
<i>Waluty lokalne (nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym) ⁽¹⁾</i>				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	98 509	- 1 512	96 997	—
Ogółem waluty inne niż EUR	136 164	- 54 073	82 091	479 103
EUR	—	3 276 377	3 276 377	1 661 939
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	136 164	3 222 304	3 358 468	2 141 042

⁽¹⁾ Objasnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

Na dzień 31 grudnia 2019 r.	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe
Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka	Bilansowa pozycja walutowa	
USD	- 103 746	- 56 632	- 160 378	637 693
<i>Waluty lokalne (objęte zabezpieczeniem syntetycznym) ⁽¹⁾</i>				
KES	29 472	464	29 936	—
TZS	48 092	354	48 446	—
DOP	25 383	602	25 985	—
UGX	37 132	574	37 706	—
RWF	30 766	47	30 813	—

Na dzień 31 grudnia 2019 r.	Aktywa i zobowiązania			Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe
	Waluty	Pozycja walutowa zgodnie z polityką dotyczącą ryzyka	Pozycja walutowa nieobjęta polityką dotyczącą ryzyka	
<i>Waluty lokalne</i> <i>(nieobjęte zabezpieczeniem syntetycznym) ⁽¹⁾</i>				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	99 864	-530	99 334	—
Ogółem waluty inne niż EUR	166 963	- 55 121	111 842	637 693
EUR	—	3 075 194	3 075 194	2 741 023
EUR i waluty inne niż EUR ogółem	166 963	3 020 073	3 187 036	3 378 716

⁽¹⁾ Objasnienia na temat zabezpieczenia syntetycznego znajdują się w sekcji 3.4.2.2.2.

3.4.2.3. Analiza wrażliwości na wahania kursów walutowych

Na dzień 31 grudnia 2020 r. 10-procentowy spadek wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby zwiększenie zasobów stron wnoszących wkład o 9,1 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2019 r.: 14,0 mln EUR). 10-procentowy wzrost wartości euro w stosunku do wszystkich innych walut spowodowałby spadek zasobów stron wnoszących wkład o -7,5 mln EUR (na dzień 31 grudnia 2019 r.: 11,4 mln EUR).

3.4.2.4. Kurs wymiany

Do sporządzenia bilansu na dzień 31 grudnia 2020 r. i 31 grudnia 2019 r. zastosowano następujące kursy wymiany

	31 grudnia 2020 r.	31 grudnia 2019 r.
Waluty spoza UE		
Botswana – pula (BWP)	13,2045	11,8376
Dominikana – peso (DOP)	71,2661	59,3644
Fidzi – dolar (FJD)	2,4584	2,4045
Haiti – gourde (HTG)	87,33	100,99
Jamajka – dolar (JMD)	172,0954	147,6966
Kenia – szyling (KES)	133,8	113,63
Mauretania – ugija (MRU)	44,1396	42,2135
Mauritius – rupia (MUR)	48,52	40,63
Mozambik – metical (MZN)	91,02	68,64
Nigeria – naira (NGN)	466,78	343,45
Rwanda – frank (RWF)	1 210,77	1 051,12
Tanzania – szyling (TZS)	2 838,58	2 573,66
Uganda – szyling (UGX)	4 474	4 108
Stany Zjednoczone – dolar amerykański (USD)	1,2271	1,1234

	31 grudnia 2020 r.	31 grudnia 2019 r.
Frank CFA (XAF/XOF)	655,957	655,957
Republika Południowej Afryki – rand (ZAR)	18,0219	15,7773
Zambia – kwacha (ZMW)	25,9324	15,7894

3.4.3. Ryzyko cen akcji

Ryzyko cen akcji odnosi się do ryzyka, że wartość godziwa inwestycji kapitałowych zmniejszy się w wyniku zmian w poziomie cen akcji lub w wartości inwestycji kapitałowych.

Instrument jest narażony na ryzyko cen akcji poprzez swoje bezpośrednie inwestycje kapitałowe i inwestycje w fundusze *venture capital*.

Wartość nienotowanych pozycji kapitałowych nie jest na bieżąco dostępna do celów stałego monitorowania i kontroli. Dla takich pozycji najlepsze dostępne wskaźniki obejmują ceny ustalone za pomocą dowolnej stosownej techniki wyceny.

Wpływ na stan zasobów stron wnoszących wkład na rzecz instrumentu (wskutek zmiany wartości godziwej portfela instrumentów kapitałowych) ze względu na +/-10 % zmianę wartości poszczególnych bezpośrednich inwestycji kapitałowych i inwestycji w fundusze *venture capital*, przy niezmienności wszystkich pozostałych zmiennych, wynosi odpowiednio 52,7 mln EUR/- 52,7 mln EUR na dzień 31 grudnia 2020 r. (odpowiednio 62,0 mln EUR/- 62,0 mln EUR na dzień 31 grudnia 2019 r.)

4. Wartości godziwe instrumentów finansowych

4.1. Klasyfikacja księgowa i wartość godziwa

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe i wartości godziwe poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, w tym ich poziom w hierarchii wartości godziwej. Nie obejmuje to informacji o wartości godziwej poszczególnych składników aktywów finansowych i zobowiązań finansowych niewykazanych według wartości godziwej, w przypadku gdy wartość bilansowa jest zbliżona do wartości godziwej.

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2020 r.	Wartość bilansowa						Wartość godziwa			
	Pochodne instrumenty finansowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki	Aktywa finansowe ogółem	Inne aktywa/zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”)										
Pochodne instrumenty finansowe	33 584	—	—	—	—	33 584	—	33 584	—	33 584
Fundusz <i>venture capital</i>	—	437 142	—	—	—	437 142	—	—	437 142	437 142
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	—	89 668	—	—	—	89 668	—	—	89 668	89 668
Pożyczki i zaliczki	—	—	47 309	—	—	47 309	—	—	47 309	47 309
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) ogółem	33 584	526 810	47 309	—	—	607 703	—	33 584	574 119	607 703
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	—	—	923 940	—	—	923 940	—	—	—	—
Pożyczki i zaliczki	—	—	1 626 136	—	—	1 626 136	—	1 757 593	—	1 757 593
Należności od stron wnoszących wkład	—	—	68 908	—	—	68 908	—	—	—	—
Aktywa finansowe ogółem	—	—	—	351 873	—	351 873	300 174	50 032	—	350 206
Pozostałe aktywa	—	—	—	—	109	109	—	—	—	—
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	—	—	2 618 984	351 873	109	2 970 966	300 174	1 807 625	—	2 107 799
Aktywa finansowe ogółem	33 584	526 810	2 666 293	351 873	109	3 578 669				

Na dzień 31 grudnia 2020 r.	Wartość bilansowa						Wartość godziwa			
	Pochodne instrumenty finansowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki	Aktywa finansowe ogółem	Inne aktywa/zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”)										
Pochodne instrumenty finansowe	-642	—	—	—	—	-642	—	-642	—	-642
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) ogółem	-642	—	—	—	—	-642	—	-642	—	-642
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Rezerwy na wystawione gwarancje	—	—	—	—	-851	-851				
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	—	—	—	—	- 33 152	- 33 152				
Zobowiązania wobec osób trzecich	—	—	—	—	- 152 378	- 152 378				
Pozostałe zobowiązania	—	—	—	—	- 3 446	- 3 446				
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	—	—	—	—	- 189 827	- 189 827				
Zobowiązania finansowe ogółem	-642	—	—	—	- 189 827	- 190 469				

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2019 r.	Wartość bilansowa						Wartość godziwa			
	Pochodne instrumenty finansowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki	Aktywa finansowe ogółem	Inne zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”)										
Pochodne instrumenty finansowe	14 184	—	—	—	—	14 184	—	14 184	—	14 184
Fundusz <i>venture capital</i>	—	504 694	—	—	—	504 694	362	—	504 332	504 694
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	—	115 234	—	—	—	115 234	15 255	—	99 979	115 234
Pożyczki i zaliczki	—	—	21 702	—	—	21 702	—	—	21 702	21 702
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) ogółem	14 184	619 928	21 702	—	—	655 814	15 617	14 184	626 013	655 814
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	—	—	837 777	—	—	837 777	—	—	—	—
Pożyczki i zaliczki	—	—	1 496 973	—	—	1 496 973	—	1 699 057	—	1 699 057
Należności od stron wnoszących wkład	—	—	86 330	—	—	86 330	—	—	—	—
Aktywa finansowe ogółem	—	—	—	330 587	—	330 587	144 097	186 083	—	330 180
Pozostałe aktywa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	—	—	2 421 080	330 587	—	2 751 667	144 097	1 885 140	—	2 029 237
Aktywa finansowe ogółem	14 184	619 928	2 442 782	330 587	—	3 407 481				

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2019 r.	Wartość bilansowa						Wartość godziwa			
	Pochodne instrumenty finansowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	Środki pieniężne, pożyczki i zaliczki	Aktywa finansowe ogółem	Inne zobowiązania finansowe	Ogółem	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Ogółem
Aktywa finansowe obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”)										
Pochodne instrumenty finansowe	-191	—	—	—	—	-191	—	-191	—	-191
Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) ogółem	-191	—	—	—	—	-191	—	-191	—	-191
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym										
Rezerwy na wystawione gwarancje	—	—	—	—	-628	-628				
Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki	—	—	—	—	- 37 269	- 37 269				
Zobowiązania wobec osób trzecich	—	—	—	—	- 147 438	- 147 438				
Pozostałe zobowiązania	—	—	—	—	- 2 353	- 2 353				
Zobowiązania finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym ogółem	—	—	—	—	- 187 688	- 187 688				
Zobowiązania finansowe ogółem	-191	—	—	—	- 187 688	- 187 879				

4.2. **Wycena według wartości godziwej**

4.2.1. Techniki wyceny i istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować

W poniższej tabeli zawarto informacje dotyczące technik wyceny i istotnych danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, zastosowanych do wyceny instrumentów finansowych, zaliczanych do poziomu 2 i 3 w hierarchii wartości godziwej.

	Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej
Instrumenty finansowe wykazane według wartości godziwej:			
Pochodne instrumenty finansowe	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: Przyszłe przepływy pieniężne szacuje się na podstawie kursów forward i stóp procentowych (z dających się zaobserwować kursów forward i krzywych rentowności na koniec okresu sprawozdawczego) oraz kontraktów terminowych typu forward i stóp procentowych, zdyskontowanych stopą odzwierciedlającą ryzyko kredytowe różnych kontrahentów.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
Fundusz <i>venture capital</i>	Metoda skorygowanych aktywów netto: Wartość godziwą określa się albo przez zastosowanie wielkości procentowej odpowiadającej udziałowi własnościowemu instrumentu w podmiocie bazowym w stosunku do wartości aktywów netto z ostatniego sprawozdania skorygowanej o przepływy pieniężne, albo, w miarę możliwości, przez zastosowanie dokładnej wartości udziału na ten sam dzień, przedłożonej przez odpowiedni organ zarządzający funduszem. Aby wypełnić lukę pomiędzy ostatnią dostępną wartością aktywów netto i sprawozdawczością na koniec roku, przeprowadza się następnie procedurę przeglądu zdarzeń i w razie konieczności koryguje podawaną wartość aktywów netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu <i>venture capital</i> i dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych i opłat za zarządzanie, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych funduszu <i>venture capital</i> , dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych.	Im więcej czasu upływa pomiędzy dniem wyceny wartości godziwej a ostatnim dniem sprawozdawczym funduszu <i>venture capital</i> , tym wyższa jest korekta związana z upływem czasu.
Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Skorygowane aktywa netto.	Korekta dotycząca czasu upływającego pomiędzy ostatnim dniem sprawozdawczym jednostki, w którą dokonano inwestycji, a dniem wyceny, z uwzględnieniem: kosztów operacyjnych, późniejszych zmian wartości godziwej aktywów bazowych jednostki, w której dokonano inwestycji, dodatkowych zaciągniętych zobowiązań, zmian rynkowych lub innych zmian warunków gospodarczych, podwyższenia kapitału, sprzedaży/zmiany kontroli. Potrącenie z tytułu braku zbywalności (płynności) określone poprzez odniesienie do poprzednich cen transakcyjnych dla podobnych inwestycji kapitałowych w kraju/regionalnie waha się w przedziale od 5 do 30 %.	Im wyższe potrącenie z tytułu braku zbywalności, tym niższa wartość godziwa.

Technika wyceny	Istotne dane wejściowe, które nie dają się zaobserwować	Związek danych wejściowych, które nie dają się zaobserwować, z wyceną wartości godziwej	
Pożyczki według wartości godziwej	<p>W przypadku pożyczkobiorców kontynuujących działalność: zdyskontowane przepływy pieniężne przy zastosowaniu umownych/przewidywanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu odpowiedniej stopy dyskontowej skorygowanej o ryzyko, która uwzględnia ryzyko związane z pożyczką (w tym ryzyko kredytowe pożyczkobiorcy). Stopę dyskontową porównuje się/ocenia pod kątem każdej odnośnej rynkowej wartości odniesienia.</p> <p>W przypadku pożyczkobiorców, którzy nie kontynuują działalności: podejście oparte na aktywach netto (podejście oparte na wartości likwidacyjnej).</p>	<p>Składniki stopy dyskontowej odzwierciedlające ryzyko kredytowe kredytobiorcy w porównaniu ze stopami rynkowymi wolnymi od ryzyka.</p>	<p>Im wyższy stopa dyskontowa, tym niższa wartość godziwa.</p>
Instrumenty finansowe niewykazane według wartości godziwej			
Pożyczki i zaliczki	<p>Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych: W modelu wyceny stosuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy, uwarunkowane brakiem niewykonania zobowiązania przez dłużnika, i nie uwzględnia się wartości zabezpieczeń ani możliwości wcześniejszej spłaty. Aby uzyskać wartość bieżącą netto pożyczek, w stosowanym modelu dyskontuje się przepływy pieniężne wynikające z umowy każdej pożyczki z wykorzystaniem skorygowanej krzywej dyskonta rynkowego. Wartość bieżąca netto poszczególnych pożyczek jest następnie korygowana z uwzględnieniem właściwej powiązanej oczekiwanej straty. Wyniki są następnie sumowane, aby otrzymać wartość godziwą pożyczek i zaliczek.</p>	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
Aktywa finansowe ogółem	Zdyskontowany przepływ środków pieniężnych.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.

Przy zastosowaniu MSSF 13 korekty aktualizujące wartość wyceny ujmuje się w wartości godziwej instrumentów pochodnych na dzień 31 grudnia 2020 i 2019 r.; mowa tu o:

- korekcie wyceny kredytowej (CVA), odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę - 34,3 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2020 r. i - 32,8 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2019 r.
- korekcie wyceny debetowej (DVA), odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe związane z transakcjami na instrumentach pochodnych, na kwotę + 21,8 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2020 r. i + 28,7 tys. EUR na dzień 31 grudnia 2019 r.

4.2.2. Przesunięcie pomiędzy poziomami 1 i 2

Zgodnie z polityką instrumentu przesunięcia pomiędzy poziomami uznaje się z dniem wystąpienia zdarzenia lub zmiany okoliczności, które wywołały przesunięcie.

W 2020 i 2019 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z poziomu 1 do 2 ani z poziomu 2 do 1 w hierarchii wartości godziwej.

4.2.3. Poziom 3 – wartości godziwe

Poziom 3 – wartości godziwe: uzgodnienie

W poniższych tabelach przedstawiono zmiany w zakresie instrumentów poziomu 3 za rok zakończony dnia 31 grudnia 2020 r. i 31 grudnia 2019 r.

(w tys. EUR)

Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	
Saldo na dzień 1 stycznia 2020 r.	604 311
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
Zrealizowana korekta wartości godziwej sprzedaży	- 15 632
Zmiana wartości godziwej netto z tytułu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	- 47 909
Ogółem	- 63 541
Wypłaty	85 305
Kwoty spłacone	- 65 649
Różnice kursowe	- 33 616
Saldo na dzień 31 grudnia 2020 r.	526 810

(w tys. EUR)

Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	
Saldo na dzień 1 stycznia 2019 r.	550 617
Zyski lub straty uwzględnione w zyskach lub stratach:	
Różnice kursowe	1 708
Zmiana wartości godziwej netto z tytułu akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	17 666
Ogółem	19 374
Wypłaty	106 943
Kwoty spłacone	- 79 435
Różnice kursowe	6 812
Saldo na dzień 31 grudnia 2019 r.	604 311

W 2020 i 2019 r. w ramach instrumentu nie dokonano żadnych przesunięć z ani do poziomu 3 w hierarchii wartości godziwej.

5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Podział środków pieniężnych i ich ekwiwalentów:

(w tys. EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Środki pieniężne w kasie	398 991	72 166
Lokaty terminowe	380 000	622 991
Komercyjne papiery dłużne	145 086	142 823
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w rachunku przepływów pieniężnych	924 077	837 980
Naliczone odsetki	-137	-203
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	923 940	837 777

6. Pochodne instrumenty finansowe

Główne składniki pochodnych instrumentów finansowych, zaklasyfikowanych jako utrzymywane do sprzedaży, są następujące:

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2020 r.	Wartość godziwa		Wartość nominalna
	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy stóp procentowych	—	-642	17 710
Krótkoterminowe swapy walutowe	33 584	—	1 480 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	33 584	-642	1 497 710

(w tys. EUR)

Na dzień 31 grudnia 2019 r.	Wartość godziwa		Wartość nominalna
	Aktywa	Zobowiązania	
Swapy stóp procentowych	99	-191	24 181
Krótkoterminowe swapy walutowe	14 085	—	1 545 000
Pochodne instrumenty finansowe ogółem	14 184	-191	1 569 181

7. Pożyczki i zaliczki

7.1. Pożyczki i zaliczki

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia pożyczek i zaliczek:

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne ⁽¹⁾	Pożyczki nad-rzędne	Pożyczki pod-porzędkowane	POCI	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 1 stycznia 2020 r.	1 021 556	597 364	27 714	—	1 646 634

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne ⁽¹⁾	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	POCI	Ogółem
Wypłaty	433 466	67 762	—	—	501 228
Odpisy	- 15 170	- 2 268	- 27 905	—	- 45 343
Kwoty spłacone	- 214 018	- 60 571	—	—	- 274 589
Różnice kursowe	- 74 436	- 29 423	191	—	- 103 668
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2020 r.	1 151 398	572 864	—	—	1 724 262
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2020 r.	- 96 166	- 36 650	- 27 714	—	- 160 530
Zmiany netto 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	- 1 344	- 2 531	—	—	- 3 875
Zmiany netto oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 5 888	- 3 628	—	—	- 9 516
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 12 373	—	—	—	- 12 373
Odwrócenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	19 565	1 887	—	—	21 452
Odpisy	15 170	2 268	27 905	—	45 343
Różnice kursowe	12 793	3 104	-191	—	15 706
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2020 r.	- 68 243	- 35 550	—	—	- 103 793
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2020 r.	1 083 155	537 314	—	—	1 620 469

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne ⁽¹⁾	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	POCI	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na dzień 1 stycznia 2020 r.	1 080	36 858	—	—	37 938
Wypłaty	—	29 063	30 000	—	59 063
Kwoty spłacone	—	- 1 512	—	—	- 1 512
Różnice kursowe	—	- 2 916	—	—	- 2 916
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na dzień 31 grudnia 2020 r.	1 080	61 493	30 000	—	92 573
Korekty wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2020 r.	- 1 080	- 15 156	—	—	- 16 236
Zmiana wartości godziwej netto	—	- 11 330	- 18 291	—	- 29 621
Różnice kursowe	—	593	—	—	593
Korekty wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2020 r.	- 1 080	- 25 893	- 18 291	—	- 45 264
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na dzień 31 grudnia 2020 r.	—	35 600	11 709	—	47 309
Zamortyzowany koszt	- 3 578	- 5 100	—	—	- 8 678
Odsetki	7 325	7 020	—	—	14 345
Pożyczki i zaliczki na dzień 31 grudnia 2020 r.	1 086 902	574 834	11 709	—	1 673 445

⁽¹⁾ W tym umowy agencyjne.

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne ⁽¹⁾	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	POCI	Ogółem
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 1 stycznia 2019 r.	1 051 317	593 324	60 717	3 588	1 708 946
Wypłaty	164 308	123 416	—	—	287 724
Odpisy	-2	-278	—	—	-280
Kwoty spłacone	-206 517	-113 100	-34 496	—	-354 113
Sprzedaż wierzytelności	-2 591	—	—	—	-2 591
Zmiana modelu biznesowego (zestaw finansowania efektywnego) ⁽²⁾	—	-10 062	—	-3 588	-13 650
Różnice kursowe	15 041	4 064	1 493	—	20 598
Wartość nominalna pożyczek wycenianych po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2019 r.	1 021 556	597 364	27 714	—	1 646 634
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2019 r.	-103 868	-49 609	-29 360	-1 794	-184 631
Zmiany netto 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	5 164	-86	—	—	5 078
Zmiany netto oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-15 558	2 559	2 205	—	-10 794
Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-4 397	-47	—	—	-4 444
Odwrocenie oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	21 811	5 592	—	—	27 403
Sprzedaż wierzytelności	2 591	—	—	—	2 591
Zmiana modelu biznesowego (zestaw finansowania efektywnego) ⁽²⁾	—	5 031	—	1 794	6 825
Odpisy	2	278	—	—	280
Różnice kursowe	-1 911	-368	-559	—	-2 838
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2019 r.	-96 166	-36 650	-27 714	—	-160 530
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym na dzień 31 grudnia 2019 r.	925 390	560 714	—	—	1 486 104
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na dzień 1 stycznia 2019 r.	1 800	—	—	—	1 800
Wypłaty	—	23 461	—	—	23 461
Zmiana modelu biznesowego (zestaw finansowania efektywnego) ⁽²⁾	—	13 650	—	—	13 650

(w tys. EUR)

	Pożyczki globalne ⁽¹⁾	Pożyczki nadrzędne	Pożyczki podporządkowane	POCI	Ogółem
Kwoty spłacone	-720	-245	—	—	-965
Różnice kursowe	—	-8	—	—	-8
Wartość nominalna pożyczek wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na dzień 31 grudnia 2019 r.	1 080	36 858	—	—	37 938
Korekty wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2019 r.	- 1 080	—	—	—	- 1 080
Zmiana wartości godziwej netto	—	- 8 331	—	—	- 8 331
Zmiana modelu biznesowego (zestaw finansowania efektywnego) ⁽²⁾	—	- 6 825	—	—	- 6 825
Korekty wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2019 r.	- 1 080	- 15 156	—	—	- 16 236
Pożyczki i zaliczki wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy („FVTPL”) na dzień 31 grudnia 2019 r.	—	21 702	—	—	21 702
Zamortyzowany koszt	- 3 545	- 4 950	10	—	- 8 485
Odsetki	10 451	8 903	—	—	19 354
Pożyczki i zaliczki na dzień 31 grudnia 2019 r.	932 296	- 586 369	10	—	1 518 675

⁽¹⁾ W tym umowy agencyjne.⁽²⁾ Szczegółowe informacje można znaleźć w informacji dodatkowej 24.

7.2. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości pożyczek i zaliczek – odpis na oczekiwane straty kredytowe

(w tys. EUR)

	2020				
	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:				
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	POCI	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym					
Saldo na dzień 1 stycznia 2020 r.⁽¹⁾	17 191	38 509	104 830	—	160 530
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	96	-167	—	—	-71

(w tys. EUR)

	2020				
	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:				
	12-miesięczne oczekiwane straty kredyto- we	Oczekiwane straty kredyto- we w całym okresie życia niedotknięte utrata wartości ze względu na ryzyko kredyto- we	Oczekiwane straty kredyto- we w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względem na ry- zyko kredytowe	POCI	Ogółem
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-732	6 380	- 6 080	—	-432
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-127	-54	8 522	—	8 341
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	5 440	3 010	- 6 554	—	1 896
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-802	347	- 4 967	—	- 5 422
Odpisy	—	—	- 45 343	—	- 45 343
Różnice kursowe	- 4 677	- 4 049	- 6 980	—	- 15 706
Saldo na dzień 31 grudnia 2020 r.	16 389	43 976	43 428	—	103 793

(¹) Zgodnie ze zaktualizowanymi wersjami modelu, o których mowa w informacji dodatkowej 2.4.2, salda otwarcia dla niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia i 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych byłyby wyższe odpowiednio dla 0,3 mln EUR i 1,5 mln EUR.

(w tys. EUR)

	2019				
	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:				
	12-miesięczne oczekiwane straty kredyto- we	Oczekiwane straty kredyto- we w całym okresie życia niedotknięte utrata wartości ze względu na ryzyko kredyto- we	Oczekiwane straty kredyto- we w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względem na ry- zyko kredytowe	POCI	Ogółem
Pożyczki i zaliczki wyceniane po koszcie zamortyzowanym					
Saldo na dzień 1 stycznia 2019 r.	22 023	27 342	133 472	1 794	184 631
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	3 952	—	—	—	3 952
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	- 4 005	25 150	—	—	21 145

(w tys. EUR)

	2019				
	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia:				
	12-miesięczne oczekiwane straty kredyto- we	Oczekiwane straty kredyto- we w całym okresie życia niedotknięte utrata wartości ze względu na ryzyko kredyto- we	Oczekiwane straty kredyto- we w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względem na ry- zyko kredytowe	POCI	Ogółem
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	—	-46	—	—	-46
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	- 4 897	- 4 249	- 22 961	—	- 32 107
Sprzedż wierzytelności	—	—	- 2 591	—	- 2 591
Zmiana modelu biznesowego (zestaw finansowania efektywnego) ⁽¹⁾	—	-10	- 5 031	- 1 794	- 6 835
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-129	- 10 049	—	—	- 10 178
Odpisy	—	—	-280	—	-280
Różnice kursowe	247	371	2 221	—	2 839
Saldo na dzień 31 grudnia 2019 r.	17 191	38 509	104 830	—	160 530

⁽¹⁾ Szczegółowe informacje można znaleźć w informacji dodatkowej 24.

8. Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu

W poniższej tabeli przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia inwestycji kapitałowych:

(w tys. EUR)

	Fundusze <i>venture capital</i>	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2020 r.	462 304	101 424	563 728
Wypłaty	85 305	—	85 305
Kwoty spłacone/sprzedż	- 66 011	- 18 274	- 84 285
Różnice kursowe	- 29 437	- 6 892	- 36 329
Koszty na dzień 31 grudnia 2020 r.	452 161	76 258	528 419

(w tys. EUR)

	Fundusze <i>venture capital</i>	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2020 r.	42 390	13 810	56 200
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	- 45 079	- 2 830	- 47 909
Zrealizowana korekta wartości godziwej sprzedaży	- 15 632	3 019	- 12 613
Różnice kursowe	3 302	-589	2 713
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2020 r.	- 15 019	13 410	- 1 609
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu na dzień 31 grudnia 2020 r.	437 142	89 668	526 810

(w tys. EUR)

	Fundusze <i>venture capital</i>	Bezpośrednie inwestycje kapitałowe	Ogółem
Koszty na dzień 1 stycznia 2019 r.	421 593	93 214	514 807
Wypłaty	90 972	15 971	106 943
Kwoty spłacone/sprzedaż	- 56 387	- 8 042	- 64 429
Różnice kursowe	6 126	281	6 407
Koszty na dzień 31 grudnia 2019 r.	462 304	101 424	563 728
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 1 stycznia 2019 r.	45 559	6 926	52 485
Zmiana netto niezrealizowanych zysków i strat	- 3 488	12 117	8 629
Zrealizowana korekta wartości godziwej sprzedaży	—	- 5 319	- 5 319
Różnice kursowe	319	86	405
Niezrealizowane zyski i straty na dzień 31 grudnia 2019 r.	42 390	13 810	56 200
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu na dzień 31 grudnia 2019 r.	504 694	115 234	619 928

9. Należności od stron wnoszących wkład

Należności od stron wnoszących wkład w wysokości 68,9 mln EUR (2019 r.: 86,3 mln EUR) obejmują wyłącznie wkłady państw członkowskich niewniesione pomimo wezwania.

10. Aktywa finansowe ogółem

Portfel skarbowy złożony jest z notowanych obligacji, których rezydualny termin zapadalności przypada w okresie krótszym niż trzy miesiące od dnia sprawozdawczego. Poniższa tabela przedstawia zmiany w portfelu skarbowym:

(w tys. EUR)	
Saldo na dzień 1 stycznia 2020 r.	330 587
Nabycie	2 710 009
Zapadalności	- 2 689 790
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	-208
Zmiana stanu naliczonych odsetek	1 275
Saldo na dzień 31 grudnia 2020 r.	351 873

(w tys. EUR)	
Saldo na dzień 1 stycznia 2019 r.	335 140
Nabycie	2 948 021
Zapadalności	- 2 952 905
Zmiana amortyzacji premii/dyskonta	-93
Zmiana stanu naliczonych odsetek	424
Saldo na dzień 31 grudnia 2019 r.	330 587

11. Pozostałe aktywa

Główne składniki pozostałych aktywów są następujące:

(w tys. EUR)		
	31.12.2020	31.12.2019
Gwarancje finansowe	109	—
Pozostałe aktywa ogółem	109	—

12. Przychody przyszłych okresów

Główne składniki przychodów przyszłych okresów są następujące:

(w tys. EUR)		
	31.12.2020	31.12.2019
Dotacje na spłatę odsetek przyszłych okresów	28 788	32 085
Prowizje z tytułu pożyczek i zaliczki przyszłych okresów	944	481
Przychody przyszłych okresów ogółem	29 732	32 566

13. Rezerwy na wystawione gwarancje, bez odwróceń

W poniższych tabelach przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia rezerwy na gwarancje finansowe:

(w tys. EUR)

	2020			
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedoknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia doknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Ogółem
Wystawione gwarancje				
Saldo na dzień 1 stycznia	628	—	—	628
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	—	—	—	—
Gwarancje, które usunięto z bilansu	—	—	—	—
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	228	—	—	228
Uruchomienie gwarancji	—	—	—	—
Amortyzacja opłat płatnych z góry	—	—	—	—
Różnice kursowe	-5	—	—	-5
Saldo na dzień 31 grudnia	851	—	—	851

(w tys. EUR)

	2019			
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedoknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia doknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Ogółem
Wystawione gwarancje				
Saldo na dzień 1 stycznia	94	699	—	793
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	534	—	—	534
Gwarancje, które usunięto z bilansu	—	-588	—	-588
Uruchomienie gwarancji	—	-53	—	-53
Amortyzacja opłat płatnych z góry	—	-71	—	-71
Różnice kursowe	—	13	—	13
Saldo na dzień 31 grudnia	628	—	—	628

14. Rezerwy z tytułu zobowiązań do udzielenia pożyczki

W poniższych tabelach przedstawiono uzgodnienie salda otwarcia i zamknięcia odpisu na oczekiwane straty kredytowe związane z niewypłaconymi pożyczkami (zobowiązania do udzielenia pożyczki) z modelem utraty wartości oczekiwanych strat kredytowych MSSF 9:

(w tys. EUR)

	2020			
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Ogółem
Zobowiązania do udzielenia pożyczek				
Saldo na dzień 1 stycznia ⁽¹⁾	3 943	33 326	—	37 269
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	4 067	—	—	4 067
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	—	2 773	—	2 773
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	388	- 5 932	—	- 5 544
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	- 1 158	- 3 853	—	- 5 011
Różnice kursowe	-423	21	—	-402
Saldo na dzień 31 grudnia	6 817	26 335	—	33 152

(¹) Zgodnie ze zaktualizowanymi wersjami modelu, o których mowa w informacji dodatkowej 2.4.2, salda otwarcia dla niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe oczekiwanych strat kredytowych w okresie 12 miesięcy i w całym okresie życia byłyby odpowiednio niższe o 0,2 mln EUR i wyższe o 1,1 mln EUR.

(w tys. EUR)

	2019			
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Ogółem
Zobowiązania do udzielenia pożyczek				
Saldo na dzień 1 stycznia	7 225	16 597	—	23 822
Przesunięcie do 12-miesięcznych oczekiwanych strat kredytowych	1 669	9 983	—	11 652

(w tys. EUR)

	2019			Ogółem
	12-miesięczne oczekiwane straty kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia niedotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	Oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia dotknięte utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	
Przesunięcie do oczekiwanych strat kredytowych w całym okresie życia niedotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe	-836	15 138	—	14 302
Wycena odpisu na oczekiwane straty kredytowe netto	696	773	—	1 469
Zmiana modelu biznesowego (zestaw finansowania efektywnego) ⁽¹⁾	-2 974	-1 387	—	-4 361
Aktywa finansowe, które usunięto z bilansu	-1 960	-7 858	—	-9 818
Różnice kursowe	123	80	—	203
Saldo na dzień 31 grudnia	3 943	33 326	—	37 269

⁽¹⁾ Szczegółowe informacje można znaleźć w informacji dodatkowej 24.

15. Zobowiązania wobec osób trzecich

Główne składniki zobowiązań wobec osób trzecich są następujące:

(w tys. EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Ogólne koszty administracyjne netto należne EBI	58 527	50 009
Inne zobowiązania wobec EBI	56	31
Niewypłacone dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną należne państwom członkowskim	93 795	97 398
Zobowiązania wobec osób trzecich ogółem	152 378	147 438

16. Pozostałe zobowiązania

Główne składniki pozostałych zobowiązań są następujące:

(w tys. EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Spłaty pożyczek otrzymane wcześniej	3 166	1 961
Przychody przyszłych okresów z dotacji na spłatę odsetek	280	339
Uruchomienie gwarancji finansowych	—	53
Pozostałe zobowiązania ogółem	3 446	2 353

17. Wkład państw członkowskich, do którego opłacenia wezwano (w tys. EUR)

Państwa członkowskie	Wkład na Instrument Inwestycyjny ⁽²⁾	Wkład na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną ⁽²⁾	Ogółem wniesiony	Wkład niewniesiony (pomimo wezwania ⁽¹⁾)
Austria	82 689	9 852	92 541	1 687
Belgia	121 923	14 470	136 393	2 471
Bułgaria	1 567	421	1 988	98

Państwa członkowskie	Wkład na Instrument Inwestycyjny ⁽²⁾	Wkład na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną ⁽²⁾	Ogółem wniesiony	Wkład niewniesiony (pomimo wezwania ⁽¹⁾)
Cypr	1 008	270	1 278	—
Republika Czeska	5 710	1 532	7 242	357
Dania	67 377	8 118	75 495	1 400
Estonia	560	150	710	35
Finlandia	47 569	5 876	53 445	—
Francja	729 689	82 689	812 379	13 685
Niemcy	720 567	84 614	805 181	14 350
Grecja	42 735	5 648	48 383	1 029
Węgry	6 158	1 652	7 810	385
Irlandia	23 221	3 345	26 566	637
Włochy	407 583	50 996	458 579	9 002
Łotwa	784	210	994	49
Litwa	1 344	360	1 704	84
Luksemburg	9 119	1 097	10 216	189
Malta	336	90	426	21
Niderlandy	164 029	19 716	183 745	3 395
Polska	14 555	3 905	18 460	910
Portugalia	33 266	4 411	37 677	805
Rumunia	4 143	1 111	5 254	259
Słowacja	2 351	631	2 982	147
Słowenia	2 015	541	2 556	126
Hiszpania	210 652	29 338	239 990	5 495
Szwecja	88 064	10 923	98 987	1 918
Zjednoczone Królestwo	432 681	57 030	489 711	10 374
Ogółem na dzień 31 grudnia 2020 r.	3 221 695	398 996	3 620 692	68 908
Ogółem na dzień 31 grudnia 2019 r.	2 967 000	383 691	3 350 691	86 330

⁽¹⁾ W dniu 10 listopada 2020 r. Rada ustaliła wysokość wkładu finansowego, jaki ma wnieść każde państwo członkowskie do dnia 21 stycznia 2021 r. Na dzień 31 grudnia 2020 r. niewpłacone pozostało 68,9 mln EUR.

⁽²⁾ W dniu 14 lipca 2020 r. niewykorzystane zobowiązania na dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną w ramach 9. EFR w wysokości 45,1 mln EUR przesunięto do zasobów stron wnoszących wkład zgodnie z kluczem do ustalenia wkładu w ramach 9. EFR.

18. **Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe**

(w tys. EUR)

	31.12.2020	31.12.2019
Zobowiązania		
Niewypłacone pożyczki	1 722 618	1 357 320
Niewypłacone zobowiązania dotyczące akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	378 347	405 920
Gwarancje wystawione	998 560	200 013
Dotacje na spłatę odsetek i pomoc techniczną	483 897	455 671
Zobowiązania warunkowe		
Gwarancje podpisane, niewystawione	554 686	1 359 818
Zobowiązania do przyszłego finansowania i zobowiązania warunkowe ogółem	4 138 108	3 778 742

19. **Przychody z tytułu odsetek, koszty odsetek oraz podobne przychody i koszty**

Główne składniki przychodów z tytułu odsetek i podobnych przychodów są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
Pożyczki i zaliczki	80 252	89 244
Dotacje na spłatę odsetek	4 531	4 679
Przychody z tytułu odsetek i podobne przychody ogółem	84 783	93 923

Główne składniki kosztów z tytułu odsetek i podobnych kosztów są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
Pochodne instrumenty finansowe	-541	-261
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-2 961	-722
Aktywa finansowe ogółem	-1 748	-1 965
Odsetki i podobne koszty ogółem	- 5 250	- 2 948

20. **Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji**

Główne składniki przychodów z tytułu opłat i prowizji są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
Opłaty i prowizje od pożyczek i zaliczek	141	4 399
Opłaty i prowizje od gwarancji finansowych	211	39
Inne	1	—
Przychody z tytułu opłat i prowizji ogółem	353	4 438

Główne składniki kosztów opłat i prowizji są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
Prowizje wypłacone przez Komisję osobom trzecim w odniesieniu do akcji i innych papierów wartościowych o zmiennej stopie dochodu	-225	-721
Koszty opłat i prowizji ogółem	-225	-721

21. Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto

Główne składniki zrealizowanego wyniku netto na akcjach i innych papierach wartościowych o zmiennej stopie dochodu są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
Zrealizowany wynik netto z tytułu sprzedaży i wyjścia z inwestycji	- 3 069	-133
Przychody z dywidend	4 261	1 408
Zmiana wartości godziwej netto	- 47 909	8 629
Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu – wynik netto	- 46 717	9 904

22. Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne stanowią rzeczywiste koszty poniesione przez EBI w związku z zarządzaniem instrumentem pomniejszone o przychody z tytułu standardowych opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio przez EBI od klientów korzystających z instrumentu.

Główne składniki ogólnych kosztów administracyjnych są następujące:

(w tys. EUR)

	Od 1.01.2020 do 31.12.2020	Od 1.01.2019 do 31.12.2019
Faktyczne koszty poniesione przez EBI	- 61 470	- 52 982
Przychody z opłat za oszacowanie wartości pobieranych bezpośrednio od klientów korzystających z instrumentu	2 943	2 973
Ogólne koszty administracyjne ogółem	- 58 527	- 50 009

23. Zaangażowanie w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji (w tys. EUR)

Definicja jednostki strukturyzowanej

Jednostka strukturyzowana to jednostka zorganizowana w taki sposób, że prawa głosu lub uprawnienia o podobnym charakterze nie są najważniejszym czynnikiem decydującym o sprawowaniu w niej kontroli. Zgodnie z MSSF 12 jednostka strukturyzowana często posiada niektóre lub wszystkie poniższe cechy:

- ograniczony zakres działalności,
- wąski i szczegółowo określony cel, np. efektywny podatkowo leasing, prowadzenie działalności w zakresie badań i rozwoju, zapewnianie źródeł kapitału lub finansowania jednostce lub zapewnianie możliwości inwestycyjnych inwestorom poprzez przenoszenie ryzyka i korzyści powiązanych z aktywami jednostki strukturyzowanej na inwestorów,
- kapitał własny niewystarczający, aby pozwolić jednostce strukturyzowanej na finansowanie własnej działalności bez podporządkowanego wsparcia finansowego,
- finansowanie w postaci wielu powiązanych umownie instrumentów na rzecz inwestorów, którzy tworzą koncentrację ryzyka kredytowego lub innych rodzajów ryzyka (transze).

Jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji

Termin „jednostki strukturyzowane niepodlegające konsolidacji” odnosi się do wszystkich jednostek strukturyzowanych, które nie są kontrolowane przez instrument, oraz obejmuje udziały w jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Definicja udziałów w jednostkach strukturyzowanych:

W MSSF 12 „udziały” zdefiniowano ogólnie, tak aby obejmowały umowne i nieumowne zaangażowanie, które wiąże się z ekspozycją jednostki sprawozdawczej na zmienność zwrotu finansowego z wyników jednostki. Przykładem takich udziałów jest posiadanie udziałów kapitałowych oraz inne formy zaangażowania, takie jak zapewnianie finansowania, pomoc na utrzymanie płynności finansowej, środki wsparcia jakości kredytowej, zobowiązania i gwarancje wobec innej jednostki. Zgodnie z MSSF 12 jednostka sprawozdawcza nie musi koniecznie posiadać udziałów w innej jednostce tylko z powodu istnienia typowej relacji między klientem a dostawcą.

Poniższa tabela wyszczególnia rodzaje jednostek strukturyzowanych, które nie podlegają konsolidacji przez instrument, ale w których posiada on udziały.

Rodzaj jednostki strukturyzowanej	Charakter i cel	Udziały instrumentu
Finansowanie typu <i>project finance</i> – pożyczki dla spółek specjalnego przeznaczenia	Transakcje typu <i>project finance</i> to transakcje, w przypadku których instrument polega w zakresie obsługi swojego zadłużenia na pożyczkobiorcy, którego jedyne lub główne źródło przychodów jest generowane przez jeden składnik aktywów lub ich ograniczoną liczbę, które to aktywa są finansowane z tego zadłużenia, lub przez inne wcześniej istniejące aktywa powiązane z danym projektem na mocy umowy. Transakcje typu <i>project finance</i> często są finansowane za pośrednictwem spółek specjalnego przeznaczenia.	Kwoty wypłacone netto Przychody z tytułu odsetek
Operacje kapitału wysokiego ryzyka	Instrument finansuje fundusze <i>venture capital</i> i fundusze inwestycyjne. Fundusze <i>venture capital</i> i fundusze inwestycyjne gromadzą środki (i zarządzają nimi) od inwestorów zainteresowanych inwestycjami na niepublicznym rynku kapitałowym w małych i średnich przedsiębiorstwach o dużym potencjale wzrostu oraz finansującymi projekty infrastrukturalne.	Inwestycje w jednostki uczestnictwa lub udziały wyemitowane przez jednostkę <i>venture capital</i> Dywidendy otrzymane jako przychody z dywidend

W tabeli poniżej przedstawiono wartości bilansowe jednostek strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji, w których na dzień sprawozdawczy instrument ma udziały, jak również maksymalną ekspozycję instrumentu na stratę w stosunku do tych jednostek. Maksymalna ekspozycja na stratę obejmuje wartości bilansowe oraz związane z nimi niewypłacone zobowiązania.

Rodzaj jednostki strukturyzowanej	Nazwa	Wartość bilansowa na 31.12.2020	Wartość bilansowa na 31.12.2019	Maksymalna ekspozycja na stratę na 31.12.2020	Maksymalna ekspozycja na stratę na 31.12.2019
Fundusze <i>venture capital</i>	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	437 142	504 332	437 142	834 955
Ogółem		437 142	504 332	437 142	834 955

W ramach instrumentu nie udziela się wsparcia podmiotom strukturyzowanym poza odpowiednim finansowaniem.

24. Zestaw finansowania efektywnego (w tys. EUR)

W czerwcu 2013 r. Rada Ministrów AKP-UE zatwierdziła nowy protokół finansowy do 11. Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), obejmujący okres 2014–2020.

Uzgodniono, że na Instrument Inwestycyjny przydzielone zostaną nowe środki w wysokości 500 mln EUR. Jest to tzw. zestaw finansowania efektywnego, który umożliwi wsparcie w ramach instrumentu projektów, które mają szczególnie duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, a jednocześnie obciążone są większym ryzykiem inwestycyjnym. Ten zestaw zapewni nowe możliwości zwiększenia w ramach instrumentu akcji kredytowej na rzecz sektora prywatnego przez inwestycje w następujące instrumenty:

Fundusze kapitałowe realizujące cele społeczne – propagowane przez nową grupę zarządców funduszy *private equity*, dla których rozwiązywanie kwestii społecznych lub środowiskowych jest centralnym elementem strategii inwestycyjnych funduszy, którymi zarządzają, i którzy jednocześnie dążą do długookresowej stabilności finansowej zarówno na poziomie funduszu, jak i podmiotów, w które dokonano inwestycji.

Pożyczki dla pośredników finansowych – (np. instytucje mikrofinansowe, banki lokalne i unie kredytowe) działające w państwach AKP, w których EBI nie może rozważyć finansowania – szczególnie w walucie krajowej – przy obowiązujących wytycznych dotyczących ryzyka kredytowego, np. ze względu na wysokie ryzyko kraju, wahania waluty albo brak wartości referencyjnych wyceny. Głównym celem takich pożyczek jest finansowanie projektów o dużym potencjale w zakresie skutków rozwojowych, zwłaszcza w dziedzinie wsparcia mikroprzedsiębiorstw oraz małych przedsiębiorstw i rolnictwa, które zwykle nie kwalifikują się do finansowania z instrumentu finansowego.

Instrumenty ułatwiające podział ryzyka, które przyjmują formę gwarancji pierwszej straty („części obejmujące pierwsze straty”) ułatwiających operacje oparte na podziale ryzyka przeprowadzane przez EBI z lokalnymi pośrednikami finansowymi (głównie bankami komercyjnymi) na użytek MŚP, którzy nie mogą uzyskać wystarczających pożyczek, oraz małych projektów, które spełniają kryteria finansowania efektywnego w sytuacjach, gdy stwierdzono lukę rynkową w zakresie dostępu MŚP do finansowania/dostępu do finansowania małych projektów. Części obejmujące pierwsze straty miałyby strukturę kontrgwarancji na korzyść uprzywilejowanych transzy gwarancji finansowanych przez EBI – w ramach instrumentu inwestycyjnego – oraz przez inne międzynarodowe instytucje finansowe/instytucje finansowania rozwoju, co generowałoby znaczący efekt dźwigni.

Finansowanie bezpośrednie – za pomocą instrumentów dłużnych (np. pożyczek) lub kapitałowych w projekty, które mają solidnych promotorów z odpowiednim doświadczeniem i duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, ale z którymi wiąże się wyższe prawdopodobieństwo strat i trudności z odzyskaniem inwestycji (ryzyko kapitałowe z wyższym niż zwykle prawdopodobieństwem strat). EBI stosuje rygorystyczne kryteria wyboru i kwalifikowalności dla tego instrumentu, gdyż projekty te, bez względu na ich duży potencjał w zakresie skutków rozwojowych, nie byłyby w stanie spełnić możliwych do przyjęcia kryteriów finansowania (tj. istnieje niskie prawdopodobieństwo odzyskania inwestycji lub skompensowania strat odsetkami/zwrotami z kapitału).

Zestaw finansowania efektywnego umożliwia także dywersyfikację i uwzględnienie nowych sektorów, takich jak zdrowie i edukacja, rolnictwo i bezpieczeństwo żywnościowe, a także rozwój nowych i innowacyjnych instrumentów oparty na podziale ryzyka. W 2016 r. zdolność finansowania zestawu finansowania efektywnego zwiększono do 800 mln EUR poprzez uczynienie zestawu finansowania efektywnego częściowo odnawialnym.

Z finansowego i księgowego punktu widzenia zestaw finansowania efektywnego stanowi część portfela Instrumentu Inwestycyjnego i jest rozliczany w ramach rocznego sprawozdania finansowego Instrumentu Inwestycyjnego.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości bilansowe oraz zaangażowane, lecz niewypłacone kwoty według rodzajów aktywów:

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2020	Odpis na oczekiwane straty kredytowe / kwota skorygowana do wartości godziwej na 31.12.2020	Wartość bilansowa na 31.12.2020	Kwota niewypłacona na 31.12.2020	POZYCJA POZABILANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na 31.12.2020
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i zaliczki	Koszt zamortyzowany	49 522	- 1 839	47 683	26 954	-199
Bezpośrednie operacje pożyczkowe	Pożyczki i zaliczki	FVTPL	91 186	- 44 681	46 505	98 314	—
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	FVTPL	41 885	- 4 778	37 107	73 362	—
Bezpośrednie udziały kapitałowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	FVTPL	57 395	9 195	66 590	14	—
Instrumenty ułatwiające podział ryzyka	Gwarancje wystawione	podejście oparte na wyższej z wartości ⁽¹⁾	—	—	—	40 746	—
Ogółem			239 988	- 42 103	197 885	239 390	-199

(1) Szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji dotyczącej kolejnych wycen w informacji dodatkowej 2.4.3.

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2019	Odpis na oczekiwane straty kredytowe / kwota skorygowana do wartości godziwej na 31.12.2019	Wartość bilansowa na 31.12.2019	Kwota niewypłacona na 31.12.2019	POZYCJA POZABILANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na 31.12.2019
Pożyczki dla pośredników finansowych	Pożyczki i zaliczki	Koszt zamortyzowany	22 347	-354	21 993	42 400	- 1 251
Bezpośrednie operacje pożyczkowe	Pożyczki i zaliczki	FVTPL	37 136	- 15 156	21 980	75 700	—

Rodzaj inwestycji w ramach zestawu finansowania efektywnego	Nazwa	Wycena	Wartość bilansowa brutto na 31.12.2019	Odpis na oczekiwane straty kredytowe / kwota skorygowana do wartości godziwej na 31.12.2019	Wartość bilansowa na 31.12.2019	Kwota niewypłacona na 31.12.2019	POZYCJA POZABILANSOWA Kwota skorygowana o oczekiwaną stratę kredytową na 31.12.2019
Fundusze kapitałowe, które realizują cele społeczne	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	FVTPL	33 417	- 3 175	30 242	66 840	—
Bezpośrednie udziały kapitałowe	Akcje i inne papiery wartościowe o zmiennej stopie dochodu	FVTPL	58 643	19 626	78 269	14	—
Instrumenty ułatwiające podział ryzyka	Gwarancje wystawione	podejście oparte na wyższej z wartości (!)	—	—	—	47 331	-50
Ogółem			151 543	941	152 484	232 285	- 1 301

(!) Szczegółowe informacje można znaleźć w sekcji dotyczącej kolejnych wycen w informacji dodatkowej 2.4.3.

EBI stosuje ogólne zasady dotyczące ryzyka związanego z mandatem w odniesieniu do bezpośrednich operacji pożyczkowych w ramach zestawu finansowania efektywnego (z wyłączeniem pożyczek udzielanych pośrednikom finansowym), jak przewidziano w wytycznych EBI w sprawie ryzyka kredytowego i ryzyka cen akcji, oraz do monitorowania i zgłaszania ryzyka związanego z bezpośrednimi operacjami pożyczkowymi w ramach zestawu finansowania efektywnego na podstawie ich wartości godziwej. Zgodnie z tą metodyką Bank przeprowadza jakościową ocenę ryzyka, której celem jest ocena zasadności inwestycji i wiarygodnej rentowności biznesowej takich operacji.

25. Późniejsze zdarzenia

W kontekście pandemii COVID-19 nadal ściśle monitoruje się sytuację w ramach instrumentu, w szczególności w ramach przeglądu późniejszych zdarzeń. Uznano, że po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia, które wymagałyby dokonania korekty lub ujawnienia w sprawozdaniu finansowym na dzień 31 grudnia 2020 r.